

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689

ΠΑΣΧΑ 1961

ΑΡΙΘ. 7

ΜΟΝΟΝ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

Ὁ ἄνθρωπος — ἐκπληκτικὸν ὁ ἴδιος θαῦμα — ἀντεμετώπισε πάντοτε, μὲ δισταγμὸν καὶ μὲ ἐπιφύλαξιν, πᾶν ὅ,τι ἐκφεύγει τὸν ἔλεγχον τοῦ νοῦ του. Καὶ γενικῶς, πᾶν ὅ,τι ἀφύσικον, καὶ ἀλλόκοτον, καὶ ἐμπειρικῶς ἀνεξήγητον.

Ὁ ἀσθητισμὸς του δὲ αὐτὸς πρὸς πᾶν τὸ μὴ δυνάμενον νὰ παγιδευθῇ καὶ νὰ αἰχμαλωτισθῇ ἐντὸς τοῦ δικτύου τοῦ «αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ», ἀτροφεῖ τὴν πνευματικὴν του αἴσθησιν καὶ ἀπισχραίνει καὶ πτωχαίνει τὴν ὑπαρξίν του. Διότι ἀποτελεῖ μωπικὸν ἐντελῶς προσανατολισμὸν τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν ἀπεραντωσύνην καὶ τὴν ἀπειρότητα τῆς ζωῆς. Καὶ περιορίζει μοιραίως τὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἔξω τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς πορείας πρὸς τὴν Αἰωνιότητα. Καὶ ἐντὸς ἀποκλειστικῶς τῆς σχετικότητος τοῦ πεπερασμένου φυσικοῦ κόσμου.

*

Καὶ ὁμοῦ δὲν ὑπάρχει φαιδρότερα καὶ κωμικότερα προσ-

πάθεια, ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τοῦ πτωχοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ «νοῦ τῆς σαρκὸς» ν' ἀπαρνηθῇ τὸ θαῦμα. Διότι ἀπλούστατα θαῦμα εἶναι ἡ οὐσία τῆς ζωῆς. Μᾶς περιβάλλει τοῦτο πανταχόθεν. Καὶ ὅπου νὰ στραφῇ τὸ βλέμμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ θαῦμα καὶ τὸ μυστήριον συναντᾷ. Θαῦμα εἶναι ἡ ὑπόστασις καὶ

τὸ ἄρωμα τοῦ ἀνθρώπου. Θαῦμα ἡ περιδίνησις καὶ ἡ φεγγοβολή τῶν ἀστρῶν εἰς τὰ βάθη τῶν οὐρανίων ἀβύσσων. Θαῦμα ἡ ἐμφάνισις, ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις καὶ τοῦ ἀσημοτέρου ἐντόμου. Θαῦμα αἱ πνοαὶ καὶ τὸ φύσημα τῶν ἀνέμων. Θαῦμα αἱ νιφάδες τῶν χιόνων, καὶ οἱ παρθενικοὶ ἀφροὶ τῶν κυμάτων εἰς τὰ πελάγη. Καὶ ὀρθότατα ἐλέχθη, ὅτι ἐὰν δὲν πιστεύωμεν εἰς τὸ θαῦμα, εἰς τίποτε ἀπολότως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πιστεύωμεν. Διότι πανταχόθεν περικυκλούμεθα ἀπὸ ἐν ἱεροθαύμαστον μυστήριον. Καὶ πανταχοῦ ἀντιμετωπίζομεν τὰ σύμβολά του!

*

Διὰ τοῦτο, ἡ πνευματικὴ αἴσθησις ὁ-

Ο ΑΝΑΣΤΑΣ ΚΥΡΙΟΣ

φείλει νὰ εἶναι—κυρίως—τὸ θεμέλιον τῆς περὶ τοῦ κόσμου ἀντιλήψεώς μας. Διότι δι' αὐτῆς ἀποκαλύπτεται τὸ βάθος τῆς ζωῆς. Καὶ δι' αὐτῆς δυνάμεθα νὰ περιπτωχθῶμεν καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶμεν τὸ Σύμπαν.

Χωρὶς τὴν πνευματικὴν αἴσθησιν ἢ καρδιά μας ἀπομένει ἄδραστος καὶ ξηρά. Καὶ ἀποβαίνει ἀνέφικτος ἡ γνῶσις τοῦ ὄντος καὶ τοῦ θείου μυστηρίου τῆς Δημιουργίας. Οὕτω δὲ καθίσταται ἀδύνατος ἡ πνευματικὴ μας ἀνοδος, ἡ τελείωσις τῆς ψυχῆς μας, καὶ ἡ προσέγγισις μας πρὸς τὸν ἀόρατον Θεόν. Θρησκεία δὲν εἶναι μόνον μία ἀποκάλυψις, πὺν τροποποιεῖ, ὑψώνει καὶ ἐμβαθύνει ἀπεριορίστως τὴν συνείδησιν. Ἄλλ' εἶναι καὶ ἐν θαμβωτικὸν σύνολον ἁγίων μυστηρίων, πὺν μόνον μὲ τὴν πνευματικὴν μας αἴσθησιν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ γνωρίσωμεν. Καὶ τὰ ὁποῖα βιοῦνται, ὄχι ἐντὸς τῆς φυσικῆς μας ἐμπειρίας· ἀλλὰ ἐντὸς τοῦ βάθους τοῦ πνεύματός μας. «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰωάν. 20, 29). Ἡ εὐδαιμονία ὁμοῦ καὶ ὁ γλυκασμὸς τῆς πίστεως αὐτῆς εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατος, δι' ὅσους πιστεύουν εἰς τὰ αἰσθητὰ μόνον καὶ τὰ ἀπτά, συνθλιβόμενοι καὶ ἐξαναγκαζόμενοι εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐμπειρικῆς πραγματικότητος. Διότι πιστις, κατὰ τὸν αἰώνιον ὁρισμὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, εἶναι «ὅπιστασις πραγμάτων μὴ βλεπομένων».

*

Ἡ Ἀνάστασις ὁμοῦ τοῦ Χριστοῦ ὑπέβηξεν ἀναμφισβήτητον καὶ ἀπολύτως μεμαρτυρημένον γεγονός: πὺν ἀπετέλεσε τὸ στεφάνωμα καὶ τὸ κορύφωμα τοῦ θαύματος, πὺν, ὡς σέλας καὶ θεῖος φωσφορισμὸς, περιβάλλει ὁλόκληρον τὸν βίον τοῦ Θεανθρώπου. Μὲ τὸ εὐαγγέλιόν του ὁ Ἰησοῦς, ἀπεκάλυψε τὴν ἄπειρον ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ ψυχῆς. «Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἰάν τὸν κόσμον ὅλον κερδίῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;» (Ματθ. 16, 26). Μὲ τὴν θείαν του δὲ Ἀνάστασιν, διεσκέλισε τὰ ὄρια τοῦ κόσμου αὐτοῦ, τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀναγκαιότητος. Καὶ ἀνεστύλωσεν παμφαῆ καὶ ἀκατάλυτον τὴν «θεῖαν εἰκόνα» τοῦ ἀνθρώπου. «Ὁ πιστεύων εἰς

ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται» (Ἰωάν. 11, 25). Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ πίστις ἦτο ἀκόμη ζέουσα καὶ λαυρίζουσα· καὶ ἐφ' ὅσον ἡ θεία του διδασκαλία ἀπετέλει γνώμονα ζωῆς, ὁδὸν πρὸς τὴν ψυχικὴν γαλήνην, καὶ ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου, οὐδεὶς ἀπολύτως ἐσκέφθη νὰ τὴν ἀμφισβητήσῃ.

*

Τὸ γεγονός της ὁμοῦ ἐρχεται προφανῶς εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ θανάτου. τῆς ὁποίας καθημερινὴ εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις καὶ ἡ ἐμπειρία. Ἡ φορικώδης ἀποσύνθεσις, τὴν ὁποῖαν οὗτος προκαλεῖ, ἡ ἀπώλεια τῆς ὄψεως, καὶ ὁ θρίαμβος τῶν κατωτέρων στοιχείων τῆς ὕλικῆς μας ὑποστάσεως, προβάλλεται συνεχῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ μοιραῖως, ἐκ τοῦ ἀπαισίον τούτου θεάματος, γεννῶνται σκέψεις μελαγχολικαὶ καὶ μηδενιστικαί. «Ἐπάμεροί! τί δέ τις, τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος;», θρηνωδεῖ ὁ ὑπιδέτης Πίνδαρος. Εἰς τοὺς καιροὺς μας δὲ αὐτοὺς, τοὺς κυριαρχουμένους ἀπὸ ὕλιστικὰς χαμαιζήλους ἀντιλήψεως, ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, πὺν ἀποτελεῖ τὸν θρίαμβον κατὰ τοῦ θανάτου, προκαλεῖ εἰς τοὺς ὀρθολογιστὰς εἰρωνικὸν μειδίαμα.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Τὸ χάος, ἡ ἀσυναρτησία, καὶ ἡ ἀγχώδης ἀγωνία πὺν ἐπικρατεῖ εἰς τὸν κόσμον ὅλον. Καὶ ἡ δημιουργία νέου τύπου ἀνθρώπου, πὺν ἄνυψώνει ὡς κοσμοθεωρίαν του τὸν εὐδαιμονισμόν, τὴν ἀναισθησίαν, τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀρπαγὴν. Καὶ τὸ χάος ὄλοεν καὶ ἐντείνεται καὶ πυκνοῦται. Καὶ κινδυνεύομεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ κατάντημα νὰ θεωρητῆται λῆρος καὶ φενάκη ἡ ἠθική· μωρία ἢ δικαιοσύνη· καὶ ἀδυναμία ἀπαράδεκτος ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ὁδύνην.

Τὸ ἀγαθόν, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ὠραῖον δὲν εἶναι πλέον εἰς τοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς ἡ ἐπιδιώξις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἀντὶ νὰ τελειοῦται οὗτος ἀπὸ τὴν πλουτιζομένην ὄλοεν ἐμπειρίαν του, τείνει νὰ καταστήῃ «μᾶζα» καὶ πιστὸς ὑπήκοος τῆς «ἀγέλης».

*

Καὶ ὁμοῦ ἡ πρὸς τὴν Αἰωνιότητα ἐφεις ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς ζωῆς. Καὶ τὴν Αἰωνιότητα αὐτὴν καὶ τὸν ἐκμηδενισμόν τοῦ

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παναγιώτατε και θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὴ ἀδελφὴ και συλλειτουργὴ Κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιώτητα ἐν Κυρίῳ ἀναστάντι κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορευόμεν.

Ἀνέτειλε και ἀδθίς ἡ τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν μεγάλη εορτὴ τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν ὁ Ἀνιστάμενος ἐκ τῶν μωχῶν τοῦ Ἄδου Θεῖος Αντρωτῆς νε-

κρώνει τὸν θάνατον, ἀφαιροῖ πάντας τοὺς νεκροὺς ἀπ' αὐτοῦ και δίδει ἄφθαρτον και ἀθάνατον ζωὴν ἡμῶν, τοῖς εἰς Αὐτὸν πιστεύουσιν. Ἡ τοῦ Κυρίου και Σωτήρος ἡμῶν Ἀνάστασις εἶναι γεγονός ἀξίον σωτηρίου χαρῆς και διὰ τοῦτο χαρμόσυτος ἀνακρούεται ὁ τῆς ἀμοιμήτου ἡμῶν πίστεως καιάν:

«Χριστὸς Ἀνέστη!» «Ἡγέρθη ὁ Κύριος ὄντως» (Λουκ. 24,34). Ὁ κατὰ τὴν Ἀνάστασιν χαριετισμὸς «χαίρετε» τοῦ Κυρίου ταῖς μαθητρίαις ἐλέχθη διὰ τὴν δηλωθῆ, ὅτι ὁ θάνατος τεθανάτωται, τὸ ἐπιτίμιον τῆς Ἐδῆς «ἐν λύπαις τέξει τέκνα» (Γεν. 3,16) ἐσβεσται, ἡ δὲ καθολικὴ ἀρὰ «νῆ εἶ και εἰς γῆν ἀπελεύσει» (Γεν. 3,19) τὸ παράπαν ἠχρεῖται, τῆς ζωῆς ἐκ

θανάτου ἐγγυᾶται τὸ γεγονός τῆς θείας Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Θεανδρική του φύσις «συνῆψε τὰ διεστῶτα» και ἀνερέωσε τὸν σύνδεσμον μεταξὺ Θεοῦ και ἀνθρώπου. Καὶ ἔκτοτε τὸ δράμα τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας συνίσταται εἰς τὰς ἐναλλασσομένας συνεχῶς ἀνατάσεις και πτώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ και τῶν ἀδιαπεράστων σκοτεινῶν ἀβύσσων. Καὶ ὁ ἀγὼν εἶναι ἀδιάπτωτος. Ἀγὼν κατὰ τοῦ κακοῦ και τοῦ θανάτου, ἐν ὀνόματι τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἡ παρουσία δὲ τοῦ Χριστοῦ ἐντὸς τῶν καρδιῶν ἐμπεδώνει και ἐγκαθιδρύει τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ὁ ἀνθρωπος ἐν Χριστῷ θεοῦται. Καὶ ἀκτινοβολεῖ δημιουργικὰς και ἐκπολιτιστικὰς ἐνεργείας εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν του.

*

Τὴν μεταμόρφωσιν και τὴν θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως και τῆς ὅλης ἐγκοσμίου ζωῆς ἔχει ὡς θεμελιώδη τῆς χαρακτῆρα ἡ ἀγία μας Ὁρθοδοξία. Ἡ Ὁρθόδοξος χριστιανικὴ συνείδησις, καθορῶσα παντοῦ τὴν φωτιστικὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προσανατολίζεται ἐντονότερον πρὸς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου και ὀλιγότερον πρὸς τὸν Σταυρὸν και τὴν θυσίαν και τὴν ἐξαγοράν, πρὸς τὰ ὁποῖα διάκειται συμπαιθέστερον τὸ Αντικὸν Δόγμα. Ὁ ἀνθρωπος σώζεται ἐν τῷ Χριστῷ, και ἐν τῇ νέα φύσει και ἐν τῇ νέα πνευματικῇ ζωῇ, τὴν ὁποῖαν ὁ θεῖος μας Αντρωτῆς ἀπεκάλυψε. Καὶ ἡ Ἀνάστασις του, τὸ ἅγιον Πάσχα, εἶναι ἡ Λαμπρὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ εορτὴ τῶν εορτῶν. Καὶ

ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων. Καθ' ἣν «τὰ πάντα πεπλήρωται φῶτός, οὐρανός τε και γῆ και καταχθόνια», κατὰ τὴν ὑπέροχον ὑμνωδίαν τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, εἰς τὸν κανόνα τοῦ Πάσχα.

Τὸ θερμὸν χριστιανικὸν βίωμα τοῦ πνευματεμόρου λαοῦ μας προσλαμβάνει ἀναμφισβητήτως τὴν μεγίστην του ἔντασιν κατὰ τὰς ἀγίας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Καὶ κορυφοῦται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως, πὸν ὅπως μελωδεῖ ὁ Ἐθνικός μας ποιητῆς

«Μέρα εἶναι ἀγάπης. Ὁ Ἄδης ἐνίκηθη. Καίονται τὰ σπλάγχνα. Καίονται τὰ στοιχεῖα...».

*

Ὡ! ἄς ἀνάψωμεν τοὺς ἐσβεσμένους λύχνους τῶν ψυχῶν μας εἰς τὸ τρισάγιον φῶς τῆς λαμπροφόρου θείας Ἀναστάσεως. Ἄς μὴ πλανώμεθα. Μόνον ὁ Χριστὸς— και ὄχι οἰαδήποτε ἄλλα κηρύγματα ἀφηρημένων διδασκαλιῶν και παγερῶν διατυπώσεων—, θὰ ἀναγκαστῆ τὴν νάρκωσιν τοῦ πνεύματος· και θὰ ἐξαγάγῃ πάλιν τὸν κόσμον ἀπὸ τὸν σκοτεινὸν Λαβύρινθον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου περιπλανᾶται πλήρης ἀγωνίας. Καὶ Αὐτὸς μόνος θ' ἀννψώσῃ πάλιν τὸ Ἔθνος μας· ἀπὸ τὴν βαθεῖαν και ἀννπόκριτον πίστιν τοῦ ὁποῖου μεταγγίζεται συνεχῶς εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κόσμου τὸ χαροποῖόν φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ τὸ ὁποῖον, ὅπως Αὐτὸς, βαστάζει πρῶως τὸν Σταυρὸν του· και συνεχίζει ἀδιάπτωτον τὴν ἐκπολιτιστικὴν του πορείαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἱστορίας.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξ'απελύθη ἡ κάτωθι Ἐγκύκλιος:

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1143

Πρὸς
Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, Χάρις ὑμῖν καὶ
Εὐοχή παρὰ Θεοῦ Πατοκράτορος.

Εἶναι διάχρτος πλέον ἡ γνώμη καὶ κοινὴ ἡ κραυγή, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπλεόνασε καὶ ἡ κοινωνία διατρέχει ἓνα μέγαν κίνδυνον ἠθικῆς διαβρώσεως.

Μεμορφωμένοι καὶ ἀμόρφωτοι, ἄνθρωποι πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας βλέπουν τὸν κίνδυνον, ζῶσι καὶ αὐτοὶ ὡς μέλη τῆς αὐτῆς κοινωνίας τὰς συνεπειὰς τοῦ μεγάλου κακοῦ ἐξ αὐτῆς καὶ τῶν ἐκ ταύτης κινδύνων.

Βοίθει ὁ Τύπος ἀπὸ εἰδήσεις ἐκκλησιαστικῶν ἐκδηλώσεων πάσης φύσεως καὶ οὐχὶ σπανίως ἀφίνει φωνὴν ζητοῦσαν μέτρα σωστικά, πρὸς ἀναστολὴν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἀντὶ νὰ ἀναστέλλεται, πληθύνεται. Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ θύματα. Εἶναι τὰ θύματα τῆς ἐμπορίας τῶν ἡθῶν, ἐργαζομένης μεθοδικώτατα μετὰ πληθῶρα κέντρων καὶ ἐμπορικῶν οἰκῶν τῆς ἐκλύσεως τῶν ἡθῶν, τῆς ἠθικῆς ἀποσυνθέσεως τῆς κοινωνίας. Τὰ πρακτορεῖα αὐτῶν πληθύνονται καὶ αἱ δελεαστικαὶ προθήκαι θηρεύουσι τὰ θύματα τῶν μεταξὺ τῶν πάσης φύσεως θυμάτων, πῶν ἀνὸς ποπτα ἐμπύπτονται εἰς τὰς παγίδας τῶν, ἀδιακρίτως φύλου, τάξεως καὶ ἡλικίας. Ἡ λαμβάνουσα χώραν

νεκρῶν ἐνδεδειγμένης τὴν ἔγερσιν.

Πάντων τούτων τῶν θλιβερῶν ἀπήλλαξεν ἡμᾶς ὁ Σωτὴρ γεγονῶς διὰ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ ὁ ἐλευθερωτὴς ἡμῶν, ἀμα ὡς ἠβουλήθη, χαρισάμενος ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν ταύτην «καὶ γὰρ ὁ Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατὰγει εἰς Ἄδου καὶ ἀνάγει» καὶ οὐδὲν τὸ δυνάμενον ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ. Νερωθέντας οὖν ἐκ τῶν παραπτωμάτων ἔσωσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου, ὥστε ἡμεῖς νὰ φωνῶμεν: «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νεῖκος;» (Α' Κορινθ. 15,55—Ὡση 13,14). Ἀλλὰ καὶ πίπτοντας ὁ Θεὸς ἀμιστᾶ διότι, αἰεὶ, ὡς Θεὸς τοῖς ἐνδέσει χαρίζεται, καὶ μέλη αὐτοῦ καθιστᾶ τῆς ἀγίας Αὐτοῦ Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἐστὶ μία, ἐν ἣ βαπτίζομεθα καὶ ἀναγεννώμεθα.

Ἐπὶ τούτοις ἐρχόμενοι Ὑμῖν, τῆ περὶ Ὑμᾶς ἀγία καὶ Ἱερᾶ Συνόδῳ, ὡς καὶ τῷ Χριστωνόμῳ πληρώματι τῆς καθ' Ὑμᾶς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, πᾶσαν χαρὰν, ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην παρὰ τοῦ Ἀναστάνατος Σωτῆρος, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διατελοῦμεν

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός:

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν
Πάσχα σωτηρίου ἔτους 1961

καταστροφή εἰς βάρος τῶν καλῶν ἡθῶν εἶναι φοβερά, εἰς μέτρον δὲ ἀσυλλήπτου ἐκτάσεως. Θραῦσις γίνεται μεταξὺ τῆς νεαρᾶς, οὐχ ἦττον δὲ καὶ μεταξὺ αὐτῆς τῆς ὠρίμου ἡλικίας.

Ὅτι μέγα κακὸν συμβαίνει εἰς τὸν κόσμον, πῶν ἀνησυχεῖ τὴν αἴριον, κατὰ τὴν μεγίστην αὐτοῦ μερίδα, ἐνεργεῖται διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐν βλέμμα ἐρευνητικῶν δὲν θὰ βραδένη νὰ διαπιστώσῃ πῶν εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ. Αὐτὴ εἶναι τὸ κακὸν βιβλίον, τὸ κάκιστον ἐντοπον, ἡ ἐφημερίς, τὸ περιοδικόν, ἡ εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις μετὰς περιφήμους ἀστέρους τῆς καλλονῆς καὶ τὰ εἰδύλλια αὐτῶν, τὸ ἄσεμνον θέαμα, ὁ γυμνισμὸς, τὰ ἰνστιτούτα καλλονῆς μετὰ περιφῆμα καλλιστεῖα, ὁ κινηματογράφος μετὰς ἐξηθλιωμένης κατωτάτης ἠθικῆς στάθμης προβολᾶς αὐτοῦ, ἐκάστη τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἄλλο ἢ σχολὴ μετὰ ὅλα τὰ σύγχρονα ἐποπτικά μέσα καταστροφικῆς ἐπιδράσεως, διεισδύσεως καὶ διαλύσεως ἠθικῶς τῶν πελατῶν αὐτοῦ. Ὅλοσέλιδοι διαφημίσεις εἰς τὰς ἐφημερίδας, πολύχρωμοι εἰκόνες μετὰ παραστατικότητα ἀμιλλῶνται νὰ προβάλλωσι ὅτι ἄσεμνον, ὅτι διεγερτικόν, πῶν ἐρεθίζει τὴν σάρκα, ἀναστατώνει τὸ πνεῦμα, σκοτίζει τὴν διάνοιαν, διεγείρει τὴν ἐπιθυμίαν, δηλητηριάζει τὴν ψυχὴν, ἀμβλύνει τὴν συνείδησιν καὶ ἄγει εἰς ἠθικὴν πώρωσιν τῶν δραστῶν τῶν συνεχῶς ἀπασχολούντων τὴν κοινὴν γνώμην φοβερῶν ἐγκλημάτων. Εἰκόνες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μετὰ παραστατικότητα ἐμφανιζομένων εἰς στάσιν ἄσεμνον πόσα κακὰ δὲν διδάσκουσι καὶ εἰς βάθος ὁποίων ὑποκόσμων δὲν παρασύρουσι τοὺς θεατὰς τῆς ἐκφύλου ταύτης τέχνης. Τὰ ἔργα τῶν σχολῶν αὐτῆς ἐμφανίζουσι ὀργανωμένον τὸ ἐγκλημα, ἐποπτικώτατον εἰς μετάδοσιν καὶ μίμησιν μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν αὐτοῦ. Ζῶμεν τοῦτο καθ' ἐκάστην εἰς τὰς μεγαλοπόλεις, εἰς τὰς μικρὰς πόλεις, κομποπόλεις καὶ χωρία τῆς ὑπαίθρου, ὅπου ἐπαναλαμβάνεται μετὰ δλην τὴν φρίκην καὶ ἀγριότητα τῶν στυγερωτέρων ἐκκλησιαστικῶν πράξεων, φόνων, ληστειῶν, διαρρηξέων, λωποδυσίῶν, κλοπῶν, ἀπατῶν, ἐμπρησμῶν, ἀρπαγῶν, πορνειῶν, μοιχειῶν, στραγγαλισμοῦ καὶ κατακρεουργήσεως προσώπων οἰκειῶν, ἀπορρίψεως βρεφῶν, πράξεων αἰμομιξίας, ἀδελφοκτονιῶν, βιασμῶν, ὁμοφύλων ἐκδηλώσεων, παρὰ φύσιν ἀσελγειῶν κ.λ.π.

Εἶναι τεραστίας ἐκτάσεως τὸ κακὸν πῶν γίνεται ἐκ τοῦ κακοῦ βιβλίου καὶ καθόλου ἐκ τοῦ ἐντόπου, καὶ τοῦ κακοῦ κινηματοθεάτρου.

Σημεῖα ἀνησυχητικά εἶναι τὰ οἰκογενειακὰ δράματα καὶ αἱ φοικαλεότητες, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουσι αὐτά, ἡ ἀσυνκράτητος ἐκκλησιαστικότης, ἡ ἄνοδος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαζυγίων καὶ τῶν παρανόμων συμβιώσεων, ἡ ἠθικὴ διάβρωσις, ἡ τόσον βαθῶς εἰσχωρησασα καὶ εἰσχωροῦσα εἰς τὰ διάφορα κοινωνικά στρώματα, ἡ διαβιβρώσκουσα τὰ θεμέλια τῆς οἰκογενείας, τοῦ κοινωνικοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ μας οἰκοδομήματος. Τὸ κακὸν ἐργάζεται ἐλεύθερον, ἀδέσμευτον, ἀσώδοτον. Καταζητεῖται ὁ ἐγ-

κληματίας και ἀφήνεται ἐλευθέρα ἢ σχολή ἢ ἐκπαιδεύουσα και ἐκτρέφουσα τοῦτον.

Ἀγαπῶμεν τὸ βιβλίον και τὸ ἔντυπον, πού οἰκοδομοῦσι τὸ κινήματοθέατρον πού μορφώνει, πού διαπλάσσει ἦθος και χαρακτήρα τὸ ἔντυπον και τὸν κινήματογράφον πού φρονηματίζουσι, πού παρορμῶσι πρὸς ὕψηλά ἰδεώδη.

Ἡ Ἁγία και Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ βαθείᾳ συνειδήσει τοῦ συντελουμένου κακοῦ και ἐν βαθείᾳ συνειδήσει τῆς εὐθύνῃς και τῆς ἱερᾶς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ποιεῖται ἐκκλησιον θερμὴν πρὸς ἀπαντας, ὅπως ἴδωσι τὸ βάθος τοῦ κρημνοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκαθέκτως ἀγόμεθα και λάβωσιν ἕκαστος θέσιν ἀποφασιστικῆν.

Προτρῒπεται τοὺς γονεῖς, ὅπως διάγωσι βίον σεμνὸν και σύμφωνον πρὸς τὰς ἀγίας παραδόσεις τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας, τῆς εὐλογηθείσης διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ και θεμελιωθείσης διὰ τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου. Τὸ παράδειγμα τῶν γονέων ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερον παράγοντα τῆς ἠθικῆς μορφώσεως και διαπαιδαγωγήσεως τῶν τέκνων. Χρέος τῶν γονέων δὲν εἶναι μόνον ἡ διατροφή, μόρφωσις και ἀποκατάστασις τῶν τέκνων των, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ διάπλασις ἠθικῶν χαρακτήρων διὰ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς και τῆς προφυλάξεως αὐτῶν ἀπὸ τῶν κακῶν συνναστροφῶν, αἱ ὁποῖαι «φθειροῦσιν ἦθη χρηστά», κατὰ τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Παῦλον (Ἀ' Κορ. ιε', 33) και ἀπὸ πάσης φθοροποιῦ ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος, ὡς εἶναι σήμερον ὁ κακὸς κινήματογράφος, τὸ κακὸν βιβλίον, αἱ ἀσεμνοὶ εἰκόνες και τὰ τοιαῦτα. «Οἱ γονεῖς ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ και νοσησίᾳ Κυρίου», παραγγέλλει ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος (Ἐφεσ. στ', 4).

Ἰδιαιτέρως ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἀπευθύνει ἐκκλησιον πρὸς τὰς μητέρας, αἱ ὁποῖαι φύσει και θέσει ἔχουν τὴν ἱεράν και ἁγίαν ἀποστολήν τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων. Ἡ Ἐμμέλεια, ἡ Ἀνθοῦσα και ἡ Νόνα, εἶναι ἐκεῖναι αἵτινες προσέφερον εἰς τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν και τὴν κοινωνίαν γενικώτερον τὸν Μ. Βασίλειον, τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον και τὸν Ἁγ. Γρηγόριον. Ἡ μητέρα, καθοδηγούμενη ἀπὸ τὸ θεῖον τῆς ἀρετῆς φῶς, εἶναι ἐκεῖνη ἥτις, ὡς ἡ ὄρνις θὰ κρατῇ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς τὰ τέκνα, ἵνα μὴ ὁ ἐχθρὸς, ἡ κακία τοῦ κόσμου, κατασπαράξῃ αὐτά.

Ἑλληνίδες μητέρες, εἰς τὰς χεῖράς σας, εἰς τὰς ἀγκάλας σας κρατεῖτε τὸν πολῦτιμον θησαυρὸν πού εἶναι τὰ τέκνα σας. Θελήσατε ἐξ αὐτῶν νὰ προσφέρετε εἰς τὴν κοινωνίαν τιμίους Ἑλληνας και εὐσεβεῖς χριστιανοὺς και οὐχὶ ἐκφύλους ἐγκληματίας, τροφίμους τῶν φυλακῶν. Ἰδετε μετὰ στοργῆς περισσοτέρως τὸ δι' αὐτὰ καθήκον σας, ἢ ἐκπλήρωσις τοῦ ὁποῖου προσδίδει εἰς Σᾶς τὸν πλέον ἀσύγκριτον στολισμὸν.

Θερμὴν παραινέσιν ὡσαύτως ἀπευθύνει μετὰ πολλῆς στοργῆς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία και πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νεότητα, τὴν χρυσὴν ἐλπίδα τοῦ Ἔθνους μας. Νέοι και νέαι τῆς Ἑλλάδος, ὡς τέκνα ἡμῶν ἀγαπητά, νοητοῦμεν ὑμᾶς, ἵνα ἀποφεύγητε τὸ κακὸν, τὴν ἁμαρτίαν και τὰς ἠθικὰς παρεκτροπὰς, αἱ ὁποῖαι

φθειροῦν τὴν νεότητα, ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια τῆς ζωῆς, μολύνουν τὴν ψυχὴν και καταστρέφουν τὸ μέλλον και τὴν εὐτυχίαν σας, κλονίζουσι τέλος τὴν ὑγείαν και ἐπισπεύδουν τὸν θάνατον.

Ἡ Ἁγία και Ἱερὰ Σύνοδος πέποιθεν ὅτι ἡ μαστιζουσα τὴν σημερινὴν κοινωνίαν μας ἠθικὴ κρίσις εἶναι παροδική· γνωρίζουσα δὲ τὴν ψυχολογίαν και τὴν φιλοτιμίαν τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ εἶναι βεβαία, ὅτι οὗτος θὰ ἀντιδράσῃ θετικῶς κατὰ τῆς ἠθικῆς σήψεως, ἢ ὅποια ἀπειλεῖ τὴν κοινωνίαν και θὰ πράξῃ πᾶν τὸ ἐξ αὐτοῦ, ἵνα ἀναστηλωθῶν και πάλιν αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι και ἐπαρέλθῃ ἢ ταχέως τὰ ἀγνὰ ἦθη, διὰ τῶν ὁποῖων διετηρήθη και ἐπέζησε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς και ἐμεγαλοῦργησε και ἐδοξάσθη.

Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἀποβλέπει και ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, συμφώνως πρὸς τὰ παραγγέλματα τοῦ Θεοῦ Ἰδρωτοῦ τῆς και ἐργάζεται διὰ πάντων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων. Διὰ τοῦ ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς Θεοῦ κηρύγματος, διὰ τῆς ἐκδόσεως και εὐρείας κυκλοφορίας τοῦ γραπτοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ και διὰ τῶν Κατηχητικῶν τῆς σχολείων, παρέχει τὴν ὀφειλομένην συμβολὴν διὰ τὴν ψυχικὴν και ἠθικὴν διάπλασιν και καθοδήγησιν τοῦ προσφιλοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ προσπάθεια ὁμως τῆς Ἐκκλησίας μένει χωρὶς ἀποτελεσμα, ὅταν αἱ ἡγέτιδες τάξεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν καθοδήγησιν τοῦ λαοῦ, δὲν ἐνισχύουν ταύτην. Τὸ κηρυκτικὸν και κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, σωσίβιον ἀσφαλὲς διὰ τὴν καταποντιζομένην ἠθικῶς ψυχὴν και ἰδιαίτερος, διὰ τὴν νεολαίαν μας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀγαπηθῇ και ἐκτιμηθῇ παρὰ πάντων. Οὕτω και μόνον οὕτω δημιουργεῖται ἡ ἀκλόνητος πίστις ὅτι τὸ κακὸν θὰ παρέλθῃ και νέαι ἡμέραι θὰ ἀνατείλωσι διὰ τὸ ἔνδοξον και θάνατον ἡμῶν Ἔθνος.

«Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ και εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε..... και ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν» Φιλ. δ', 8-9).

Ἐπὶ τούτοις ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς τὸ ἀπειρον ἔλεος και τὴν χάριν τοῦ ἑπερ ἡμῶν Σταυρωθέντος και Ἀναστάτος Χριστοῦ.

- † Ὁ Ἀθηναῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος,
- † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος,
- † Ὁ Ἐδέσσης και Πέλλης Διονύσιος,
- † Ὁ Νευροκοπίου και Ζιχνῶν Ἀγαθάγγελος,
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος,
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ,
- † Ὁ Μαρωσίας Τιμόθεος,
- † Ὁ Δράμας Φίλιππος,
- † Ὁ Θηβῶν και Λεβαδείας Δωρόθεος,
- † Ὁ Κυθήρων Μελέτιος.

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φίλιππαῖος.

Ἀθήνησι, τῇ 17 Μαρτίου 1961

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ Η ΝΕΟΤΗΣ*

Μακαριώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι,
Εὐλαβέστατοι,
Σεβαστοὶ Καθηγηταί,
Ἀγαπητοὶ φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι,

Πνευματικὸν συναγεμὸν ἐσήμαναν σήμερον οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας μας. Ἀπὸ φυλακῆς πρωίας μέχρι νυκτός» ἡ σημερινὴ Ἡμέρα εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Προσευχήν.

Ὡραία ἡ ἰδέα καὶ ἐπιτυχῆς ἡ ἐκλογὴ τῆς ἐποχῆς διὰ τὴν Πανελλήνιον Ἡμέραν Προσευχῆς τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν Σπουδαστῶν. Εἰς τὴν ὠραιότεραν ὥραν τοῦ ἔτους, τὴν ἀνοιξιν, ἡ προσφιλεῆς νεότης, τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς, ἀφίνει τοὺς στοχασμοὺς τῆς νύκτος εἰς τὴν αἰωνίαν Ἀνοιξιν, τὸν Θεόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου κατευθύνεται ἡ προσευχὴ τῆς ὡς θυμίαμα εὐσσοῦν. Καὶ ἡ ἰδέα εὐστοχος τῆς παγκοσμίου προσευχῆς, ἀφοῦ σύμπας ὁ κόσμος, ἔμψυχος καὶ ἄψυχος, ὑμνεῖ τὸν πάνσοφον Δημιουργόν του. Ἐσυνηθίσασμεν νὰ νομίζωμεν προσευχήν, ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὰς ἀνάγκας μας. Τὰ αἰτήματά μας, ὕλικά καὶ πνευματικά, εἶναι βεβαίως προσευχὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ μόνον εἶδος τῆς προσευχῆς. Ἡ εὐχαριστία, δεῖγμα σπάνιον εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, προσευχὴ εἶναι, ὅπως καὶ ἡ δοξολογία.

Λέγομεν συνήθως, ὅτι ἡ φύσις δοξολογεῖ τὸν Θεόν. Δὲν εἶναι τοῦτο μία ὑποκειμενικὴ σκέψις. Ὅλα τὰ ὄντα εἶναι ἀριστουργήματα τοῦ Πλάστου καὶ μεγάλου Καλλιτέχνου. Ἐπαινος τῆς σοφίας καὶ τῆς παντοδυναμίας Του. Ἀντικειμενικῶς, λοιπόν, ἐκ τῶν δημιουργημάτων δέχεται αἶνον καὶ δοξολογίαν ὁ Θεός. «Τὰ ἀόρατα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοράται, ἢ τε ἀτίδως Αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης», ὡς λέγει ὁ τῶν Ἑθνῶν Ἀπόστολος.

Ἡ κορωνὴ τῆς φύσεως, ὁ λογικὸς καὶ ἐλεύθερος ἄνθρωπος, συλλαμβάνει καὶ ἐννοεῖ τοὺς ἀρρήτους τόνους αὐτῆς τῆς μυστικῆς μουσικῆς τοῦ συνθέτου τὰ διάφορα ὄντα. Ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ἡ σοφία καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα, προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν μας. Μὲ ἔκστασιν καὶ θαυμασμόν ὁ Προφητᾶναξ ἀναφωνεῖ: «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας». Ὁ ὠραῖος κόσμος γίνεται ἀφορμὴ δοξολογίας τοῦ Θεοῦ Ὀνόματος καὶ ἡ ψυχὴ ἴσταται εὐλαβῆς ἐμπρὸς εἰς τὸ θεῖον μεγαλεῖον. «Ὡς θαυμαστόν τὸ Ὄνομά Σου, Κύριε, ἐν πάσῃ τῇ γῆ, ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπεια Σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν».

*

Ἡ προσευχὴ εἶναι μέσα εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι κάτι τὸ φυσικόν. Ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὁ κόσμος προσεύχεται, δὲν

* Ὁμιλία πρὸς τοὺς φοιτητὰς ἐκφωνηθεῖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἡμέρας Προσευχῆς τῶν Ἑλλήνων Σπουδαστῶν, τῇ Κυριακῇ 19ῃ Μαρτίου 1961.

ἢμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ ἐξαιρέσιν. Ἐκεῖνος ποῦ δὲν προσεύχεται, δὲν ἢμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ φυσιολογικὸς ἄνθρωπος. Ἀλλὰ τί εἶναι προσευχὴ;

Δὲν πρόκειται νὰ δώσω ἐδῶ μὲ μίαν φράσιν τὸν ὀρισμὸν τῆς. Συνομιλία μὲ τὸν Θεόν ὀνομάζεται συνήθως. Διότι εἰς αὐτὴν ὀμιλοῦμεν πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, ἀναφέρομεν τὰ αἰτήματά μας. Ἄν εἶναι μόνον αὐτό, τότε καλλίτερον θὰ τὴν ὀνομάζομεν ὀμιλίαν, διότι δὲν εἶναι παρὰ ἑνὰς μονόλογος. Ἡ συνομιλία ὅμως εἶναι διάλογος. Ὁμιλοῦμεν καὶ ὁ Θεός μᾶς ἀκούει, ὀμιλεῖ Ἐκεῖνος καὶ ἡμεῖς ἀκούομεν. Ὁ ἄνθρωπος συνήθως ὀμιλεῖ, κάποτε μάλιστα «βαττολογεῖ», χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησιν. Καὶ ἔπειτα παραπονεῖται, ὅτι ὁ Θεός δὲν εἰσακούει τὰς προσευχὰς του. Ἀφοῦ προσευχηθῶμεν, πρέπει νὰ ἀφίσωμεν νὰ μᾶς ὀμιλήσῃ καὶ ὁ Θεός. Ἄς σιωπήσωμεν, διὰ νὰ ἀκούσωμεν μὲ πίστιν τί θὰ μᾶς ἀπαντήσῃ. Καὶ ἀπαντᾷ ὁ Θεός, ἄλλοτε λέγει «ναί» καὶ ἄλλοτε «ὄχι». Ἐκεῖνος γνωρίζει τὸ πραγματικόν μας συμφέρον. Ζητοῦμεν πολλάκις κάτι ποῦ θὰ μᾶς βλάψῃ καὶ ἐπιμένομεν καὶ λυπούμεθα, ὅπως τὰ μικρὰ παιδιὰ ποῦ δημιουργοῦν σκηνάς, ὅταν ἀρνηθῶν οἱ γονεῖς νὰ ικανοποιήσουν τὰς παραλόγους ἀπαιτήσεις των.

Καὶ ἡ σιωπὴ προσευχῆ εἶναι. Μήπως εἰς τὴν ἐν τῷ Ναῷ λατρείαν τὸ ἐκκλησιαστικὸν σιωπηλὸν δὲν προσεύχεται; Καὶ ἀκροώμενοι προσευχόμεθα. Ὑπάρχουν εὐσεβεῖς ψυχὰι ποῦ προσεύχονται ἐνδομύχως, ποῦ ἀποσύρονται εἰς τὸ «ταμεῖόν» των, τὰ βάθη τῆς καρδίας των, ἐκ τῆς ὁποίας ἀνέρχονται στεναγμοὶ ἀλάλητοι. Ἡ εὐλαβῆς στάσις μας εἰς τὸν Οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργὸς συμμετοχὴ εἰς τὴν θείαν λατρείαν, προσευχὴ εἶναι.

*

Ὅταν προσευχώμεθα, ζῶμεν εἰς ἕνα κόσμον ὑπερφυσικόν, ἐντὸς τοῦ μυστηρίου. Κατάνυξις, μυστικοπάθεια, ταπείνωσις, πίστις, τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς ἀληθοῦς προσευχῆς, ἀποτελοῦν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ μυστηρίου. Προτοῦ προφέρουν τὰ χεῖλη μας τὰς προσευχὰς μας, πρέπει νὰ ὀμιλήσῃ ἡ ψυχὴ μας. Ἡ προσευχὴ εἶναι πρὸ παντὸς μυστικὴ. «Ἐἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου», συνέστησεν ὁ Χριστός. Ἐχει καὶ ἡ ψυχὴ, λοιπόν, τὴν ἰδικὴν τῆς γλώσσης. Ἡ σιγὴ δὲν εἶναι ἐνδειξὶς νεκρώσεως. Πολλάκις εἶναι προμήνυμα, προανάκρουσμα. Εἰς τὴν σιωπὴν ἡ ψυχὴ εὐρίσκει τὸν ἑαυτὸν τῆς. Μυστικὴ προσευχὴ εἶναι οἱ ἐνδόμυχοι στοχασμοί, αἱ ἱεραὶ σκέψεις, ἡ βύθισις τοῦ εἶναι μας εἰς τὸ θεῖον, οἱ ἀλάλητοι στεναγμοί, οἱ ἐντεύξεις μετὰ τοῦ Ὑψίστου. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς προσευχῆς ἔχει τὸ προνόμιον, ὅτι μεταβάλλει τὴν καρδίαν μας συγχρόνως εἰς πομπὸν καὶ δέκτῃν. «Ὁ αἰτῶν εὐρίσκει καὶ ὁ ζητῶν λαμβάνει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγέσεται». Ἡ τοιαύτη φωνὴ τῆς ψυχῆς ἔχει ταχεῖαν ἀπήχησιν. Ἡ ἡχὴ ποῦ ἀκούεται εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας, δὲν εἶναι κενὸς ἀντίλαλος, ὅπως αὐτὸς ποῦ μᾶς ἀπαντᾷ, ὅταν ὀμιλοῦμεν ἐμπρὸς εἰς σπήλαιον. Δὲν πρόκειται περὶ ψευδαισθήσεως. Ὁ πανταχοῦ παρῶν, ὁ αἰώνιος Κύριος, εἶναι ἔτοιμος

νά ικανοποίηση τὰ αἰτήματά μας. Ἡ ἀπάντησίς του ἔρχεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, ὡς αὔρα λεπτή, ὡς δρόσος ἑωθινή, ὡς εὐωδία θυμιάματος.

Ἡ ψυχὴ, ὡς διψῶσα γῆ, δέχεται τὰς οὐρανίους εὐλογίας. «Διεπέτασα πρὸς Σὲ τὰς χεῖρας μου, ἡ ψυχὴ μου ὡς γῆ ἀνυδρὸς Σοι» Αἴσθημα ἀσφαλείας καὶ ἐμπιστοσύνης πλημμυρίζει τὴν καρδίαν μας. Ἀνεφοδιαζόμεθα εἰς θάρρος, δύναμιν, πίστιν. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν θύελλαν καὶ τὰς καταγιγίδας, διαγράφεται εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς ψυχῆς τὸ οὐράνιον τόξον, καὶ ἀπλότητα γαλήνη. Πλησίον Ἐκεῖνου οὐδεὶς φόβος. Ὡκεανὸς εἶναι ἡ ἀγάπη Του. Ἄβυσσος ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ συγγνώμη Του. Ὅσοι ἐλπίζουν εἰς Αὐτόν, δὲν ἐπιστρέφουν μὲ κενὰς χεῖρας, διότι «Αὐτός ἐστιν ὁ διδοὺς τροφήν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα». Ἡ αὐτοσυγκέντρωσις, ἡ ἐσωστρέφεια, διὰ τῆς ὁποίας ἀπομονούμεθα ἐκ τοῦ περιβάλλοντος κόσμου, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς Προσευχῆς. Εἶναι τὸ μόνον ἀποτελεσματικὸν μέσον διὰ νὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῆς ἀμφιβολίας, τῆς δυσπιστίας καὶ τῶν διαταγμῶν. Ὅλοι ἔχομεν πείραν αὐτῆς τῆς δοκιμασίας, ἡ ὁποία κάνει τὴν προσευχὴν μας ἀνίσχυρον, ξηρὰν καὶ τυπικὴν. Οἱ στοχασμοὶ μας δὲν χρειάζονται χρονικὰ πλαίσια. Ἄρκει καὶ μία μόνον στιγμή. Εἶναι ταχύτερα τοῦ ἤχου καὶ κάθε ἄλλου μηχανικοῦ μέσου ἢ προσευχῆ. Ὅταν προσευχώμεθα, τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ὡς ζωογόνος αὔρα θωπεύει τὴν ἐλπίδα μας Ἀθόρυβος εἶναι αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ. Μέσα εἰς τὴν θείαν αὐτὴν γαλήνην τῆς σιωπηλῆς λατρείας, ἀκούονται τὰ βήματα τοῦ Πλάστου, ὅπως τότε τὸ δειλινὸν μέσα εἰς τὸν Παράδεισον.

*

Προσευχὴ δὲν εἶναι μόνον ὁ προφορικὸς λόγος. Προσεύχεται κανεὶς μὲ τὴν πένναν, μὲ τὴν σκέψιν, μὲ τὴν καλὴν πράξιν, μὲ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν διακονίαν του. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ θελήματος προσευχῆ εἶναι, διότι γίνεται ἀφορμὴ νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. «Ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»

Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλοῦν τὰ χεῖλη. Ὅταν ἡ καρδιά μας πλημμυρίζει ἀπὸ ἀγάπην, τὰ χεῖλη μας, ὡς χορδαὶ κιθάρας, χορδίζονται. Ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματά μας μὲ τὴν γλῶσσαν, γινόμεθα ὁμιλητικοί. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν κινεῖ τὴν γλῶσσάν μας. Θέλομεν νὰ Τοῦ εἴπωμεν, ὅτι εἴμεθα ἰδιοὶ Του, ὅτι εἶναι ὁ Κύριός μας. «Τίς μᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;» Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἔγινε τραγοῦδι. Τὸ ἄσμα εἰς τὴν λατρείαν εἶναι ἡ ἱερὰ ῥῆθις τοῦ πιστοῦ πρὸς τὸν Ἀγαπητόν. Ἡ ψαλμωδία ἐκφράζει τὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς. Ὅσοι ἀγαποῦν, ἔχουν χαρὰν καὶ εὐθυμίαν. Ὅσοι φοβοῦνται, σκυθρωπάζουν, ἀνησυχοῦν. «Ἡ ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον». Καὶ ἡ ἀγαπῶσα καρδιά πλημμυρίζει ἀπὸ εὐτυχίαν. Εἰς τὴν λατρείαν «λαλοῦμεν ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδομεν καὶ ψάλλομεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τῷ Κυρίῳ», κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

*

Ἡ προσευχὴ εἶναι θεῖον δῶρον. Ὅταν ἡμπορῶ

νὰ ἀνοίγω τὴν καρδίαν μου εἰς τὸν μεγαλύτερον Φίλον μου, ἀπαλλάσσομαι ἀπὸ κάθε βάρους πού με συντρίβει, αἰσθάνομαι γαλήνην, ἀναπαύεται ἡ ψυχὴ μου. Καταφεύγω σὰν μικρὸ παιδί εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς καὶ ἡ καρδιά μου αἰσθάνεται ἐμπιστοσύνην. Εἰς τὴν προσευχὴν συναντᾶται ἡ ἀγάπη μας μὲ τὴν θείαν Ἀγάπην. «Ἡδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλογία μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ», ἔλεγε ὁ Ψαλμωδός. Ἐνοῦται ἡ ψυχὴ μας μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς, ἡ ὁποία ἀναβιβάζει τὸ πνεῦμά μας εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ μᾶλλον φέρει τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν. Ὅταν προσευχώμεθα, ἔχομεν τὴν αἰσθησιν ὅτι ἀνυψούμεθα, ἀλλὰ συγχρόνως αἰσθανόμεθα πλησίον μας τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἔχωμεν γονατίσει ἐκεῖ «ὅπου ἔστησαν οἱ πόδες Αὐτοῦ» Διὰ νὰ προσευχηθῆς, πρέπει νὰ προετοιμασθῆς, ὅπως διὰ κάθε σπουδαίαν ἐνέργειαν. Τὸ ἐνδυμά σου, ἄς εἶναι ἡ ἀπλότης καὶ ἡ καθαρότης τῆς καρδίας σου.

Πρόσελθε μὲ πίστιν, χωρὶς ἀμφιβολίας. Μὲ πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ὅποιου ἀναφέρομεν οἱ Χριστιανοὶ τὰ αἰτήματά μας.

Ἡ ἀτιμόσφαιρα τοῦ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου εἶναι ἡ προσευχὴ. Αὐτὴ φωτίζει, ἐμπνέει καὶ ἀγιάζει. Οἱ Ἅγιοι μὲ αὐτὴν ἔζησαν καὶ δι' αὐτῆς ἐθαυματουργήσαν. Ἡ ἀγιότης εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν προσευχὴν. Ἡ ζωὴ τῶν Ἁγίων ἦτο ὀλόκληρος προσευχῆ. Δὲν νοεῖται ἄσκησις καὶ ἀγὼν ἱερὸς ἀνευ προσευχῆς.

Ὅποια εὐτυχία, ὅταν τὸ γλυκὺ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ προφέρουν τὰ χεῖλη μας μέχρις τῆς τελευταίας πνοῆς μας!

*

Ὅταν ὁ νέος προσεύχεται, εὐρίσκεται εἰς τὸ στοιχεῖον του. Τὰ ἄνθη ἀρωματίζουν τὴν ἀτιμόσφαιραν μὲ τὰ μῦρα τους. Μῦρον εἶναι ἡ προσευχὴ, πού ἀναβλύζει ἀπὸ νεανικὸς κάλυκας. Οἱ νέοι, ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν προσευχὴν, τόσον παράξενον εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς σοβούσης ἠθικῆς κρίσεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἐκλύσεως, ἐνθυμίζουσι τοὺς ἁγίους Τρεῖς Παῖδας καὶ τὸν ὑπέροχον ὕμνον των, πού συνέθεσεν ἡ ἀγνή καὶ θεοσεβῆς τῶν ψυχῆ καὶ πού ἔψαλαν μέσα εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός. Ἡ προφητεία τοῦ Ψαλμωδοῦ «ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον» ἐξεπληρώθη κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἁγίαν Σιών. Ὁ αἶνος τῆς ἀκάκου καὶ ἀγνῆς νεότητος πού ἠκούσθη εἰς Ἱεροσόλυμα, ἦτο ἡ πρώτη προσευχὴ πού ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν Σωτῆρα ἐξ ἀνθρωπίνων νεανικῶν χειλέων. Ὁ ἀντίλαλος τῆς δοξολογίας τῶν Ἀγγέλων κατὰ τὴν Νύκτα τῶν Χριστουγέννων.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ βρέφους νὰ προσεύχεται. Ὅσοι δὲν ἔχουν ἀνακαλύψει τὴν μυστικὴν αὐτὴν δύναμιν πού λέγεται πίστις, δὲν ἔχουν πού νὰ ἀκουμβήσουν εἰς τὰς δοκιμασίας καὶ τὰς συμφορὰς των. Πεζὴ καὶ ἄχαρις καὶ δυσβάστακτον φορτίον εἶναι ἡ ζωὴ ἐκεῖνου πού δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀτενίσῃ πρὸς τὸν οὐρανόν. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς. Αὐτός εἶναι τὸ ἀγαλλίαμά μας. Ἡ καρδιά μας χωρὶς τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις, δὲν ἔχει πλάτος καὶ βάθος. Ὁ βίος καταντᾷ ἀριθμὸς ἡμερῶν καὶ χρόνων, πού

ΑΙ ΠΡΟΪΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΥ

Ἐμαθον διὰ τῆς «Ἐκκλησίας», ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας ἀφίχθη τελευταίως ἕνας Γιόγκι καὶ πολλοὶ ἔσπευσαν εἰς συνάντησίν του, «διὰ νὰ μάθουν παρ' αὐτοῦ τὴν μέθοδον τῆς κατακτήσεως τῆς ἀληθοῦς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας», τὴν ὁποίαν ὑπέσχετο «ὁ ἀπόστολος οὗτος τοῦ ἀνατολικοῦ ἐξωχριστιανικοῦ μυστικισμοῦ».

Οἱ Γιόγκι, ὡς γνωστόν, εἶναι μοναχοὶ βουδδισταί, οἱ ὁποῖοι ἀκολουθοῦντες τὰς ὑποδείξεις τοῦ πρίγκηπος Σινάρτα, —τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισαν ὡς Θεὸν—ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν δυστυχίαν τῶν, διὰ μεθόδων τινῶν. Ὁ βουδδισμὸς στηρίζει ὅλην τὴν περὶ λυτρώσεως θεωρίαν του καὶ μακαριότητα —«νιρβάνα»— εἰς τὴν νέκρωσιν τοῦ αἰσθήματος τῆς ζωῆς, τῆς βουλῆσεως. Καὶ ὡς γνωρίζομεν ἐκ πληροφοριῶν, οἱ Γιόγκι, κάμνουν καὶ ἕνα εἶδος «νοεραῶς προσευχῆς», περιερχόμενοι οὕτω εἰς κατάστασιν τινα ἐκστάσεως.

φεύγουν, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι καθρέπτης εὐγενῶν πράξεων, πού ἀξίζουν νὰ μένουν, καλῶν ἔργων πού ἀκολουθοῦν τὸν ἄνθρωπον, αἰωνίων στιγμῶν.

Τὸ μέλλον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν νέων. Εἰς αὐτοὺς ἀνήκει. Ἡ πίστις διανοίγει νέους ὁρίζοντας. Ὁ ὕλισμὸς στενεύει τὰ πλαίσια τῆς ζωῆς, μᾶς περιορίζει συντριπτικά, φονεύει τὴν ἀξιοπρέπειάν μας. Μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν ὅλων τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν μας αἰσθανόμεθα πάλιν τὸ κενόν, μᾶς λείπει τὸ τέλειον, ἡ ψυχὴ μας διψᾷ. Πῶς θὰ τὴν ἀγνοήσωμεν; Ἐντὸς ἡμῶν ἀνθίζει τὸ αἰώνιον, ξεχειλίζει ἀπὸ τὸν ἐσω ἄνθρωπον. Ὅλα βεβαιοῦν, ὅτι εἴμεθα κάτι περισσότερον ἀπὸ ἄθροισμα κυττάρων, κάτι εὐγενέστερον τοῦ ἐφημέρου σώματος. Εἴμεθα εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Ἀθάνατοι εἴμεθα ἡμεῖς οἱ θνητοί, ἔστω καὶ ἂν διερχώμεθα διὰ τοῦ θανάτου, διὰ τοῦτο διψῶμεν τὸ αἰώνιον.

Ὅταν ἀνάπτωμεν τὸ κερὶ μας ἐμπρὸς εἰς τὰ εἰκονίσματα, ἕνας ὀλόκληρος κόσμος ὀμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας, ὁ κόσμος τῶν Ἁγίων μᾶς περιβάλλει, οἱ Ἄγγελοι σπεύδουν νὰ μᾶς διακονήσουν, ἡ ψυχὴ μας πλημμυρίζει ἀπὸ φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου Φωτός. Κάτω ἀπὸ τὸ ἱλαρὸν φῶς τῆς κανδήλας, πού καίει ἐμπρὸς εἰς τὸ προσκυνητῆριον, ἡ μητέρα ὑφαίνει τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν παιδιῶν τῆς. Δὲν ἔχομεν καρδιὰς ἀπὸ πέτραν. Ὅστε νὰ μὴ αἰσθανώμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ προσευχηθῶμεν.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
Εὐλαβέστατοι,
Κύριοι Καθηγηταί,
Φίλοι φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι,

Ὅλα γύρω ἔχουν στήσει χορὸν καὶ ὕμνον τὸν Κύριον. Μαζὶ μὲ τοὺς χορούς τῶν Ἄγγέλων. «πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον».

Οἱ νέοι μας σήμερον, οἱ θεόφρονες σπουδασταὶ τῆς Ἑλλάδος μας, μὲ τὸ ὑπέροχον καὶ ἀξιεπαινον

Δὲν χωρεῖ καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ὁ βουδδισμὸς, ὡς θρησκεία, εἶναι χάλκευμα τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ παραπλάνησις τοῦ σατανᾶ. Εἶναι φανερόν, ὅτι οἱ δυστυχεῖς Γιόγκι ἐμπαίζονται ἀπὸ πονηρὰ πνεύματα, τὰ ὁποῖα καὶ τὸν διδάσκαλόν των πρίγκηπα ἠπάτησαν. Ἀλλὰ λαμβάνουν παρ' αὐτῶν ἀποζημιώσιν τινα, μίαν ψευδαίσθησιν μακαριότητος ὑπὸ μορφήν φωτοφανειῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἄγνωστοι εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς διδασκάλους τοῦ Ὁρθοδόξου Ἀσκητισμοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ βουδδικὴ διδασκαλία, ὡς καὶ ὁ, ὑπὸ τοῦ «μετασχηματιζομένου εἰς ἄγγελον Φωτός» ἐμπνευσθεῖς, Νεοπλατωνισμὸς, εἶναι πλήρεις φασματικοῦ φωτός, «πυρῶδους», ὅπερ δημιουργεῖ δι' ἀπάτην τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ Ἐωσφόρος, «ὁ διὰ τὴν ἔπαρσιν σκότος καὶ γέννησις καὶ λεγόμενος», κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον.

Τὸ σχόλιον τῆς «Ἐκκλησίας», ἐν συνεχείᾳ, σημειώνει ὀρθότατα, ὅτι «ἂν πᾶσα μυστικιστικὴ ζωὴ

παράδειγμά των, ἐγέμισαν τὰς ψυχὰς μας ἀπὸ ἐλπίδα.

Ἄς χορδίσωμεν τὰς λύρας μας, «πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων», τὴν εὐλογημένην αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἄς ψάλωμεν τὰ «Ἀλληλοῦα» μας.

Κύριε, ἡ ψυχὴ μου μὲ πόθον καὶ ἀγαλλίασιν καταφεύγει πρὸς Σέ. Δὲν ὑπάρχει ἀπασχόλησις γλυκυτέρα ἐκείνης, πού αἰσθανόμεθα κοντὰ Σου. Διότι «κρείσσω ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς Σου ὑπὲρ χιλιάδας». Ἴδου ἐγὼ ταπεινὸς προσκυνητῆς Σου. Θὰ ἀφαιρέσω τὰ σανδάλια τῶν ἐφημέρων σκέψεων, θὰ ἀποθέσω «πᾶσαν τὴν βιοτικὴν μέριμναν» καὶ θὰ σταθῶ εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον, ὡς ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ Σινᾶ, ἵνα «ὑμνήσω τὴν δόξαν Σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν Σου».

Σπεύδω πρὸς Σέ, Κύριε τῶν Δυνάμεων, ἵνα λάβω δύναμιν καὶ βοήθειαν. Εἰς τὰς τραγικότητας τῆς ἐπιγείου ζωῆς μου ἀνευρίσκω τὴν φιλόστοργον ἀντίληψιν καὶ γλυκεῖαν παρηγορίαν Σου. Ἐπικοινωνῶ διὰ τῆς προσευχῆς μαζὶ Σου καὶ μαζὶ μὲ τὴν ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν Σου καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου ἀπλώνεται ἄρρητος γαλήνη. Ἡ ψυχὴ μου ἔχει πλασθῆ διὰ νὰ ποθῆ Σέ τὸν Αἰώνιον καὶ Ἀληθινόν. Ἄς κατευθυνθῆ σήμερον ἡ δέησίς μου «ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου». Εὐπρόσδεκτος ἄς γίνῃ ἡ «ἔπαρσις τῶν χειρῶν» τῆς σπουδαζούσης νεολαίας μας.

Φιλάνθρωπε Κύριε, «μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν Σου ἀπὸ τοῦ παιδός Σου». Τὰ νήπια ἐκθρεψον, τὴν νεότητα παιδαγωγῆσον καὶ κατεύθυνον τὰ διαβήματα τῶν δούλων Σου πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Σου.

Ἄς ἤμην ταπεινὸς χορτάρι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀγιάσματος Σου. Ἄγρον κρίνον εἰς τὸν ἅγιον ἄγρον Σου. Ἄς μὴ λείψῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη μου τὸ ὄνομα Σου.

Οὐράνιε Νυμφίε, «πλήρωσον τὸ στόμα μου αἰνεσῶς Σου, Κύριε, καὶ χαρᾶς ἐμπλήσον τὰ χεῖλη μου, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν Σου».

† Ὁ Μαρωνεῖας ΤΙΜΟΘΕΟΣ
Ἀθῆναι, 19 Μαρτίου 1961

παρέχει ἀκτίνάς τινας πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως, ἢ ἐν Χριστῷ ζωὴ παρέχει τὸν ἥλιον τῆς πλήρους καὶ ὀλοκληρωμένης χαρᾶς καὶ πνευματικῆς εἰρήνης. Τοῦτο—ἐπιλέγει ὁ σχολιαστὴς—φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον διὰ τοῦ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀναπτυχθέντος ὑγινοῦς χριστοκεντρικοῦ μυστικισμοῦ».

Ἐπιθυμῶ νὰ συμπληρώσω τὸ εὐστοχώτατον σχόλιον τῆς «Ἐκκλησίας» διὰ παρατηρήσεων τινῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ χριστοκεντρικοῦ μυστικοῦ βίου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ὅπερ θέμα τόσον ἔχει παρεξηγήσει ἢ ἐποχῆ μας.

Κατ' ἀρχὴν, κακῶς νομίζεται, διὸ ἡ βίωσις τοῦ βαθυτέρου νοήματος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἀποτελεῖ ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν Μοναχῶν μόνον. Ἡ δὴ ψα τῆς μυστικῆς ζωῆς—αὐτὴ ποὺ ὠδήγησε πολλοὺς εἰς τὸν Γιόγκι—ὑπάρχει εἰς τὰς ψυχὰς φυσικῶς, ὡς ἀνάμνησις τῆς θείας πατρίδος μας, καὶ ὡς πόθος ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρικὴν ἐστιάν. Καὶ πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ καὶ διψοῦν τὴν λύτρωσιν καὶ δύνανται νὰ τὴν εὑροῦν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἰησοῦ. Ἄλλα οἱ πολλοὶ διψοῦν καὶ ἀγνοοῦν τὸ διατί. Ἀπόδειξις ἡ καταφυγὴ εἰς τὸν Γιόγκι. Λοιπόν, ὑπάρχει αὐτὴ ἡ δίψα εἰς τοὺς πιστοὺς, ἀλλὰ εἰς διάφορον βαθμὸν, ἀναλόγως τῆς πνευματικότητος ἐκάστου. Ὅσον ἡ ψυχὴ ὑψοῦται εἰς «γνώσιν» τοῦ Χριστοῦ, τόσον καὶ διψᾷ. Καὶ ὅσον πίνει ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ, τόσον περισσότερον «καίεται ἀφλέκτως». Τὴν δίψαν τὴν προκαλεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀγάπη γεννᾷ τὴν γνώσιν· ἡ γνώσις τὸν θαυμασμόν. Ἐντεῦθεν ὁ «ἐκστατικὸς θεῖος ἔρω», καὶ ἡ μυστικὴ «νύμφεσις». Καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ εὐρίσκειται εἰσέτι μετὰ σώματος, «συνέχεται εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι». Ἄλλ' ἡ «τετραμένη ἀγάπης» ψυχὴ, ἀγαπᾷ καὶ τὴν ὁμόδουλον τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμόδοξον. Καὶ ἐνῶ διαφλέγεται ἀπὸ τὸν πόθον τῆς ἐπιστροφῆς, τῆς «ἀναλύσεως», ὅμως λέγει: «μενῶ καὶ συμπαραμενῶ» χάριν τοῦ πλησίον. Ἐν τούτοις ἡ δίψα δὲν καταπαύει. Ὅσον ἡ ψυχὴ προάγεται, ὅσον καθαίρεται, τόσον «γινώσκει» τὰ Θεῖα, τόσον τὰ ἐπιποθεῖ, τόσον τὰ θαυμάζει καὶ ἐξίσταται καὶ κινεῖται εἰς μίαν συνεχῆ ἀνακύκλῃσιν, ἀνάλογον ἐκείνης, ποὺ εἶδεν ὁ Ἡσαΐας, καθ' ἣν τὰ Σεραφεῖμ, περιδονούμενα περὶ τὸ Ἄκτιστον φῶς τοῦ Θεοῦ, προσλαμβάνουν ἀτελευτήτως φῶς καὶ «γινῶσιν» καὶ θαυμασμόν.

Ἡ ὀρθὴ πορεία τῆς χριστιανικῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἀκόρεστος δίψα τῆς «χαρμωσύνου θεᾶς» τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἀπήλαυσαν προγενετικῶς ἀπὸ τὴν γῆν οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἔγραψαν τὰς θείας ταν ἐμπειρίας, ἄλλοι ἀπεσιώπησαν. Ὅλοι εἶχον «γευθῆ τῆς χρηστότητος Κυρίου», ὅλοι οἱ πατέρες εἶχον τὴν μυστικὴν Κοινωνίαν τῶν μετὰ τὸν Θεὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀπὸ τὸν Ἅγιον Παῦλον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς Ἅγίους Ἀποστόλους καὶ Μαθητάς τοῦ Σωτῆρος μέχρι τὸν Ἰγνάτιον καὶ τοὺς Κλήμεντας καὶ Διονύσιον Ἀρεοπαγίτην καὶ Εὐδοκὸν καὶ τοὺς Ἑβδομήκοντα Ἀποστόλους καὶ τὸν Χρυσόστομον καὶ τὸν Μ. Βασίλειον καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον

καὶ τοὺς ἄλλους Γρηγορίους μέχρι τοῦ πλήθους τῶν Ὁσίων Πατέρων καὶ Μαξίμου μέχρι Φωτίου καὶ Συμεῶνος τοῦ Ν. Θεολόγου καὶ μέχρι τῶν Ἱεροστάτων Ἡσυχαστῶν, Σιναϊτῶν Γρηγορίου καὶ Φιλοθέου καὶ Ἁγιορειτῶν Ἰσιδώρου, Φιλοθέου, Νικηφόρου, Παλαμᾶ, Νικοδήμου καὶ τόσων ἄλλων ἐνωμένων καὶ ἀνωμένων διὰ τὴν πολλὴν ταπεινώσιν των, πάντες ἔζων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ὅσοι Ἅγιοι Πατέρες δὲν μᾶς ἔδωσαν τὰς ἐμπειρίας των διὰ γραπτῆς διδασκαλίας, τὰς ἀφήκαν ὡς ὑποτύπων, διὰ νὰ ἐπακολουθήσωμεν ἐπὶ τὰ ἴχνη των, αὐτὴν τὴν αἰδέσιμον καὶ ὑπὲρ φύσιν ζωὴν των. Διότι αἱ μυστικαὶ ἐπαφαὶ τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ νυμφίου τῆς Χριστοῦ, εἶναι ὑπὲρ φύσιν. Τόσον, λοιπόν, εἰς τὴν γραπτὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἄφατον, διὰ βίου καὶ χρηστῆς πολιτείας, βλέπομεν τὰς προϋποθέσεις καὶ τὰ μέσα τοῦ χριστοκεντρικοῦ των μυστικισμοῦ—διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν ἐν χρήσει εἰς τὰς ἡμέρας μας ὄρον, διὰ τὴν δῆλωσιν τῆς μυστικῆς ζωῆς.

Καὶ βασικαὶ προϋποθέσεις εἶναι ἡ θέλησις, ἡ θυσία, ἡ χάρις. Οὔτε μόνη ἡ θέλησις, οὔτε μόνη ἡ θυσία, οὔτε μόνη ἡ χάρις. Προηγείται ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου, ἀκολουθεῖ ἡ θυσία καὶ ἔπεται ἡ χάρις. Σπανιωτάτη εἶναι ἡ ἀντιστροφή τῆς ἀκολουθίας ταύτης. Ἄλλ' ὅταν λέγωμεν θυσίαν ἐννοοῦμεν τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν. Διότι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐντολῶν ἀπαιτεῖ θυσίας καὶ μεγάλας μάλαστα θυσίας. Διατί εἶναι ἀναγκαῖα προϋπόθεσις, τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ μυστικῆς ἐνώσεως, ἡ ἐργασία τῶν ἐντολῶν; Διότι καθαίρομεν τὴν καρδίαν ἀπὸ τῶν ψεκτῶν παθῶν καὶ ἐτοιμάζομεν οὕτω τὸν πρὸς τὸν εἰπόντα: «ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσωμεν». Ἡ καὶ καθαίρομένης τῆς καρδίας ἀπὸ τῶν παρὰ φύσιν παθῶν, ἢ ἐν αὐτῇ χάρις, ἢ ἐν ἐλάβομεν διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτισματος, ἀναλάμπει κατὰ τὸ μέτρον τῆς καθάρσεως.

Ἐντολαὶ ὅμως, δὲν εἶναι ἡ ἀρνητικὴ μόνον πλευρὰ των. Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἐκκλίνωμεν τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ποιῶμεν τὰ ἀγαθὰ. Τὸ ἀγαθὸν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τῆς Χάρτιος φθάνει μέχρι τῆς τελείας ἀφιερώσεως ὅλων τῶν ψυχικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλησίον. Εἰς τὴν διπλὴν αὐτὴν ἀγάπην, ὡς περὶ κέντρον, δέον νὰ στρέφονται καὶ νοῦς καὶ καρδία καὶ ὀλόκληρος ἡ ψυχὴ. Ἄλλὰ διὰ νὰ κατορθώσωμεν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἠγγιστρομένων εἰς τὰ πράγματα ψυχικῶν δυνάμεων, καὶ νὰ καταστήσωμεν τὴν ψυχὴν «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ «ἀρχαῖον ἀπλοῦν», ἀπαιτοῦνται ἡρωϊκοὶ ἀγῶνες καὶ ἰδρώτες καὶ χρόνος πολὺς. Μεγίστην βοήθειαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς καθάρσεως τῆς ψυχῆς καὶ τὴν διόδευσιν τῆς «στενῆς καὶ τεθλιμμένης», ἔχομεν τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐπικουρούμεθα, εἰς τὴν κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν δαιμόνων πόλεμον, διὰ τῆς ἐξωθεν εἰσχωρούσης

εις την ψυχήν χάριτος, ἐν τῇ ὁλοσώμῳ μεταλήψει τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἤθελα νὰ κάμω μίαν παρατήρησιν. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ἡ ὁποία ἐκλήθη «λειτουργική», γίνεται κατάχρησις τοῦ μυστηρίου ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ εὐσεβῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου προσδοκᾶται ἡ πνευματικὴ τῶν πρόοδος. Κατάχρησιν λέγων, δὲν ἐννοῶ τὴν συχνότητα τῆς θ. μεταλήψεως, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς συχνότητος μόνον ἐπιζητούμενην προκοπὴν. Βεβαίως, οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων, ὅτι, ἡ μετὰ καθαροῦ συνειδότος προσέλευσις εἰς τὸ μυστήριον, ἀγιάζει τὴν ψυχήν. Ἄλλὰ χρειάζεται παραλλήλως καὶ ἡ ἐργασία τῶν ἐντολῶν, ὅλων, «εἰς τὰς ὁποίας κρύπτεται ὁ Χριστός». «Ἡ πρὸς Θεὸν ἀφομοίωσις τε καὶ ἔνωσις, ταῖς τῶν σεβασμιωτάτων ἐντολῶν ἀγαπήσει καὶ ἱεουργίαις μόνως τελεῖται», κατὰ τὸν Ἀρεοπαγίτην Ἅγιον Διονύσιον.

Ἐντολὴ εἶναι, νὰ κλαίωμεν καὶ νὰ πενθῶμεν καὶ νὰ ἀγρυπνῶμεν καὶ νὰ προσευχώμεθα «ἀδιαλείπτως», καὶ νὰ «ὕπνιάζωμεν τὴν σάρκα,» καὶ νὰ ἐλεῶμεν καὶ νὰ καθαρεύωμεν ἀπὸ πονηρῶν λογισμῶν καὶ φαντασιῶν ἀπρεπῶν καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅσον κακὸν εἶναι νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τοῦ ζωοποιῦ μυστηρίου ἐπὶ πολὺ, «θηριάλωτοι γενόμενοι ὑπὸ τοῦ νοητοῦ λύκου», ἄλλο τόσον κακὸν εἶναι, ὅταν συνηθίσωμεν καί, διὰ τὸ ἄκοπον, ρίπτωμεν τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῆς πνευματικῆς μας καθάρσεως εἰς μόνον τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ἐξετέθησαν ἐν συντομίᾳ ἀνωτέρω αἱ προϋποθέσεις τοῦ Χριστοκεντρικοῦ μυστικισμοῦ, τῆς διψωμένης ἐνώσεως μετὰ τοῦ ἡγαπημένου Ἰησοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ἡ νύμφη ψυχὴ, ἐγένετο πάλλευκος διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν, φυγοῦσα τὸν «κατακλυσμὸν τῶν παθῶν», τοῦ θυμικοῦ, ἐπιθυμητικοῦ καὶ λογιστικοῦ. Ἐντεῦθεν δύναται νὰ ἀκούσῃ τὴν μυστικὴν φωνὴν τοῦ Νυμφίου λέγουσαν: «Δεῦρο καλὴ μου, περιστέρα μου· ἴδου ὁ χειμὼν παρήλθεν, ὁ ὑετός ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη ἐαυτῶ. Τὰ ἄνθη ὄφθη τῇ γῆ, φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκούσθη, αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν, ἔδωκαν ὄσμήν...» Καὶ ἡ μυστικὴ νύμφη ψυχὴ, ἡ ψυχὴ τῶν Ἁγίων μας, βίωσασα τὸν μυστικὸν διάλογον Νυμφίου καὶ νύμφης, διὰ στόματος ἑνὸς Μεγάλου Βασιλείου ἐκφράζει τὰς ὑμερουσίους ἐμπειρίας της διὰ τῶν ἐξῆς μεγαληγόρων καὶ ἐνδόξων στροφῶν. «Τί οὖν κάλλους θεοῦ θαυμασιώτερον; τίς ἐννοία τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλοπρεπείας χαριεστέρα; ποῖος πόθος ψυχῆς οὕτω δριμύς καὶ ἀφόρητος, ὡς ὁ ἀπὸ Θεοῦ ἐγγινόμενος τῇ ἀπὸ πάσης κακίας κεκαθαρμένη ψυχῇ, καὶ ἀπὸ ἀληθινῆς διαθέσεως λεγοῦσῃ, ὅτι «τετρωμένη ἀγάπης ἐγὼ εἰμί»; ἄρρητοι παντελῶς καὶ ἀνεκδιήγητοι τοῦ Θεοῦ κάλλους αἱ ἀστραπαὶ... Τοῦτο τὸ κάλλος σαρκίνους μὲν ὀφθαλμοῖς ἀθεώρητον, ψυχῇ δὲ μόνῃ καὶ διανοίᾳ καταληπτόν· καὶ εἰ ποῦ τινὰ περιέλαμψε τῶν ἁγίων, ἀφόρητον τοῦ πόθου τὸ κέντρον αὐτοῖς ἐγκατέλιπεν».

Αὐτὸ εἶναι «τὸ κατακόρυφον... τοῦ ὄγιου Χριστοκεντρικοῦ μυστικισμοῦ», τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλη-

σίας μας. Ἄλλ' ἡ διαπίστωσις αὐτὴ δὲν ἀποτελεῖ ὕλην πρὸς ἐγκαύχησιν, ἀλλὰ πρὸς ὀνειδισμόν μας, «διὰ τὸ τῆς καρδίας σκληρόν». Βιοῦμεν μυστικῶς σήμερον; Ποῦ ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς; Καὶ διατί δὲν ζῶμεν ἐν Χριστῷ; Οὐχὶ διότι ἐρρίψαμεν εἰς ἀνυποληψίαν τὰ μυστικά συγγράμματα τῶν Ἁγίων Πατέρων μας; Οὐχὶ διότι δὲν ποιῶμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, ποῦ ὀδηγοῦν εἰς τὴν κάθαρσιν, ἐλλάμπουν τὸν νοῦν καὶ τελεσιουργοῦν τὴν μυστικὴν μετ' Αὐτοῦ ἔνωσιν; Ἢμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν μετὰ τοῦ Θεοῦ Συμεῶνος τοῦ Ν. Θεολόγου; «... Τὸ πρόσωπόν μου λάμπει, ὅπως τὸ πρόσωπον τοῦ Ἠγαπημένου μου, καὶ ὅλα τὰ μέλη μου γίνονται φωτεινά, τότε γίνομαι περισσότερο ὠραῖος παρὰ οἱ ὠραῖοι, περισσότερο πλούσιος παρὰ οἱ πλούσιοι, περισσότερο ἰσχυρὸς παρὰ οἱ ἰσχυροί, περισσότερο μέγας παρὰ οἱ ἄτοκράτορες, καὶ περισσότερο πολῦτιμος ἀπὸ οἰονδήποτε ἀντικείμενον εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε ἐν τῷ οὐρανῷ...» Καὶ ἂν φυσικῶς ἔχομεν ἰσχυρὰς ἐπιθυμίας, νὰ ἤμεθα ὡσάν τὸν «πτωχὸν φιλάδελφον» ἅγιον Συμεῶνα, καὶ δὲν πληροῦνται ἡ καρδία μας μετὰ τὰ χαρίσματα τῆς πνευματικῆς ὠραιότητος, ἰσχύος, πλοῦτος, ἀξίας, τὰς μορφὰς αὐτὰς τῆς θείας φιλοδοξίας καὶ τῶν ἁγίων ἐπιθυμιῶν, κατ' ἀνάγκην δὲν θὰ ἀναζητήσωμεν τὴν πλήρωσιν τῆς καρδίας μετὰ ταπεινὰ καὶ ἔνοχα ὑποκτάστατα, ἀφοῦ δὲν δυνάμεθα, οὕτω ἢ ἄλλως, νὰ ἀλλοιώσωμεν τὴν φύσιν καὶ τὰς ιδιότητας τῆς ψυχῆς; Μήπως ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς σκοπιᾶς δὲν πρέπει νὰ ἐλέγχωμεν τὴν πτωχείαν μας, τὴν ἀσχημίαν, τὴν ἀδυναμίαν, τὴν ἀπαξίαν μας; Διότι ἂν δὲν κρινόμεθα μετὰ τὸ «δέον», κρινόμεθα, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «εἰς τὰ ἄμετρα», ὅποτε ἡσυχάζομεν ἐνόχως ἐν τῇ οἰκειᾷ ἀθλιότητι. Ἄν ὅμως ὀρώμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ «τὸ κατακόρυφον τοῦ χριστοκεντρικοῦ μυστικισμοῦ», θὰ ἴδωμεν τὴν πραγματικότητά μας, πρὸ τῆς ὁποίας ἀδύνατον νὰ μὴ κλαύσωμεν. Καὶ οὕτω θὰ εὐρώμεν τὴν ὁδόν, τὴν «ἀρίστην ὁδὸν τῆς ὑψώσεως» εἰς τὴν κορυφὴν, τὴν ταπεινώσιν.

ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ

Ἄγιον Ὅρος, Β' ἑβδομάς τῶν Νηστειῶν 1961

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΩΝ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Νέα ἔκδοσις τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, εἰς σχῆμα μικρὸν (τσέπης) ἐπὶ ἀρίστου χάρτου δι' ἐρυθρῶν καὶ μαύρων γραμμάτων.

Ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ πάντα ἐκκλησιαζόμενον.

Τιμᾶται δρχ. 1.50.

Ο ΧΡΙΣΤΟΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΟΥ ΙΔΕΩΔΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ *

Γ'. Ὁ Λειτουργικὸς Χαρακτήρ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου.

Ὁ Θεὸς ἀξιοῖ προκαταβολικῶς νὰ εὕρη μέσα εἰς τὸ λυτρωτικόν Του ἔργον μίαν ἀπάντησιν τοῦ ἐξαγορασθέντος ἀνθρώπου. Ἀξιοῖ νὰ συναντήσῃ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ πιστοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ὄλην διαγωγὴν τῆς κατὰ πάντα χριστιανικῆς ζωῆς του. Ἡ πρώτη ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν εἰς τὸν Θεὸν ἀνθ' ὧσων ἐλάβομεν δωρεῶν διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν εἶναι ἡ Προσευχὴ. Ἀπάντησις ἡμῶν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν λύτρωσιν πού ἐπετύχομεν εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ τάσις ἡμῶν διὰ μίαν Προσευχὴν δοξολογίας καὶ εὐγνωμοσύνης.

Ἐξ αὐτοῦ συνάγεται, ὅτι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἔρχεται ἡ κοινὴ Προσευχὴ τῶν λελυτρωμένων ἐν Χριστῷ, ἡ κοινὴ Θεία Λατρεία, τῆς ὁποίας εὐκαιρίας ἀφθόνους παρέχει ἡ Μητέρα ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας ἔχει ἀποθησαυρισθῆ ἕνας πραγματικὸς πλοῦτος γονίμου θεολογικοῦ καὶ παιδαγωγικοῦ ὕλικου. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀποτελεῖ αὐτὴ ἀτίμητον κληρονομίαν. Ταύτην παρέλαβον οἱ Θεοφόροι Πατέρες ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν κατακομβῶν καὶ μᾶς τὴν παρέδωκαν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἐμπλουτισμένην κατὰ τρόπον τῷ ὄντι θεόπνευστον.

Εἰς τὰ Λειτουργικὰ κείμενα ἡμῶν τῶν Ὁρθόδοξων ἔχουν ἀποταμιευθῆ ὅλα αἱ ἀλήθειαι τῆς Πίστεώς μας. Εἶναι καταφανῆς ἡ πνευματικὴ ἀκτινοβολία τῶν θεοπνεύστων Πατέρων μας εἰς τὰ γραπτὰ κείμενα τῆς Λατρείας μας. Οἱ ἅγιοι Πατέρες ἐκεῖ μέσα συνέθεσαν εἰς θαυμασίαν πλοκὴν τὴν Πίστιν καὶ τὴν Προσευχὴν. Ὅλα τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἐκφράζουν κατὰ τρόπον ποιητικὸν τὸ «πιστεύω» μας, τὸ Χριστιανικὸν βιωμὰ μας, τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς ὄραματισμούς μας. «Δὲν συνιστοῦν ἀπλῶς ἔκχυσιν τῶν εὐσεβῶν διαθέσεών μας. Ρυθμίζουν συγχρόνως καὶ τὴν πορείαν μας εἰς τὴν παρούσαν καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν». Μὲ τὰ ἅγια αὐτὰ λειτουργικὰ κείμενα, ὡς διδακτικὰ βιβλία, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκικῆς δουλείας, ὁ Καλόγηρος εἰς τὸ ἀπόμερο Μοναστήρι ἢ ὁ Παππᾶς εἰς τὸν αὐλόγυρον ἢ τὸν Νάρθηκα τοῦ Ναοῦ, μακριὰ ἀπὸ τὸ ἄγριο μάτι τοῦ κατακτητοῦ, κάτω ἀπὸ τὸ ἱλαρὸν φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἢ μίᾶς μικρῆς κανδήλας, συνεκέντρωναν τὰ Ἑλληνόπουλα, διὰ νὰ τοὺς διδάξουν τὴν Ἐθνικοθησκευτικὴν Κατήχησιν καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν «ἐθέριεuan τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα μὲ λόγια μαγικά». Κατὰ τὴν ζοφερὰν ἐκείνην περιόδον τῆς τουρκικῆς δουλείας καὶ τῶν ἐπιδρομῶν ὁ ὑπόδουλος λαὸς διετήρησε τὸν Ἐθνισμὸν καὶ τὸν Χριστιανισμὸν τοῦ μόνον μὲ τὴν Λατρείαν, τὴν ὁποίαν κατὰ

Θεῖαν Πρόνοιαν δὲν ἀπηγόρευεν ὁ Τοῦρκος κατακτητῆς. Καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐμάνθανεν ὁ κουρασμένος ἐκεῖνος λαὸς τί νὰ πιστεῦῃ· ἐλάμβανεν ἐφόδια καὶ γνώσεις, πῶς νὰ ἀγωνίζεται τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ πῶς νὰ κερδίξῃ τὴν μάχην τῆς ζωῆς. Εἰς τὰς Ἱερὰς ἀκολουθίας κατέφηνε, διὰ νὰ ἀντλήσῃ, διδάγματα καὶ δυνάμεις, ὥστε νὰ στερεωθῇ εἰς τοὺς κλυδωνισμούς του. Ἐνα εἶδος ἀναβαπτισμοῦ τῆς ἐθνικῆς καὶ χριστιανικῆς ψυχῆς ὑφίστατο μέσα εἰς «τὴν κολυμβήθραν τῶν ἱερωτάτων ἐθνικοθησκευτικῶν παραδόσεων διὰ τῆς θαυμασίας καὶ ἀπαραμίλλου λατρείας, διηθησιμένης μὲ ὕμνους ἀφθάστου κάλλους καὶ λυρισμοῦ»¹⁴. Τί δὲν μᾶς διδάσκει ὁ ἀριστουργηματικὸς ἐκεῖνος παῖαν τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος»; Τί δὲν ἐκφράζει τὸ: «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου...»; Ἀκόμη ποῖος κάλαμος δύναται νὰ περιγράψῃ ἢ νὰ ἐκφράσῃ, τὸ τί ἐννοιοῦθε ὁ Ἕλλην ραγιάς εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ: «Χαῖρε δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια· Χαῖρε δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσιν!»

Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Λατρεία διεφύλαξε ἀνόθευτον καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Αὕτη προσδιορίζει ἀκριβῶς τὴν χριστιανικὴν μας πίστιν καὶ ζωὴν. Ὅλα τὰ δόγματα καὶ τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως ἔχουν περιληφθῆ, κατὰ τρόπον μυσταγωγικὸν καὶ ὑμνογραφικὸν μέσα εἰς τὴν Λατρείαν μας. Καὶ δικαιοῦνται πλήρως ὁ Συμεὼν, ὁ Νέος Θεολόγος, ὅταν γράφῃ, ὅτι «ἡ προσευχομένη Ἐκκλησία θεολογεῖ καὶ διδάσκει συγχρόνως».

Ἡ Λατρεία μας ἀποτελεῖ ἕν ἁρμονικὸν σύνολον στοιχείων, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν ἀτμόσφαιραν ὄχι ἀπλῶς αἰσθητικῆς συγκινήσεως, ἀλλὰ κατανύξεως ἱερᾶς¹⁵. Ἐκεῖ μέσα ὕμνοι καὶ ἀναγνώσματα, πράξεις καὶ σύμβολα, εἰκόνες καὶ ἄμφια, λιβανωτοὶ καὶ ἱερὰ σκεύη, πρόσωπα καὶ πράγματα ἔλαβον τὴν θέσιν των καὶ ἀπήρτισαν ἕν ἁρμονικὸν σύνολον. Ἐκεῖ μέσα καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἡ ἀναίμακτος προσφορά τοῦ «Ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου» ἀποτελεῖ τὸ κέντρον καὶ τὴν καρδίαν τοῦ συνόλου τῆς Θ. Λειτουργίας. Μέσα εἰς τοὺς περικαλεῖς βυζαντινοὺς Ναοὺς μας, ὅπου ἀναπέμπονται θερμαί προσευχαὶ καὶ ψάλλονται αἱ ἀφθάστου ποιητικοῦ κάλλους ὕμνοι μὲ θαυμασίαν «μουσικὴν ὑπένδυσιν», «γίνεται καὶ ὁ ἄηρ ἅγιος» λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος. Ἴδου ἐν ὀλίγοις ποῖος εἶναι ὁ κόσμος τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας. Ἡ δὲ ἐπίδρασις καὶ ἡ γοητεία, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν εἶναι τεραστία.

Τὰ διὰ τῆς Θείας Λατρείας δημιουργούμενα γνήσια θρησκευτικὰ βιώματα, τὰ ὁποῖα ἀναμοχλεύουν καὶ κινητοποιοῦν «τὰ ἔσχατα ὄντολογικὰ βᾶθη τοῦ ἀνθρώπου, ἔχουσιν ὑψίστην μορφωτικὴν καὶ

14) Ἴδε Χρυσόστ. Γιαλούρη: «Ἡ Λατρεία μας» (Ἐφημέριος) τόμος 1959, σ. 517).

15) Ἴδε Χρυσόστ. Γιαλούρη: ἐνθ' ἀνωτέρω σ. 389.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 112 τοῦ προηγουμένου τεύχους

παιδαγωγικὴν ἀξίαν, διότι ἀπομακρύνουν ἐκ τῆς ἐπιφανειακῆς ζωῆς μετὰ τῶν ἀφελῶν καὶ ἐπιπολαίων αὐτῆς ἐντυπώσεων, δημιουργοῦσι πλουσιωτάτην καὶ οὐσιωδεστάτην ἐσωτερικὴν ζωὴν, ἐκκολάπτουσι τὸν ἐσώτατον πυρῆνα τῆς προσωπικότητος καὶ ἀπεργάζονται τὴν διάπλασιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ μορφήν»¹⁶.

Κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν μοχλὸν καὶ τὸ κέντρον τῆς λατρευτικῆς μας ζωῆς δὲν φιλοσοφεῖ κανεὶς ἐπὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸν δοξάζει. Δὲν ἀναλύει τίς, ἐκεῖ τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπην, ἀλλὰ τὰς ἀσκεῖ, τὰς βιοῖ. Ζῆ τις ἐκεῖ ὡς πραγματικὸν τέκνον τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης ἡ Θ. Λειτουργία, ἂν καὶ ἀποβλέπη κυρίως, νὰ μᾶς φέρῃ εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις λαμβάνει καὶ παιδαγωγικώτατον χαρακτήρα. Διὰ τοῦ τρόπου ἀκριβῶς πού μᾶς προδιαθέτει ἔναντι τῆς ὅλης πραγματικότητος περὶ τὸ Θεῖον, μορφώνει βαθέως καὶ τὸν χαρακτήρα ἡμῶν. Αἱ ἀξίαι ὄλαι ἀκτινοβολοῦν ἀρμονικώτατα εἰς τὰ πρόσωπα ἡμῶν. Ἡ ταπεινοφορσύνη, ὁ σεβασμός, ἡ βαθεῖα ὑπόληψις διὰ κάθε τι τὸ μέγα καὶ ἅγιον, ἀνθίζουσι μέσα εἰς τὴν παραδεδομένην, εἰς τὸν Θεὸν ψυχὴν. Καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡ Θεῖα Λατρεία οἰκοδομεῖ ἐσωτερικῶς καὶ ἀνυψώνει καὶ μεταρσιώνει τὸν λάτριν. Ὅταν οἱ ἐκκλησιαζόμενοι Χριστιανοὶ ἀκούουν ψαλλόμενον τὸν Χερουβικὸν Ὑμνον, «...πᾶσαν τὴν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν», ἔχουν ἤδη ἐγκαταλείψει ἐξω τοῦ χώρου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ πᾶσαν βιοτικὴν μέριμναν καὶ φροντίδα: ἀπέβαλον κάθε τι τὸ κατώτερον, τὸ ὑλικὸν καὶ φθαρτὸν καὶ ὁ χῶρος τῶν ψυχῶν τῶν παρεδόθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὸν Κύριον τῶν ὄλων. Ἐκεῖ αἱ ἀόρατοι θεαὶ δυνάμεις, Ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Χερουβείμ καὶ Σεραφεῖμ συμπαρίστανται καὶ συμπροσεύχονται μετὰ τοὺς πιστοὺς. Ἀληθῶς, κατὰ τὴν ἀγίαν ταύτην στιγμήν, ὁ συμμετέχων τῆς Θ. Λατρείας ὁμοιάζει κατὰ τρόπον μυστικὸν ὡς μία οὐρανία (ἀγγελικὴ) δύναμις. «Οἱ τὰ Χερουβείμ μυστικῶς εἰκονίζοντες...» τονίζει καὶ πάλιν ὁ Χερουβικός ὕμνος». Πόση τιμὴ καὶ ποῖον τῷ ὄντι μεγαλεῖον!

Ἐὰν ἐπιτύχωμεν νὰ εἰσαγάγωμεν ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας τοὺς μαθητὰς τῶν Κατηχ. Σχολείων εἰς τὴν λατρευτικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐμποτιζώμεν αὐτοὺς διὰ τῶν μαθημάτων μας μετὰ τὸ λειτουργικὸν πνεῦμα, διανθίζοντες αὐτὰ μετὰ τὸ λειτουργικὸν ὑλικόν, τότε πράγματι θὰ ἀναβλύσῃ ἐντὸς τῶν ψυχῶν αὐτῶν μιὰ πηγὴ, τῆς ὁποίας τὸ ζῶν ὕδωρ εἶναι ἱκανὸν νὰ ποτίσῃ τοὺς νεαροὺς αὐτοὺς βλαστοὺς τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τῶν. Πᾶσα ἄλλη διδασκαλία, παρεχομένη κατὰ ἓνα θεωρητικὸν τρόπον, σβύνει μετ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν μνήμην, χωρὶς πολλακίς νὰ ἀφήσῃ παρὰ ἐλάχιστα στοιχεῖα γνώσεων. Ἡ Θ. Λειτουργία ἀντιθέτως συνοδεύει τὸν Χριστιανὸν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ Θ. Λατρεία τελεῖται μετὰ σύμβολα, εἰκόνας, ἐκφράσεις, κινήσεις, παραστάσεις, καὶ οὕτω βιοῦται, δὲν διδάσκεται ἀπλῶς. Πᾶν τὸ θεαματικὸν καὶ προσπίπτον

16) Ἰδε Εὐαγγ. Θεοδώρου: «Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριφιδίου» Ἀθήναι 1958, σ. 90.

ζωηρῶς εἰς τὰς αἰσθήσεις προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ προσελκύει ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν ἡμῶν, πολὺ δὲ περισσότερον τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐφήβων. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταὶ καὶ δὴ ἡ Θ. Λειτουργία καὶ τὸ ἱεροπρεπὲς περιβάλλον τοῦ Ναοῦ ἀσκοῦν σοβαρὰ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων. Θὰ ἦτο δὲ σοβαρὰ παράλειψις ἐκ μέρους μας, ἐὰν δὲν ἠθέλομεν χρησιμοποιοῦμεν ταῦτα ὡς μέσα θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς εἰς τὸ Κατηχ. Σχολεῖον.

Δὲν νοεῖται Ὁρθόδοξος Χριστιανός, ἐὰν δὲν συμμετέχῃ ἐνεργῶς καὶ συνεχῶς εἰς τὴν λατρευτικὴν καὶ μυστηριακὴν πρὸ παντός ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ λατρεία μας εἶναι διὰ τὴν ζωὴν μας ὅ,τι εἶναι ὁ ἥλιος διὰ τὸ πλανητικὸν μας σύστημα: ὅ,τι εἶναι ἡ καρδιὰ διὰ τὸν σωματικὸν μας ὀργανισμόν. Εἶναι τὸ ζωογόνον κέντρον τῆς θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς μας ζωῆς. Διὸ καὶ τὸ Κ. Σχολεῖον ὀφείλει νὰ διαπαιδαγωγῆσιν τοὺς τροφίμους του καταλλήλως, ὥστε νὰ ἀποκτήσῃ βυθιστὸν συνείδησιν, «διὰτι εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ποῖος δὲ εἶναι ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ὁρθοδοξίας»: Ἐπιβάλλεται, ὅπως εἰς τὸ Κατηχητικὸν ἐρμηνεύσωμεν τὰ πλοῦσια νοήματα καὶ τὸ βαθὺ περιεχόμενον τῆς Θ. Λειτουργίας με σαφήνειαν, θερμὴν, σεβασμὸν καὶ ἱεροπρέπειαν, ὥστε οἱ μαθηταὶ νὰ διαμορφώσῃ ἐν ἑαυτοῖς τὴν ὀλοκληρωμένην προσωπικότητα τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κ. Σχολείου, ὅτι ἡ Θ. Λειτουργία εἶναι ἡ κοινὴ εὐχαριστήριος προσευχὴ τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἀκόμη εἶναι διδασκαλία καθ' ἣν, ἐν εἴδει διαλόγου μετὰ Θεοῦ καὶ λαοῦ, οἱ πιστοὶ διδάσκονται, καθοδηγοῦνται καὶ καταρτίζονται. Ἡ ἐσωτερικὴ δομὴ τῆς Θ. Λειτουργίας εἶναι μία καταπληκτικὴ σύνθεσις ἀγιογραφικῶν κειμένων περικλειόντων στοιχεῖα ὑψίστης μορφωτικῆς καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς. Ἡ Θ. Λειτουργία ἐκθέτει καὶ ζωντανεῖ ἐμπροσθέν μας ὀλόκληρον τὸ σχέδιον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τοῦτο εἶναι τὸ κέντρον καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Θ. Λειτουργίας. Τοῦτο, ἀκριβῶς, δὲν περιορίζει ταύτην εἰς τὸ νὰ εἶναι μία ἀπλῶς κοινὴ προσευχὴ. Ἀλλὰ εἶναι ὑπενθύμισις τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀκόμη εἶναι, κατὰ τρόπον μυστηριώδη, πραγματικὴ θυσία καὶ προσφορά τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα. Ἡ Θ. Λειτουργία συγκεντρώνει ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ: Τὰ Πάθη, τὸν Θάνατον, τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν Ἀνάληψιν Του. Δι' αὐτὸ δίδει εἰς ἓνα ἕκαστον πιστόν, ὁ ὁποῖος συμμετέχει εἰς αὐτήν, πολλὰ διδάγματα καὶ ἐφόδια διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπι γῆς ζωῆς καὶ τὸν προετοιμάζει διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν αἰωνιότητα. Δίδει ἰδιαίτερος πρὸς τοὺς προσερχομένους καὶ τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας τὸ μεγαλύτερον ἐφόδιον, δίδει αὐτὸν τοῦτον τὸν Χριστόν. Οἱ πιστοὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὸ «ζωοπάροχον Ποτήριον» τῆς Θ. Κοινωνίας ἐνοῦνται μυστικῶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ συσσωματοῦνται αὐτῷ, «σῦσσωμοι» καὶ «σύναι-

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

1. ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ»

Κατά μίαν σχηματικήν γενίκευσιν, θά ἦτο δυνατόν νά υποστηρίξη τις ὅτι δύο προβλήματα ἀνησυχοῦν καί ἀπασχολοῦν βαθέως τὰς εὐρωπαϊκάς, κυρίως προτεσταντικάς, ἐκκλησίας σήμερον: ἡ «Ἀνανέωσις. (renouvellement, renaissance) τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ «Εὐαγγελισμός» (évangélisation, evangelism) τῶν ἀνθρώπων ὑπ' αὐτῆς. Τὸ δεύτερον τοῦτο πρόβλημα ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ἐνδιαφέροντα καί τὰ καθήκοντα τῆς σημερινῆς χριστιανικῆς νεότητος, ἀπετέλεσεν ἕνα ἐκ τῶν δύο πόλων περὶ τῶν ὁποίων περιεστράφησαν οἱ συζητήσεις τοῦ εἰς Λίνκολν τῆς Ἀγγλίας συνελθόντος περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου συνεδρίου τοῦ Τμήματος Νεότητος τοῦ Π.Σ.Ε.

*

Παρά τὴν παρατηρηθεῖσαν ἀπὸ συνέδρου εἰς σύνεδρον διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ διατύπωσιν καί τὸ περιεχόμενον τῆς ἐννοίας τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» θά ἦτο δυνατόν νά καθορισθῆ ὅτι: «Εὐαγγελισμός» εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας ἕως διὰ μιᾶς συγχρόνου διαλέκτου, διὰ νέων μεθόδων, ἐλκύσει τοὺς ἀνθρώπους πρὸς Αὐτήν.

Συχνάκις, ἡ Ἐκκλησία ἐμφαίνεται σήμερον ἔχουσα μίαν δραματικὴν συνείδησιν ἀπωλείς δυνάμεων. Δυνάμεων ἐπιβολῆς ἐπὶ τοῦ ποιμνίου Αὐτῆς, δυνάμεων ἔλξεως τῶν ἀνθρώπων πρὸς αὐτήν, δυνάμεων κατευθύνσεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καί τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ὑπ' Αὐτῆς. Ὁ κόσμος εἶναι, πιθανῶς, ὀλιγώτερον χριστιανικὸς παρ' ὅτι πρὸ διακοσίων π.χ. ἐτῶν,

μοι» καὶ «χριστοφόροι» καὶ «θεοφόροι» γινόμενοι¹⁷.

Οὕτω δὲ ἐξοπλιζόμενοι ἐξαποστέλλονται εἰς τὸν κόσμον ὡς «φῶς» καὶ «ἄλας», διὰ νά διακηρύξουν τὴν ἀλήθειαν, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ νά συμπράξουν μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ κόσμου τούτου εἰς πραγματικὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ξεχωριστὴν ἐνέχει σημασίαν διὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους. Οὗτοι πρέπει νά προσέξουν πολὺ τὸ κεντρικὸν αὐτὸ σημεῖον. Τοῦτο εἶναι ξεχωριστὴ ἀπαιτήσις τῶν καιρῶν καὶ τῆς ἐποχῆς μας καὶ διή θέλημα καὶ ἀξίωσις τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Οἶκος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰ. Ναός, ὁ ὁποῖος ἴσταται πολλάκις ἐπὶ αἰῶνας οἰκοδομημένος καὶ διακοσμημένος εἰς τὰ κέντρα τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, δεσπόζει καὶ ἐνάνει μετὰ τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ αὐτοῦ ποῦ ὑπάρχει ὡς εὐγενὲς παρελθόν, μετὰ τὸ παρὸν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐνισχύει καὶ ἐνδυναμώνει τὴν ἐννοίαν τῆς Παραδόσεως. Αἱ εἰκόνες τῶν Ἁγίων ὑπενθυμίζουν εἰς ἡμᾶς, ὅτι οὗτοι ὑπῆρξαν ἔξοχα πρότυπα «μεθέξεως» τῆς μυστικῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, συνδυάζοντες ἐν ἑαυτοῖς ἀρμονικῶς τὸ ἀξιολογικὸν καὶ ὄντολογικὸν στοιχείον, δοθέντος ὅτι ἐν τῇ προσωπικότητι αὐτῶν αἱ Ὁρθόδοξοι

17) Ἴδε καὶ Εὐαγγέλιον Θεοδώρου: «Τὸ Ὁρθόδοξον Λειτουργικὸν ἢ Μυσταγωγικὸν Κήρυγμα». Ἀθήναι 1960, σ. 15. Τοῦ αὐτοῦ: «Ἡ Λειτουργικὴ μόρφωσις καὶ Ἀγωγή». Ἀθήναι 1958, σ. 9.

ἢ αὐθεντία καὶ τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας ἀμφισβητοῦνται, ἢ ἀνθρωπίνη ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία ἀγωνίζονται νά τὴν ἀπωθήσουν εἰς τὸ περιθώριον τῆς σημερινῆς ζωῆς. Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία διέρχεται σήμερον κρίσιμους στιγμᾶς.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ κατάστασις αὕτη; Εἰς λάθη τῶν χριστιανῶν—ἰδίᾳ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν προτεσταντῶν—, εἰς ἀπασχόλησιν τῆς Ἐκκλησίας μετὰ ἔργα ἀλλότρια, ξένα πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς, καὶ διατήρησιν μεθόδων ἐπαφῆς τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, γηρασμένων καὶ ἐστερημένων δυναμικότητος.

Διὰ ταῦτα, ἐν μέσῳ τῆς τρικυμίας, ρίπτεται τὸ σύνθημα τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ». Βεβαίως, ὁσάκις εἰς τοιαῦτα χριστιανικὰ συνέδρια γίνεται λόγος περὶ «Εὐαγγελισμοῦ» ἐπισημαίνεται ἡ ἐπίδειξις ποιᾶς τινὸς οἴσεως τῶν συζητούντων χριστιανῶν, ὡσὰν νά εἶναι οἱ ἀνακαλύψαντες καὶ πρῶτοι διδάξαντες αὐτόν. Ἐν τούτοις, ὁ «Εὐαγγελισμός» ἀποτελεῖ καθήκον καὶ σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως Αὐτῆς. Ὑπηρετοῦσα δὲ τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατὰ τὸ μάκρος τῶν αἰώνων, ἐπέδειξε μίαν θαυμαστὴν προσαρμοστικότητα εἰς τὰς μεταβαλλομένας ἀντιλήψεις καὶ ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων διαφυλάξασα—μόνον ἢ Ὁρθόδοξος, βεβαίως— συγχρόνως ἀπαραμείωτον τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀρχαῖον τῆς κάλλος.

Ἡ βασικὴ ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ὑπηρετήσῃ τὸν «Εὐαγγελισμὸν» ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸ ἐξῆς δίδυμον αἴτημα: I. Ἀνάγκη ἐξευρέσεως καὶ ἐφαρμογῆς νέων μεθόδων καὶ II. Ἀνάγκη νέων ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι

ἀξίαι καὶ τὰ ὀρθόδοξα ἰδεώδη ἐγένοντο πραγματικότης¹⁸. Μᾶς ὑπενθυμίζουν ἐπίσης τὴν ζωὴν καὶ τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν διὰ τὴν ἐδραιώσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως μέσα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐγκαταστάσεως ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ θαύματος αὐτοῦ ποῦ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ Ἁγία Τράπεζα μετὰ τὸ ἀποκείμενον ἐκεῖ Ἁγίον Ἀρτοφόριον, ὅπου φυλάσσεται «ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος», μᾶς ὀμιλεῖ εὐγλώττως περὶ τῆς πανταχοῦ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τῆς σωτηριώδους χριστιανικῆς διδασκαλίας, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ εἶναι ἑκεῖνος. Ἡ διακόσμησις τοῦ Ναοῦ, ἰδίως κατὰ τὰς Μ. Ἑορτὰς καὶ Πανηγύρεις, ὑποδηλοῖ τὴν δεσπόζουσαν ἐκεῖ ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν ἐξυπηρετοῦμεν ἄλλως, εἰ μὴ διὰ τοῦ βαθέος σεβασμοῦ μας.

Βεβαίως τὰ παιδιὰ δὲν ἀντιλαμβάνονται πολλὰ πράγματα. Ἴσως τὰ περισσότερα, τῶν ὧν συμβαίνουν ἢ λέγονται κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἀδυναμία αὐτῆ τοῦ νά ἀντιληφθοῦν τὰ τελούμενα καὶ τὰ λεγόμενα ἀποτελεῖ μίαν σοβαρὰν ἐκφρασιν τοῦ βάθους τοῦ μυστηρίου, τὸ ὁποῖον

18) Ἴδε Εὐαγγ. Θεοδώρου: «Τὸ Ὁρθόδοξον Λειτουργικὸν ἢ Μυσταγωγικὸν Κήρυγμα». Ἀθήναι 1960, σ. 51. Τοῦ αὐτοῦ: «Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριφιδίου», σ. 144.

θά έμφυσήσουν ζωήν και δύναμιν εις τας μεθόδους αυτάς.

*

I. 'Ανεγνωρίσθη υπό τών συνέδρων ή κρίσις τήν όποίαν διέρχεται σήμερα τó κήρυγμα, είτε διότι είναι άσυγχρόνιστον είτε διότι είναι μακρόν εις διάρκειαν, είτε διότι οί άνθρωποι επιθυμούν νά βλέπουν πράξεις και ούχι ν' άκούουν λόγους. 'Ως νέαι μέθοδοι ύπεδείχθησαν: ή χρησιμοποίησις του κινηματογράφου, του τύπου, του ραδιοφώνου και τής τηλεοράσεως, του θεάτρου, ή έμμονή εις τόν έμπρακτον Χριστιανισμόν, εις τó παράδειγμα τó όποιον φωτίζει και πείθει κατά τρόπον άναντίρρητον, ή όργάνωσις χριστιανικών κέντρων νεότητος τά όποια θά καλύψουν τόν έλεύθερον χρόνον του παιδός και του έφήβου, ή προσέγγισις ιερέως και ποιμαιομένου, ή σεφώς χριστιανική όμαδική κοινωνική δράσις κ. ά. Πέραν όλων αυτών, ύπάρχει έν περιθώριον έκκλησιαστικής πρακτικής διαφόρου άπό χώρας εις χώραν και άπό έκκλησίας εις έκκλησίαν, αναλόγως τών παραδόσεων, τής ιδιοτυπίας του έθνους έντός του όποίουο δρᾶ ή 'Εκκλησία κλπ. Εις τās 'Ηνωμένας Πολιτείας, τήν 'Αγγλίαν, τήν Γαλλίαν, ύπάρχουν ιερείς οί όποιοι, καθ' ύπερβολήν, άσκοϋν τόν «Ευαγγελισμόν» και εις διαφόρους χορευτικούς αιθούσας ένθα συχναζούν οί νέοι. Εις τήν βόρειον 'Αγγλίαν πάλιν, αναπτύσσεται ή κατ' οίκον 'Εκκλησία. Κατ' αυτήν, ό ιερεύς έγκαταλείπει τόν Ναόν και τελεί τακτικώτατα τήν Θεϊαν Λειτουργίαν ή τήν άκολουθίαν εις διαφόρους οικίας, εις πρατήρια βενζίνης, εις παντοπωλεία, αιθούσας διαφόρους κ.λπ, επί τῷ σκοπῷ όπως ή 'Εκκλησία εμφανισθῆ ως έχουσα αυτή τήν πρωτοβουλίαν εις τήν συνάντησίν Της μετά τών ανθρώπων. — Γενικώς, ή 'Εκκλησία δέν πρέπει νά φυγομαχή, όσάκις αντιλαμβάνεται ότι χρέος της είναι νά δώση τó παρόν της, νά άποσαφηνισή τήν θέσιν της, νά κατευθύνη τούς άμθρώπους.

*

II. 'Όσον άφορᾶ εις τά πρόσωπα τά όποια θά πραγματοποιήσουν τόν «Ευαγγελισμόν» και θά εφαρμόσουν τās νέας μεθόδους έπαφής 'Εκκλησίας-άνθρώπου, πρέπει νά ύπογραμμισθῆ ότι: σήμερα παρουσιάζεται εις σαφής μετασηματισμός τής προσωπικότητος του χριστιανού, ως προς τās έκδηλώσεις της, τουλάχιστον. 'Η σεμνότης έλαττοϋται, ή «χαρά» και ή «εϋτυχία» δέον όπως άκτινοβολούν εις τó πρόσωπον, ή ανάγκη τής κοινωνικότητος του χριστιανού τονίζεται άνευ ένδοιασμών και γενικώς, ύπογραμμίζεται ή ανάγκη τής έξωτερικής άφομοιώσεως του προς τούς λοιπούς ανθρώπους. Πάντα ταϋτα, δια νά έπηρέαση αυτούς, δια νά ένε-

επιτελείται κατά τās ώρας τής Λατρείας. 'Επίσης ή Θ. Λειτουργία άρέσει εις τó παιδί και τó συγκινεί, επιδρᾶ δέ τά μέγιστα εις τήν ψυχήν του δια τής σεμνότητος και τής ιερᾶς θεαματικότητος, μεθ' ών τελείται αυτή. Τό παιδί άρέσκειται περισσότερο εις τά θεαματικά και τά αισθητά, παρά εις τās θεωρίας. Εις τó σημείον αυτό ή Θ. Λειτουργία έρχεται έγγύτερον προς τήν ψυχοσύνθεσιν του παιδιοϋ και τó προσελκύει ιδιαίτέρως.

(Συνεχίζεται) 'Αρχιμ. Π. ΠΟΛΥΜΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

γήση τόν «Ευαγγελισμόν» εύχερῶς και, κατά τεκμήριον, έπιτυχῶς. Δέν δύναται όμως ή έν λόγω προτεσταντική τάσις νά παράσχη έχέγγυα ότι ό στρατευόμενος οϋτω χριστιανός θά άνθῆξη και δέν θά άκολουθήση τήν έξωτερικήν άφομοίωσίν του προς τούς άλλους και ή έσωτερική τοιαύτη. Πώς θά διαφυλαχθῆ ή έσωτερική, ψυχική άκεραιότης του χριστιανού όταν κατά πόδας άκολουθεῖ τήν πρακτικήν τών μη εύσυνειδήτως θρησκευόντων; Περαιτέρω, δέν παρέχονται έγγυήσεις ότι ό οϋτω ένεργούμενος «Ευαγγελισμός» δέν εμφανίζει μίαν ήλλοιωμένην υπό ύποχωρήσεων και άσυγχωρήτου έλαστικότητος μορφήν Χριστιανισμού, ένα Χριστιανισμόν, δηλαδή, ξένον προς τόν άληθῆ χριστιανισμόν, δεδομένου ότι οί προτεστάνται διστάζουν νά όμιλήσουν εις τά πλήθη δια τόν έσχατολογικόν χαρακτήρα τής θρησκείας ήμών και δια τήν έννοιαν και τās συνεπειάς τής άμαρτίας. 'Εξ άλλου, ή τάσις εύλοποιήσεως του Χριστιανισμού, κατά τήν προσπάθειαν του «Ευαγγελισμού» έγκυμονεί μέγιστον κίνδυνον, τόν τής αύταπάτης: δυνατόν οί κόλποι τής 'Εκκλησίας νά πληρωθούν υπό ανθρώπων οί όποιοι, ένῶ θά πιστεύουν ότι είναι πλέον άληθεῖς χριστιανοί, δέν θά εμφανίζουν εις τήν ζωήν των τήν εύλογημένην και θαυμαστήν αλλοίωσιν, τά άποτελέσματα τής έν Χριστῷ ανακαινίσεως των. 'Αφ' έτέρου, και ή 'Εκκλησία ένθουσιαζομένη λόγω του μεγάλου αριθμοϋ τών πιστών Της και έμπιστευομένη τó έργον της εις τοιοϋτου είδους ανθρώπους χριστιανούς είναι πιθανόν νά ύποστῆ φθοράν, ζημίαν και μείωσιν επικίνδυνον.

*

Πρός ποίους άπευθύνεται ό «Ευαγγελισμός»; Προς όλους τούς ανθρώπους, λέγουν οί προτεστάνται. 'Ο όρθόδοξος εις τó Συνέδριον του Λίνκολν αντιπρόσωπος καθώρισεν ως άκολουθως τās κατευθύνσεις του «Ευαγγελισμού»: Τό έργον τής 'Εκκλησίας ήτο και είναι δι-μέτωπον. Πρόκειται περι «Ευαγγελισμού» όσάκις ή 'Εκκλησία άπευθύνεται προς άπίστους, ειδωλολάτρας, μουσουλμάνους, βουδδιστάς κλπ. Πρόκειται όμως περι «'Επανευαγγελισμού», όσάκις ή 'Εκκλησία άπευθύνεται προς τó ποιμνιον Αυτῆς, άποβλέπουσα εις τó νά θερμάνη τούς ψυχρούς και νά έλκύση πάλιν πλησίον Της τούς χλιαρούς. 'Υπεγράμμισεν δέ έν συνεχείᾳ ότι, ένῶ τó έργον του «Ευαγγελισμού» είναι έργον όλων τών 'Εκκλησιών, εργαζομένων έντός κλίματος αγάπης και άλληλοκατανοήσεως, τó έργον του «'Επανευαγγελισμού» άποτελεῖ άποκλειστικόν έργον και καθήκον τών κατά τόπους έκκλησιών. Και επέμεινεν ό όρθόδοξος αντιπρόσωπος όπως τούτο καθορισθῆ σαφώς δια ν' άποφευχθῆ ό υπό τó πρόσχημα του «Ευαγγελισμού» διενεργούμενος έντός τών κόλπων άλλων έκκλησιών προσηλυτισμός, τόν όποιον τó οικουμενικόν πνεϋμα πρέπει άνενδοιάστως νά καταδικάζη και θεωρηῆ άπόβλητον, ως άντιστρατευόμενον εις τó έργον και τόν σκοπόν τής συνεργασίας τών έκκλησιών.

Τέλος, ύπεγράμμισεν ότι «Ευαγγελισμός» και «'Επανευαγγελισμός» σημαίνει—και εις τούτο συμφώνησαν οί Σουηδοί Λουθηρανοί— έπιστροφήν εις τά μυστήρια και τήν λειτουργικήν, γενικώς, ζωήν τής 'Εκκλησίας και άπόλυτον πίστιν εις τήν αυθεντίαν Αυτῆς, διότι

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Εἰς καμμίαν ἄλλην ἐποχὴν, ἴσως, δὲν ἐγένετο τόσος λόγος διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον εἰς τὸν αἰῶνα μας.

Ταλαιπωρημένη καὶ δοκιμασμένη ἀπὸ τὴν ἀποσυνθετικὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἀντιπνευματικοῦ παρόντος, ἡ σύγχρονος ψυχὴ, ἀναζητεῖ εἰς πᾶν σημεῖον τῆς γῆς μίαν ἀνάπαυαν, μίαν ἀνακούφισιν, μίαν πραγματικὴν ἀνανέωσιν, μίαν εὐεργετικὴν εὐκαιρίαν ἀλλαγῆς τοῦ ἀφηνιασμένου περιβάλλοντος καὶ τοῦ ψυχικοῦ, ἀσφυκτικοῦ κλίματος, διὰ νὰ δυνηθῆ, μετὰ ταῦτα, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς καθημερινούς κόπους καὶ τὰς πικρίας τῆς ζωῆς, μὲ νέας δυνάμεις καὶ νέας ἐλπίδας.

Εἶναι, τῷ ὄντι, μία ἀναμφισβήτητος πραγματικότης, ἡ ψυχαγωγία, ἐπιβεβλημένη ἐξ ἀδηρίτου, βιωθείσης ἀνάγκης, διὰ πάντα ἄνθρωπον, διὰ πᾶν φύλον καὶ πᾶσαν ἡλικίαν. Ὑπόθεσις, δηλονότι, τεραστίας σημασίας, ἡ ὁποία ἀναγνωρίζεται ὡς ἐν ἑκ τῶν μεγαλυτέρων, συγχρόνων, πυρίνων προβλημάτων τοῦ πολιτισμοῦ μας. Πρόβλημα δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ψυχαγωγίαν, τὴν προσφερομένην ὡς ὑλικόν, ὡς μέσον, ὡς περιεχόμενον, ὡς ἀποτέλεσμα, ὡς μορφή καὶ σκοπὸς ὡς ἀγωγή τῆς ψυχῆς μὲ τὰς ἀπείρους ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς συνεπειὰς τῆς.

Ἡ ἀνάγκη οὕτω τῆς ψυχαγωγίας, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὴν ἐθεώρουν καὶ ἡ ἰδία ἡ ἔννοια τῆς λέξεως μαρτυρεῖ, καὶ τὸ προσφερόμενον σήμερον ὑλικόν τῆς, εἶναι ἀκριβῶς τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα δεόν, νὰ γίνον ἀντικείμενον ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ ν' ἀποτελέσουν σοβαρὰν ὄθησιν, πρὸς τακτοποίησιν, ἐκ μέρους τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας, ἡ ὁποία φέρει τὰς βαρεῖας εὐθύνας καὶ τὰς ἐξαισίας ἐπιτεύξεις.

Διότι παρ' ὅλον ὅτι εἶναι μία ὁλοὲν βιωμένη ἐμπειρία καὶ μία κραυγάζουσα πραγματικότης, ὡς ἀπαίτησις καὶ ὡς δεσπῶζον πρόβλημα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου καὶ καλύπτει μίαν, ἐκ τῶν μεγαλυτέρων θέσεων, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν τούτοις, σπανίως εὐρίσκεται ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ ἰσχυρίζεται, σοβαρῶς, σήμερον, ὅτι διασκεδάζει ἀληθῶς. Οἱ πλεῖστοι πλήττον καὶ πολλακίς ἡ ἐναλλαγὴ ἐκ τῆς ἐργασίας εἰς τὴν ψυχαγωγίαν, ἀντὶ νὰ χαλαρώσῃ τὴν ψυχικὴν ἐντασιν, νὰ προσφέρῃ ἀνάπαυσιν καὶ πηγαίαν χαρὰν, δημιουργεῖ τὸναντίον κενὸν τραγικόν, μελαγχολίαν ἐπικίνδυνον καὶ ἀποσυνθετικὴν δηλητηρίασιν! Συσκοτίζει τὴν σκέψιν καὶ διεγείρει εἰς τὴν δυσπιστον ψυχῆν, τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ περισσότερον ἐντόνους ἀπολαύσεις, ἀπομακρῦ-

ἄλλως, πῶς θὰ προσκαλέσωμεν τοὺς ἄλλους εἰς μίαν Ἐκκλησίαν στερουμένην αὐθεντίας; Ὑπάρχουν προτεστάται, οἱ ὁποῖοι διαποτισθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ καταλυτικοῦ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, δυσχερῶς κατανοοῦν τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐκκ. αὐθεντίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν, τὴν σημασίαν τῶν μυστηρίων εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἥτις σωτηρία, διὰ πολλούς ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἀπὸ τοῦδε ἐξηραλισμένη. Ἄλλ' ἡ ὀρθόδοξος θέσις εἶναι, ἐπὶ τοιούτων θεμάτων θεμελιωδῶν, ἀπερίφραστος.

ΚΩΝ. Ε. ΤΣΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

νοῦσα οὕτω τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἀγνοῦ παγνιδίου καὶ τῆς εὐχαρίστου, ὑγιούς διασκεδάσεως καὶ ἀναπαύλας.

Καὶ ταῦτα πάντα, ὡς εἶναι φυσικόν, ἐπειδὴ, ἀκριβῶς, ἀγνοοῦν οἱ ἄνθρωποι τὸν πνευματικὸν παράγοντα τῆς ψυχαγωγίας, ἡ ὁποία πάλιν ἐμφανίζεται συνεχῶς ἀγνοοῦσα καὶ παραβλέπουσα τὸν πνευματικὸν τῆς, ὑψηλόν, σκοπόν.

*

Ὑπεστήριξαν, ἐκθύμως, κατὰ καιροῦς, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἐπιτρέπει δῆθεν τὴν ψυχαγωγίαν καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν δίδει τὴν ὄθησιν καὶ τὴν ἐπωφελῆ εὐκαιρίαν πρὸς τέρψιν καὶ διασκεδάσιν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀληθές. Ἀκόμη περισσότερον: εἶναι κατηγορία καὶ εὐμετάδοτος πλάνη. Διότι, ὄχι μόνον πραγματικὴν χαρὰν εἰς τὴν ψυχαγωγίαν εὐρίσκει ὁ χριστιανός, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ διασκεδάσῃ πραγματικῶς, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία, ὁσημέραι χρησιμοποιοεῖ ὁλοὲν καὶ περισσότερον τὰ προσφερόμενα μέσα, διὰ νὰ δημιουργηθῇ οὕτω μία ἀντίρροπος καὶ ὑπολογίσιμος δύναμις, καλῆς καὶ ὑγιούς ψυχαγωγίας.

*

Ἐκτιμῶσα, δηλονότι, τὴν τεραστίαν ἀποδευτικὴν δύναμιν τῆς ὀρθῆς, σχεδιασμένης ψυχαγωγίας, διὰ τοὺς νέους, τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἐνήλικας, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἀξιοποιεῖ καθημερινῶς, μὲ τρόπον οὐσιαστικόν καὶ σταθερόν, τὰ διάφορα μέσα καὶ ὑλικά, τὰ ὁποῖα θέτει εἰς τὴν διάθεσίν τῆς ὁ σύγχρονος πολιτισμός.

Ὁ Κινηματογράφος, τὸ Θέατρον, ἡ Λογοτεχνία ἢ Μουσικὴ, τὰ Σπόρ, τὸ Ραδιόφωνον, τὰ Παιγνίδια, αἱ Ἐκδρομαί, ἡ ἀληθινὴ Τέχνη, τὸ Τραγούδι, ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν «καλὴν» καλλιτεχνικὴν συγκίνησιν, ὁ εὐχάριστος καὶ τερπνὸς προφορικὸς καὶ γραπτὸς λόγος, αἱ ἐποικοδομητικαὶ συγκεντρώσεις, τὰ κέντρα Νεότητος, ἡ Κατασκήνωσις καὶ τόσαι ἄλλα ἀπασχολήσεις, ἐξω τῆς ἐργασίας, ἀποτελοῦν ἀναντιρρήτως καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, σήμερον, ἐκσυγχρονισμένους τρόπους, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς.

Βεβαίως δὲν ἐφθάσαμεν εἰσέτι εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, τῆς πλήρους αὐταρκειᾶς τῶν μέσων, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ δύναται νὰ παρέχῃ, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, πλουσίως τὴν γνησίαν καὶ ἐποικοδομητικὴν ψυχαγωγίαν. Ἐν τούτοις, ἀργὰ μὲν, ἀλλὰ σταθερῶς, κατακτᾷ τὰ «μέσα ψυχαγωγίας» καὶ πολλακίς εὐλόγως ἐπιδοκιμάζει ἄλλα, τὰ ὁποῖα, ἀν καὶ δὲν ἐλέγχωνται ὑπ' Αὐτῆς, ἐπιτρέπει νὰ «χρησιμοποιηθοῦν».

Οὕτω, ἐκ τοῦ σύνεγγυς, βλέπων πᾶς τις, τὰ πράγματα, μετ' εὐχαριστήσεως διαπιστοῖ, ὅτι τοὺς τελευταίους χρόνους, βήματα, ἄκρως τολμηρὰ πραγματοποιοῦνται εἰς τὸν τομέα αὐτόν, τῆς ψυχαγωγίας, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ δύναται τις νὰ ὑποστηρίξῃ, σοβαρῶς, ὅτι, βασικῶς, ἐν σπέρματι, ὑπάρχουν ἐν Αὐτῇ τὰ ἐλπιδοφόρα ὑπόβαθρα ὄλων τῶν ἀνωτέρω ἐκδηλώσεων.

Καὶ ἐν ἀρχῇ τὰ κέντρα Νεότητος εἰς τὰς Ἱερὰς

Μητροπόλεις ἀποτελοῦν ὁμολογουμένως φυτάρια ὄχι μόνον δοκιμῆς καὶ πειραματισμοῦ, διὰ τὰς νέας αὐτὰς ἐπιδόσεις, ἀλλὰ καὶ ἐστίας προσφορᾶς, ὄλων τῶν μέσων ψυχαγωγίας πρὸς τὴν νεολαίαν, ἢ ὅποια ἄλλωστε καὶ ἔχει ἀνάγκη μεγαλυτέραν τῆς ἀγνῆς καὶ ἀνυψωτικῆς ψυχαγωγίας. Προσφέρονται εἰς ταῦτα εὐκαιρία «ἀπὸ τῆς προσευχῆς μέχρι τοῦ ποδοσφαίρου» καὶ καλλιεργεῖται ἡ συναίσθησις τῆς φυσιολογικῆς ἀνθρωπίνης ἀνάγκης τῆς ψυχαγωγίας, ἐντὸς πάντοτε τῶν φωτισμένων πλαισίων τῆς ἀνωτερότητος καὶ τῆς ζωογόνου καὶ ὑγιοῦς ἀπολαύσεως, ἢ ὅποια πραγματικῶς «φρεσκάρει» τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ δίδει εὐδιαθεσίαν καὶ πηγαῖον «κῆφι».

Εἰς τὴν Τέχνην, ἐν συνεχείᾳ, τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν θύραθεν, ὄχι μόνον ὁ χριστιανός, ἀλλὰ καὶ πᾶς τις ἕτερος δύναται νὰ ἀπολαύσῃ τὰ κλασσικὰ καὶ σύγχρονα ἔργα τοῦ πεζοῦ, τοῦ ποιητικοῦ λόγου, τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς καλλιτεχνίας εὐρύτερον, τὰ ὅποια εἶναι, τῷ ὄντι, μοναδικὰ καὶ ἀνεπανάληπτα διὰ τὴν ἀνυψωτικὴν τῶν δυνάμιν. Εἶναι, ἀκριβῶς, μεγάλα ἐπιτεύγματα, διότι ἐμπνέονται ἀπὸ μίαν βαθεῖαν θρησκευτικότητα καὶ ἀνταποκρίνονται πλήρως εἰς τὰς ἀναζητήσεις καὶ ἰστορικὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἀλλὰ καὶ τὸ φίλμ καὶ τὸ ἀναμορφωτικὸν θέατρον, δὲν ἐτέθησαν εἰς ἥσσανα μοῖραν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας. Οὐδόλως ἀγνοεῖ σήμερον, ὅτι αἱ ψυχαγωγικαὶ αὐταί, τεράστια δυνάμεις, διαδραματίζουν καταπληκτικὸν ρόλον εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἐπιδρῶν εἰς τὴν ἐκ βάθρων μεταβολὴν ἐθίμων, ἠθῶν, τρόπων σκέψεως καὶ νοοτροπίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ βραδύτης εἰς τὸν τομέα αὐτὸν εἶναι θέμα τεχνικῶν δυσκολιῶν, μέσων καὶ ἀνθρώπων μόνον καὶ ὄχι τοποθετήσεως. Εἶναι θέμα ἐμπειρίας μόνον καὶ χρησιμοποίησεως αὐτῆς, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι, καὶ χρησιμοποιοῦνται, ὅταν ὑπάρχουν αἱ εὐκαιρία καὶ συνιστῶνται, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς χρησιμοποίησιν, ὅταν δὲν ἔχουν ἀσφαλῶς τὴν σφραγίδα τοῦ ὑλιστικοῦ μοντερνισμοῦ καὶ δὲν εἶναι προσβεβλημένα μετὰ τὸ δηλητήριον τοῦ πάθους καὶ τοῦ ἄγχους.

Ἀκόμη ὅμως καὶ εἰς τὰ πλέον σύγχρονα μέσα ψυχαγωγίας, ἢ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας εἶναι παροῦσα, δίδουσα τὸ σύνθημα τῆς ἀποτινάξεως ἀρνητικῶν ἰδεῶν καὶ χωροῦσα, μετὰ βαρείας τὰς εὐθύνas, εἰς βήματα ἄλκιμα πρὸς τὴν ἀξιοποίησιν ὄλων τῶν μέσων, τὰ ὅποια δύναται ὑγιῶς νὰ ἀνακουφίσουν τὴν ἀνήσυχον καὶ τεταραγμένην ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ Ραδιόφωνον μόλις πρὸ τιμῶν δεκαετιῶν ἐχρησιμοποιήθη εἰς Ἠνωμένης Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὴν χώραν μας, παρ' ὅλας τὰς δημιουργικὰς μεμψιμοιρίας, καθημερινῶς κατακτᾶται ἡ χρησιμοποίησις του, ὑπ' Ἀδτῆς. Μάλιστα, αὕτη σοβαρῶς ὑπολογίζει καὶ διὰ μίαν σημαντικὴν ἀνεξαρτητοποίησιν τῶν μέσων, πρὸς ἀποτελεσματικωτέραν ἀπόδοσιν.

Ἀποτελεῖ δέ, ἀληθῶς, σταθμὸν τῆς ἱστορίας, ὡς ἄλλοτε τὸ παρὸν ἐντυπον ὀρθῶς ἐτόνισεν, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, παραλλήλως μετὰ τὰς ραδιοφωνικὰς ἐκπομπὰς, τὰς ὅποιαις πραγματοποιεῖ, καὶ ἐν τῇ προσπάθειᾳ αὐτῆς,

ὅπως ἀκριβῶς βοηθήσῃ, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὴν λύσιν τοῦ μεγίστου προβλήματος τῆς ψυχαγωγίας, τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις, τὰ διάφορα ἰδρύματα, Νοσοκομεῖα καὶ κέντρα, καταρτίζει εἰδικὰ προγράμματα περιέχοντα ραδιοφωνικὰς σκηνάς, θέατρον, καὶ ψυχαγωγικὰς ἐκπομπὰς ποικίλου περιεχομένου. Ταῦτα πάντα ἀποστέλλονται εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἀποτελοῦν οὕτω ὄχι μόνον μίαν σοβαροτάτην πρόοδον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ὑγιοῦς ψυχαγωγίας, ἀλλὰ καὶ μίαν πρωτοτυπίαν, ἐξ ὁλοκλήρου, τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸν σοβαρὸν αὐτὸν τομέα.

*

Εἶναι ὅλως φυσικόν, τὸ ὅτι, καὶ τοῦ προβλήματος τούτου τὴν ποσοτικὴν λύσιν, βασικῶς, φέρει ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἢ ὅποια καὶ πρόσωπα διαθέτει καὶ μέσα καὶ δυνάμεις ὑψηλῆς ἀποδόσεως. Ἐπιτακτικὴ οὕτω καθίσταται ἡ ἀνάγκη, ὅπως καταστρωθοῦν τοῦλάχιστον τὰ σχέδια, μῆς μελετημένης, καθ' ὅλα, ἐκστρατείας, ἢ ὅποια θὰ ἐνημερώσῃ δι' ἐντύπων, ἐγκυκλίων καὶ φυλλαδίων τὸν Ἱερὸν Κλήρον καὶ ὅλας τὰς χριστιανικὰς Ὀργανώσεις, ἐπὶ τῶν βασικῶν στοιχείων τῆς ψυχαγωγίας καὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐφοδιάσῃ, ἐν καιρῷ, πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, καὶ μετὰ τὸ ἀρμόζον ὑλικὸν τῶν ἐκδηλώσεων.

Ταῦτα δυνατόν νὰ εἶναι, διὰ σήμερον, ἐν περιλήψει, τὰ κάτωθι:

1. Ραδιόφωνα καὶ Μαγνητόφωνα.
2. Ἠχογραφημένα ταινία.
3. Περιοδεύουσαι κινηματογραφικαὶ μηχαναὶ μετὰ φίλμ ἠλεγμένα, συνδυάζοντα «τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὀφελίμου».
4. Μηχανήματα προβολῆς σταθερῶν εἰκόνων, ἄκρως ἐνδιαφέροντα διὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους.
5. Δίσκοι ἐκκλησιαστικῆς, κλασσικῆς ἢ ἄλλης ἐθνικῆς, ἐποικοδομητικῆς μουσικῆς.
6. Βιβλία παιγνιδίων, εὐχαρίστων ἀναγνωσμάτων διὰ φιλικὰς συγκεντρώσεις, ἀνεκδότων, ἀστείων κλπ.
7. Συλλογαὶ σκέτς καί, κυρίως, παιδικῶν καὶ νεανικῶν θεατρικῶν ἔργων.
8. Ὑλικὸν ἀθλητισμοῦ, ἀθλοπαιδιῶν, σπῶρ καὶ παιγνιδίων ὑπαίθρου.
9. Ὑλικὸν κατασκευῶσεων.
10. Ὑλικὸν ἐπιτραπέζιων παιγνιδίων, ὡς λ.χ. πίκ-πόγκ, ποδοσφαίρου, σκακίου, ντάμας, μονόπολ, ντόμινο κ.ἄ.
11. Ὑλικὸν ζωγραφικῆς, χειροτεχνίας, πλαστικῆς, κεραμικῆς, ξυλογλυπτικῆς, κεντήματος, χαρτοκοπτικῆς κατασκευῆς παιγνιδίων κ. ἄ.
12. Ὑλικὸν καὶ ὄργανα βιβλιοδεσίας καὶ πολλὰ ἄλλα!

Βεβαίως, πάντα τ' ἀνωτέρω, δὲν εἶναι δυνατόν, ἔστω καὶ ἐν ὀλίγοις, νὰ πραγματοποιηθοῦν διὰ τῆς μῆς. Πολὺς ὁ δρόμος διὰ τὴν κατάκτησιν. Ἀλλὰ ἱκανὴ καὶ ἡ μέχρι σήμερον ἐπίτευξις ἐφ' ὀρισμένων σημείων. Εἶναι ἔργον, ἀληθῶς, κολοσσιαῖον, τὸ ὅποῖον ἐνθουσιάζει ὁμολογουμένως κατὰ τὸ στάδιον τῆς σκέψεως καὶ παρουσιάζει δυσκολίας κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ὡς πρόβλημα καὶ ὡς

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 35ΕΤΙΑΝ 1923 - 1957(*)

η'. Θρησκευτικὸς Τύπος.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ εἰκοσαετῇ περίοδον (1939-1957) πλὴν τῶν συνεχιζάντων τὴν ἐκδοσὶν αὐτῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία», «Θεολογία» (διακόψασα τὸ 1940 ἐπανεξεδόθη τὸ 1948), «Ζωή», «Ἀκτῖνες», «Τρεῖς Ἱεράρχαι», «Καὶνὴ Κτίσις», «Ἀλήθεια», «Φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας», «Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας (τῶν παλαιοημερολογιτῶν)», «Ἄρτος Ζωῆς», περὶ ὧν βλέπε ἀνωτέρω, καὶ τινῶν ἄλλων, ὡς τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα», ἐξεδόθησαν τὰ ἐξῆς περιοδικά, ἐφημερίδες καὶ ἐπιθεωρήσεις:

Α'. Ἐπιστημονικῆς ὑφῆς. Ἐπανεξεδόθη ἀπὸ τοῦ ἀκαδ. ἔτους 1949-1950 ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς» τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς ἣν περιελήφθησαν τὰ ἐξῆς ἔργα: 1949-1950: Π. Τρεμπέλα, Ὁμιλητικὴ. 1950-1951: Π. Μπρατσιώτου, Ἐκκλησιαστικὴ. 1954-1952: Β. Βέλλα, Ἐκλεκτοὶ Ψαλμοί. 1952-1953: Ἰω. Καμίρη, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθ. Καθ. Ἐκκλησίας (Μέρος Α'). 1953-1954: Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Παιδεία καὶ Ἐκκλησία, ἡ ἐλπίς τοῦ ἔθνους, Συνειδήσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. 1954-1955: Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς τὸν ἀείμνηστον Γρ. Παπαμιχαήλ. 1955-1956: Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς Δημ. Σ. Μπαλᾶνον. 1956-1957: Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς τὸν ἀρχιμ. Βασ. Κ. Στεφανίδην. 1957-1958: Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς τὸν ἀρχιμ. Εὐαγγ. Ἀντωνιάδην. Ἐπίσης ἐπανεξεδόθη μόλις τὸ 1957 ἡ «Ἐπετηρὶς τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου» τοῦ ἔτους 1956 καὶ τὸ 1959 τῶν ἐτῶν 1957 καὶ 1958. Ἀπὸ τοῦ 1946 ἤρχισεν κυκλοφοροῦσα ἡ τετραμηνιαία νομοκανονικὴ ἐπιθεώρησις «Ἀρχεῖον Ἑκκλησιαστικοῦ Δικαίου» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δρος τῆς Νομικῆς Π. Παναγιωτάκου. Ἀπὸ τοῦ 1948 ἐκδίδεται τὸ παιδαγωγικὸν «Δελ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 115 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

δρᾶσις καὶ ἐκτέλεσις. Ἐν τούτοις «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Καὶ ἀξίζει ἀσφαλῶς τὸν κόπον, ὅταν ὄλοι αἱ ἀξίειται προσπάθειαι κατευθύνονται πρὸς τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ, συγχρόνου προβλήματος τῆς ψυχαγωγίας.

Διότι ἐὰν καὶ μόνον, ἐν μέρει λυθῆ, ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ βοηθήσῃ τὰς ψυχὰς νὰ εὐρίσκουν ὀλίγην ὥραν ἀναπαύσεως καὶ νὰ ἀποθέτουν τὰ βάρη καὶ τὰς καταλυτικὰς συγκινήσεις τῆς ἡμέρας, ἀντλοῦντες καθαρὸν, πνευματικὸν ἀέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ βοηθήσῃ οὐσιαστικῶς καὶ ὄλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ αὐτοῦ τομέως καὶ ζητοῦν, νὰ ἐμπνεύσουν μὲ μεγαλύτεραν ἄνεσιν καὶ διὰ τῆς ψυχαγωγίας εὐγένειαν, ἀρετὴν, χαρὰν καὶ πνευματικὴν δημιουργίαν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

τίον τῆς Χριστιαν. Ἐνώσεως Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν» κατ' ἀρχὰς διμηναῖον καὶ κατόπιν μηνιαῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἰ. Θ. Κολιτσάρα, μετονομασθὲν ἀπὸ τοῦ 1957 εἰς «Ἑλληνοχριστιανικὴν Ἀγωγὴν». Ἐπίσης ἐξεδόθησαν καὶ 7 τεύχη τῆς «Μεγάλης Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Χριστιανισμοῦ» (Α'-Αθῆναι) (1954) ὑπὸ τῆς ἐκδοτικῆς ἐταιρείας «Ἡ Ἀμπελος». Ἀπὸ δὲ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1959 ἐξεδόθη ἡ «Συζήτησις», ὄργανον τῆς Ἐνώσεως «Ἑλληνικὸς πολιτισμός». Τέλος ἀπὸ τοῦ 1958-1960 ἡ «Ὁρθόδοξος Σκέψις» ἰδρυθεῖσα ὑπὸ 6 καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου⁶⁵.

Θρησκευτικῶν ἢ θεολογικῶν ἐνδιαφέροντος ἄρθρα καὶ μελέται ἐδημοσιεύθησαν καὶ εἰς τὰ ἐξῆς, πλὴν τῶν καὶ εἰς τὴν προηγουμένην περίοδον ἀπαντῶντων, γενικωτέρου περιεχομένου περιοδικὰ καὶ ἐπιθεωρήσεις: 1. «Ἑλληνικὴ Δημιουργία» (Διτῆς Σπ. Μελάς), 2. «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις», 3. Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν «Ἡλίου» καὶ εἰς τὸ ὁμώνυμον περιοδικόν.

Β'. Ἐκκλησιαστικά. Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα» ἐπανεξεδόθη εἰς β' περίοδον. Τὸ 1946 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἄνδρ. Ἰ. Κεραμίδα ἡ «Ἐνωρὶς» καὶ τὸ 1952 τὸ παραρτήμα τοῦ ἐπισήμου Δελτίου «Ἐκκλησία» «Ὁ Ἐφημέριος», προοριζόμενα διὰ τὸν ἐφημεριακὸν κλῆρον. Τὸ 1953 ἐπανεξεδόθη εἰς β' περίοδον ἡ «Ἀνάπλασις» μὲ διευθυντὴν συντάξεως τὸν Κ. Κούρκουλαν καὶ ἀπὸ τοῦ 1955-1959 ἡ «Ἀναμόρφωσις» ὑπὸ τῶν Σπ. Γ. Μακρῆ καὶ Ἰ. Τιμαγέουσ. Ἀπὸ τοῦ 1945-7 ἐκυκλοφορήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου (νῦν μητροπολίτου Κίτρους) ἡ «Ἀναγέννησις». Ὑπὸ τῶν τροφίμων τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐξεδόθη ἡ «Ἀνάστασις» (1954-1956). Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ 1954 ἐκδίδεται ἐτησίως ἐπιστολὰ Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον», τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1953 ἐξέδιδεν ὁ πρωτονοτάριος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἐμμ. Ἰ. Φαρλέκας († 1958)⁶⁶. Παρόμοιον ἡμερολόγιον ἐκδίδει ἀπὸ τοῦ 1951 ὁ Γ. Μπεκατώρος ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ ἔξισ τῶν Ἱερῶν Ἀχολουθιῶν». Τέλος ἐνταῦθα δέον νὰ μνημονευθῆ ἡ ἐν Κοζάνῃ ἀπὸ τοῦ 1945 ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Καντιώτου «Χριστιανικὴ Σπίθα», καθ' ὅσον τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ 1953 ἐξετυποῦτο καὶ ἐκυκλοφορεῖ τὸ πρῶτον εἰς Ἀθήνας. Τὸ 1957 ἐξέδωκε ὁ Σήφης Γ. Κόλλιας τὸν «Ὁρθόδοξον Μαχητῆν» περιοδικὸν ὀρθοδόξου πρωτοπορείας. Τὸν

65. Ἐπὶ τι διάστημα ἐκυκλοφορήθη καὶ τὸ γενικὸν περιοδικὸν «Πνεῦμα» (1941) τοῦ Σπ. Γουδέλη καὶ ἡ «Ἀπολογητικὴ» τοῦ Ἀγγ. Νεζερῖτου μετονομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ β' τεύχους εἰς «Ἐπιστήμη» (1945), περιέχοντα μελέτας καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ.ἄ.

66. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1959 ἐκδίδεται ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡμερολόγιον Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Φεβρουάριον τοῦ 1959 ἐκυκλοφορήθη τὸ «Πορρο-
θέντες», ὄργανον τῆς Γεν. Γραμματείας τῆς Ἐκ-
τελεστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἱεραποστολήν. Καί
τινα ἄλλα μικροτέρας σημασίας, ὡς «Ἰεροψαλ-
τικὸς τύπος» (ἐφημερίς, διευθυντῆς Χριστοφ.
Κατσιμπας), «Ἐνοριακὸν καὶ Ἐφημε-
ριακὸν Βῆμα» (δ]ντῆς Ἀντ. Γούναρης) 1956.

Γ'. Ἐποικοδομητικὰ. Ἀπὸ τοῦ 1946-
1956 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη
(νῦν μητροπ. Μαρωνείας) κατ' ἀρχὰς καὶ ὑπὸ τὴν
διευθύνσιν τοῦ ἀρχιμ. Στεφ. Ματακούλια (νῦν μη-
τροπολίτου Τριφυλίας) κατόπιν ἡ «Λυχνία». Ὑπὸ
τοῦ τελευταίου τούτου ἐξεδίδετο καὶ τὸ μηνιαῖον
φυλλάδιον χριστ. καταρτισμοῦ «Πίστις». Ἀπὸ
τοῦ 1948 ἐκυκλοφόρησεν ἡ «Ἐλπίς» τῆς Ὁρθο-
δόξου Χριστιανικῆς Πολιτείας. Τὸ 1952 ἐξεδόθη
ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας ὡς οἰκογενειακὸν περιο-
δικὸν τὸ «Χαρούμενο Σπίτι». Ἀπὸ τοῦ
1953 κυκλοφορεῖ εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ἡ ὑπὸ
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐπίσης συντασσομένη
«Φωνὴ τοῦ Κυρίου»⁶⁷. Ἀπὸ τοῦ 1952-
1955 ἐκυκλοφορήθη, ἐπιστασία Φ. Κόντογλου
καὶ Β. Μουστάκη, «Ἡ Κιβωτὸς» ἐκδιδο-
μένη ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἀστὴρ» τῶν ἀδελ-
φῶν Εὐαγ. καὶ Ἀλ. Παπαδημητρίου ἀρχικῶς καὶ
ὑπὸ τοῦ Βασ. Μουστάκη μετέπειτα. Ἡ «Φωνὴ
τοῦ Χριστοῦ» ἐξεδόθη ὑπὸ τὴν διευθύνσιν
Ἀθ. Πάλλη ὑπὸ τοῦ ἐκδ. οἴκου Γ. Παπαδημητρίου
(1948-1951). Ὁ Δ. Καραγκούνης ἐξέδωκε τὴν «Σω-
τηρία», ὁ Στυλ. Μπαϊρακτάρης τὴν «Χρι-
στιανικὴς Πεννιές» (1945) καὶ ὁ ἀρχιμ. Τι-
μόθεος Χαλόφτης τὴν «Ἀγάπη» (Ἰανουάρ.-
Αὐγ. 1949). Ὁ «Φρουρὸς» ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς
Θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας Στρατοῦ. Κατ' ἀραιὰ χρο-
νικὰ διαστήματα κυκλοφορεῖται καὶ τὸ φερόμενον ὡς
ἐν Κοζάνῃ ἐκδιδόμενον φύλλον τοῦ ἀρχιμ. Αὐγ. Καν-
τιώτου «Ὁ Σταυρὸς», 1953⁶⁸. Ἐπίσης ἐκυ-
κλοφορήθη ἡ «Ἀνόρθωσις» μεταξὺ τῶν φυλακι-
σμένων. Ἐπί τι διάστημα ἐξεδόθησαν ἐπίσης ἡ «Ἐ-
λευθεροῦν» καὶ ἡ «Σωτηρία»⁶⁹.

Ἐπίσης ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν προϊσταμένων
διαφόρων ναῶν καὶ διάφορα ἐνοριακὰ φύλλα ὡς
«Μηνύματα ἀγάπης» ὑπὸ ἀρχιμ. Θεοκλήτου
Μιχαλᾶ, «Ἐνοριακὴ Γραμμὴ» ὑπὸ ἀρχιμ.
Γρηγ. Πουλάκη, «Στοὺς γονεῖς» ὑπὸ ἀρχιμ.
Ἰωάννη Σίφωνα, «Ἡ Ἀγία Αἰκατερίνη»
ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Ζαχαρίου Λιανᾶ († 1952), «Χρι-
στιανικὸν Φῶς» (1946-8 καὶ 1947-9) καὶ
«Ἐνοριακὸν Δελτίον» (1950-1955) ὑπὸ τοῦ

67. Ἀπὸ τοῦ 1953-1958 διευθυντῆς αὐτῆς ὁ πρωτοπρε-
σβύτερος Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος (†). Ἀπὸ τοῦ 1958 τὴν
σύνταξιν αὐτῆς ἀνέλαβεν ὁ ἀρχιμ. Γ. Παυλίδης καὶ ἀπὸ
τοῦ 1960 ὁ ἀρχιμ. Ἀλεξ. Γ. Καντώνης.

68. Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς εἰκόνης ἀναφέρομεν ὅτι τὸ
1960 ἐξεδόθη «Ὁ Σωτήρ» ὄργανον τῆς ὁμωνύμου ἀδελφό-
τητος Θεολόγων.

69. Ἀραιότερον ἐκυκλοφορήθησαν: «Πνευματικὴς
Ἀλήθειες» (1946) ἐξεδίδετο δις τοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ ἀντισυν-
ταγματάρχου χωροφυλακῆς Ἀντ. Γαρυφάλλα, «Ὁ δὸς
τῆς Ἀλήθειας» καὶ «Ἐῖρήνη» κατηχητικὸν δελ-
τίον ὑπὸ Γρηγορίου μοναχοῦ.

πρεσβύτερου Κωνστ. Ἀνδρουλάκη, «Ἡ Ἀγία
Μαρίνα» (Ἡλιουπόλεως), 1956, ὑπὸ τοῦ πρεσβ.
Δ. Παπαντώνη.

Δ'. Παιδικὰ. Βλ. ἀνωτέρω εἰς τὴν παρά-
γραφον περὶ Κατηχήσεως⁷⁰.

Ε'. Νεανικὰ. «Ἡ Πορεία μας» τῆς
Χρ. Φοιτητικῆς Ἐνώσεως. «Μιὰ Καρδιά»
τῶν Χριστιανικῶν Μαθητικῶν Ὁμάδων. «Ἐργα-
τικὸν Φῶς» (1957) τῆς ΧΕΕΝ. «Τὰ Νέα
τῆς ΧΑΝ», μηνιαία ἔκδοσις τῶν μελῶν τῆς
ΧΑΝ (1960). «Ἡ ἀΣκαπάνη», ὄργανον τοῦ
«Ἑλληνικοῦ Κέντρου Ἀγωγῆς» (1961). «Ἡ Ἐύ-
θνη», φυλλάδιον προβληματισμοῦ τῆς νεότητος
ἐκδιδόμενον ὑπὸ Κ. Τσιροπούλου (1961).

ΣΤ'. Διάφορα. Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω δέον
νὰ ἀναφεροῦν «Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλλη-
νίδος» (1953) περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ
«Κέντρου Κοινωνικῆς Μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος»
καὶ ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν γυναικεῖον κόσμον καὶ τὸ
«Δελτίον τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων
Θεολόγων» (1958).

Ζ'. Ἐφημερίδες. Ἐκτὸς τῆς «Ζωῆς»,
ἥτις μεταπολεμικῶς ἐπιτοφορήθη ἐφημερίς καὶ τῶν
παιλιότερον ἐκδιδομένων «Ἀλήθεια», «Φωνὴ τῆς
Ἐκκλησίας», «Ἐκκληστ. Τύπος» ἐξεδόθησαν καὶ
αἱ ἐξῆς: 1. «Χριστιανικὴ Δημοκρατία»
(1953) ὑπὸ τοῦ δικηγόρου Ν. Ψαρουδάκη, 2. «Σταυ-
ροφορία» (1954) τοῦ Μ. Γιαπαλῆ, 3. «Χρι-
στιανικὴ Φλόγα» (1954) τοῦ Διονυσίου
Πετράκη, 4. «Ὁ Ἄετός» τοῦ Ἀγγουρᾶ. 4. «Ἰε-
ροψαλτικὸς Τύπος» τοῦ Χριστοφόρου Κα-
τσιμπας. 5. «Τύπος Ἑλληνικὸς — Ὁρθόδοξος»
(1961) ὄργανον τῆς «Πανελληνίου Ὁρθόδοξου Ἐ-
νώσεως» (Π.Ο.Ε.).

Τὸν τύπον τῶν ἑτεροδόξων βλέπε ἀνωτέρω εἰς
τὴν περὶ ξένων προπαγανδῶν παράγραφον.

θ'. Θεολογικὰ Γράμματα.

Κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν περίοδον διωρίσθησαν εἰς
τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
οἱ ἐξῆς καθηγηταί: 1. Παναγιώτης Τρεμπέλας τῆς
Πρακτικῆς Θεολογίας (Κατηχητικῆς, Ὀμιλητικῆς
καὶ Λειτουργικῆς), 1939-1957. 2. Λεωνίδας Φιλιπ-
πίδης τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων, 1939. 3.
Ἰωάννης Καρμίρης, τῆς Ἱστορίας τῶν Δογμάτων
καὶ Συμβολικῆς, 1942-1959 καὶ τῆς Δογματικῆς
καὶ Ἠθικῆς, 1959. 4. Δημ. Μωραΐτης, τῆς Πρα-
κτικῆς Θεολογίας, 1959. 5. Βασίλειος Ἰωαννίδης,
τῆς Ἑρμηνείας Κ. Διαθήκης, 1952. 6. Κωνσταντῖνος
Μπόννης, τῆς Πατρολογίας μετ' ἀναγνώσεως τῶν
Πατερικῶν ἔργων, 1951. 7. Γεράσιμος Κονιδάρης,
τῆς Γεν. Ἐκκληστ. Ἱστορίας καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 1951. 8. Μᾶρκος Σιώτης
τῆς Ἑρμηνευτικῆς καὶ Ἱστορίας Ἐποχῆς ΚΔ, 1959.
(Οἱ 5 τελευταῖοι κατὰ μετάκλησιν ἐκ τῆς ἰδρυθείσης

70. Εἰς ταῦτα δέον νὰ προστεθῶσι τὸ «Πρὸς τὴν
Νίκην» (1960) καὶ τὰ «Παιδικὰ Φύλλα». Τὸ
τελευταῖον ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν εὐαγγελικῶν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν.

Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἑορτάζει τὸ Ἅγιον καὶ Καιρὸν Πάσχα μετ' αἰσθημάτων ἱερῶν, στοιχῶν τῆ μακραίωνι παραδόσει αὐτοῦ.

Ὡς ὁμολογεῖ χαρακτηριστικῶς ὁ διεθνὸς φήμης θεολογικὸς Καθηγητὴς Φρήντριχ Χάιλερ, «ἡ ἑορτὴ τῆς νυκτὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν, τὸ κορυφωμα καὶ τὸ κέντρον ὁλοκλήρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς χαρᾶς, πρὸς χάριν τῆς ὁποίας ἀντηχοῦν οἱ πασχάλιοι κώδωνες χαρμυσίνως καὶ πανηγυρικῶς καθ' ὅλην τὴν πασχάλιον περίοδον μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς. Διὰ τὴν Ἀστικήν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ Μεσαίωνα ἀπωλέσθη ἡ παλαιοχριστιανικὴ ἑορτὴ τῆς νυκτὸς τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἔχει μετατοπίσει τὴν Λειτουργίαν τῆς νυκτὸς τῆς Ἀναστάσεως κατὰ τὴν προίαν τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ οὕτως ἀφῆρπασεν ἀπ' αὐτῆς τὴν τιμητικὴν θέσιν, ἡ ὁποία ἀρμόζει εἰς αὐτήν. Ἡ Ἐδαγγελικὴ Ἐκκλησία ἔχει εἰς δευτερεύουσαν μοῖραν τὸ Πάσχα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Μ. Παρασκευὴν, τὴν ἡμέραν τῆς συμφιλιώσεως μετὰ τὸν Θεὸν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀντιθέτως ἐφύλαξε πιστῶς τὴν παλαιοχριστιανικὴν παράδοσιν. Αὕτη ἑορτάζει τὸ Πάσχα ὡς τὴν μεγάλην ἑορτὴν καὶ πανήγυριν, ὅχι ἀπλῶς ὡς ἐκκλησιαστικὴν ἑορτὴν, ἀλλ' ὡς ἀληθῆ λαϊκὴν ἑορτὴν. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ζῆ εἰς

τὸ 1942 καὶ ἀνασυσταθεῖς τὸ 1945 Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης). 9. Ἀνδρέας Φυτράκης, τῆς Ἀγιολογίας, Ὑμνολογίας καὶ Παλαιογραφίας, ἔκτακτος 1952, τακτικὸς 1955. Ἀπεχώρησαν τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας οἱ καθηγ. Κ. Δουβουινιώτης τὸ 1942, Γρ. Παπαμιχαὴλ τὸ 1946, ἀρχιμ. Εὐάγγ. Ἀντωνιάδης παραιτηθεὶς τὸ 1947, Δημ. Σ. Μπαλᾶνος τὸ 1948, ἀρχιμ. Βασ. Στεφανίδης τὸ 1950, Γ. Σωτηρίου τὸ 1952, Ν. Λούβαρις τὸ 1955, Ἀμ. Ἀλιβιζάτος τὸ 1956, Π. Τρεμπέλας τὸ 1957, καὶ Π. Μπρατσιώτης τὸ 1960. Ἀπεβίωσαν οἱ ὁμότιμοι καθηγηταὶ Ἰ. Μεσολωρᾶς τὸ 1942, Κ. Δουβουινιώτης τὸ 1943, Γρ. Παπαμιχαὴλ τῆ 25.1.1956, Β. Στεφανίδης τῆ 23.8.1958, Δ. Μπαλᾶνος τῆ 9.8.1959 καὶ Ν. Λούβαρις τῆ 26.3.1961 ὡς καὶ ὁ διατελέσας τακτικὸς καθηγητὴς Κ. Ράλλης τὸ 1942⁷¹.

(Τέλος) **ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ**

71. Τὴν θεολογικὴν παραγωγὴν τῆς περιόδου εὕρισκει τις εἰς τὰς μελέτας: Π. Μπρατσιώτου, «Ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογία κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν», «Θεολογία» ΙΘ' 1941-1948, 83, 271 καὶ ἀνάτυπον. Ἰω. Καρμίρη, «Ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογικὴ βιβλιογραφία τῆς τελευταίας δεκαετίας (1945-1955) ἐν «Ὁρθοδοξία» 1957 καὶ ἀνάτυπον, Ἰσταμποῦλ 1957. Hieronymos Kotsonis, Die griechische Theologie εἰς τὸ συλλογικὸν ἔργον Die Orthodoxe Kirche in griechischer Sicht, hrsg. von P. Bratsiotis, Bd 1, 2. Teil, σ. 7-37. Βλέπε καὶ τὸ ἐτήσιον βιβλιογραφικὸν δελτίον τῆς «Θεολογίας» ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Καρμίρη καὶ παράγραφον περὶ θεολογικοῦ τύπου, ὅπου ὁ λόγος περὶ τῶν ἐπιστημονικῶν θεολογικῶν περιοδικῶν.

ὁλοκλήρου ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως. Πᾶσα Κυριακὴ εἶναι δι' αὐτὴν μία ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Μάλιστα, πᾶσα τελεσιουργία τῆς Θείας Ἐδχαριστίας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι κατ' οὐσίαν μία πασχάλιν ἑορτή... Διὰ τῆς ἐπαφῆς μετὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Κινήσει ἡ παλαιοχριστιανικὴ πασχάλιν νυκτερινὴ λειτουργία ἀφουπνίσθη ἐν τῇ Δύσει καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν ζωὴν. Τὸ πνεῦμα τῆς παλαιότητας Ἐκκλησίας ζωντανεύει πάλιν ἐκ νέου εἰς ἡμᾶς μετὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην...».

Ἀληθῶς! «Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρονηθῶμεν τῇ πανηγύρει». «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ...».

Θὰ ἦτο πληρεστέρα.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς καὶ τῶν σχετικῶν πανηγυρισμῶν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἐτονίσθη ὑπὸ πολλῶν ὁμιλητῶν καὶ ἄρθρων ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐλληνορθοδόξου παραδόσεως εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἔθνους κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ διὰ τῆς κατανασάσεως τὸν κόσμον Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ὅθεν ἡ ἀξιέπαινος ἀνακοίνωσις τῆς Ἐταιρείας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν, δι' ἧς ἐκλήθη ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ Ἑορτῇ ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου νὰ ἀναλάβῃ «ἐνδύστερη σταυροφορία γιὰ τὴν ἑλληνικὴν διαπαιδαγώγησι» τῆς ἐν ἠθικῶ ἀδιεξόδῳ εὐρισκομένης ἑλληνικῆς νεολαίας, θὰ ἦτο πολὺ πληρεστέρα καὶ θὰ ἀνταπεκρίνετο περισσότερον πρὸς τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ ἑθνικοῦ ἑορτασμοῦ, ἂν δὲν ὁμίλει ἀπλῶς περὶ «ἑλληνικῆς», ἀλλὰ περὶ Ἐλληνορθοδόξου «διαπαιδαγωγήσεως».

Νικόλαος Λούβαρις (†).

Ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικολάου Λούβαρι δικαίως προοδικάλεσε πανελλήνιον καὶ πανευρωπαϊκὴν συγκλήσιν, τῆς ὁποίας ἀπτόν δεῖγμα ἦτο τὸ ὅτι πλήθη πνευματικῶν ἀνθρώπων προσῆλθον νὰ ἴδουν τὸ σεβαστὸν λείψανόν του. Ἡ κηδεῖα του ἐξ ἄλλου ὑπῆρξεν ἀποκαλυπτικὴ, διότι ἡ κατ' αὐτὴν παρατηρηθεῖσα πρωτοφανὴς συγκέντρωσις πνευματικῶν ἀνθρώπων ἀπέδειξε πόσον μεγάλη ἦτο ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἐκλιπόντος ἀνδρός.

Πράγματι ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος Λούβαρις διεκρίνετο οὐ μόνον διὰ τὴν ἀπλότητα, ταπεινοφροσύνην, καλωσύνην καὶ ἀριστοκρατικὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ σπανιώτατα πνευματικὰ τάλαντα, δι' ὧν ἐκοσμεῖτο. Δὲν εἶχε μόνον ἄρτιον θεολογικὸν ὀπλισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἀπαράμιλλον φιλοσοφικὴν συγκρότησιν, συνδυαζομένην μετ' ἐξόχτη σκέψεως, ἐδρότητα δοιζόντων, ποιητικὴν διάθεσιν καὶ γλαφυρότητα λόγου. Ταῦτα ἐξηγοῦν διὰ τὴν αἰ πανεπιστημιακαὶ παραδόσεις καὶ αἰ διαλέξεις αὐτοῦ ἀπετέλουν πάντοτε γεγονόσ, ταράσσον τὰ λιμνάζοντα ὕδατα καὶ καλοῦν εἰς πνευματικὴν ἔξαρσιν καὶ ἀνάτασιν.

«Ο Λούβαρις ὑπῆρξε» ἰδίᾳ ἀπαράμιλλος εἰς τοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξήγαγε τόσον πρὸς καταπολέμησην τοῦ ὕλισμοῦ, νατουραλισμοῦ καὶ θετικισμοῦ, ὅσον καὶ πρὸς ἐπιγράττησιν τοῦ γνησίου ἀνθρωπιστικοῦ ιδεώδους, ὅπερ ἀφορᾷ εἰς τὴν παμμερῆ διαμόρφωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ εἰς τὴν κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἀξιῶν οἰκείωσιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀνύψωσιν αὐτοῦ εἰς τὸ βασιλείον τοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκπεπομένου αἰωνίου φωτός, τῷ ὁποίῳ αὐτῶν ἀποτελεῖν οἰνεῖ ἀνταγείας, μαρμαρυγὰς καὶ ἀπειροπληθεῖς τὸν χρωματισμὸν διαθλάσεις».

Πάντες ὅσοι ἠτύχησαν νὰ τὸν ἔχουν διδάσκαλον καὶ οἱ καθ' οἰονδήποτε τρόπον μετασχόντες τοῦ πνευματικοῦ συμποσίου, ὅπερ ὁ Λούβαρις ἠτοίμαζε διὰ τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἄρθρων, ὡς καὶ διὰ τῶν σαγηνευτικῶν παραδόσεων, διαλέξεων καὶ ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν θὰ ἔχουν αὐτὸν ἔσαι εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν. Αἰωνία εἴη ἡ μνήμη αὐτοῦ!

«Ἐκκλησία καὶ ὁμορφιά».

Ἡ διατυπωθεῖσα ἐν τινι ἄρθρῳ μεγάλης προῦνης ἐφημερίδος ἀποψις, ὅτι ἡ «Ἐκκλησία καὶ ἡ ὁμορφιά ὄχι μόνο δὲν χωρίζονται ἀπὸ τίποτα, ἀλλὰ πηγαίνουν πλάι-πλάι, ὅπως ὅλες οἱ ὑψηλές ἔννοιες», εἶναι ἀπολύτως ὀρθή, χωρὶς βεβαίως αὐτὸ νὰ σημαίῃ, ὅτι δύναται τις νὰ συμφωνήσῃ πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κατάφασις τοῦ ὠραίου ἐν τῇ ιδεωδεστάτῃ συναρτήσῃ αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἅγιον ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῇ συνεργάζονται πᾶσαι αἱ λειτουργικόν, πνευματικόν καὶ ἀναγωγικόν χαρακτῆρα ἔχουσαι ἐκκλησιαστικαὶ τέχναι, διὰ νὰ προσφέρουν εἰς ἡμᾶς ἀπαράμιλλα πνευματικὰ ὄραματα (θεάματα) καὶ ἀκούσματα καὶ διὰ νὰ ὑποβάλουν δι' αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὰ μυστικὰ ὀρθόδοξα πνευματικὰ νοήματα. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν ὀρθόδοξων ναῶν, ἐν τοῖς ὁποίοις βιοῦμεν τὸ ὑπερφανὲς περιεχόμενον τῆς πίστεως, διὰ τοῦ μυσταγωγικῶν καὶ ἀναγωγικῶν χαρακτῆρα ἔχοντος ῥυθμοῦ αὐτῆς· ἡ ἐν αὐτοῖς ζωγραφικὴ διὰ τῆς ἁρμονίας τῶν μυστικῶν σχημάτων καὶ χρωμάτων τῶν «ἀγίων εἰκόνων», τὰς ὁποίας ἐψηφοθέτησεν ἢ ἐξωγράφησε χεὶρ εὐσεβοῦς καλλιτέχρου» ἢ ἐκκλησιαστικὴ ποίησις διὰ τῆς ἁρμονίας τῶν στίχων, τῶν πνευματικῶν λόγων καὶ τοῦ δραματικοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ μετ' αὐτῆς συνδεομένη πρὸς ἀποτελεῖσιν τῆς ψαλμωδίας ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ διὰ τῆς ἁρμονίας τῶν φθόγγων καὶ τῶν μυστικῶν ἤχων, οἵτινες ἐκφράζουν τὰ διὰ τῆς λατρείας δημιουργούμενα ἐν ἡμῖν θερησκευτικὰ βιώματα· αἱ λοιπαὶ ἐκκλησιαστικαὶ τέχναι, αἵτινες τεχνουργοῦν τὰ ἄμφια τῶν ἱερῶν, τὰ σκεῦη τοῦ ναοῦ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καθ' ὅλου λατρείᾳ χρησιμοποιούμενα ἀντικείμενα—πᾶσαι αἱ ὑλοποιήσεις καὶ ἐκφράσεις αὐταὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ Ἁγίου καὶ τοῦ Ὁραίου πείθουν πράγματι, ὅτι «ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ὁμορφιά πηγαίνουν πλάι-πλάι».

Βαρεῖας ὑποχρεώσεις.

Εἶναι λίαν εὐχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι ἐν Ἀμερικῇ ἀναγνωρίζεται ἐσχάτως ὁλονὲν καὶ περισσότερον τὸ κύρος τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οὕτως ὁ ἀμερικανὸς γεροϋσιαστὴς κ. Ντίοκσεν ὑπεγράμμισε πρὸ τινων ἡμερῶν χαρακτηριστικῶς τὰ ἐξῆς: «Οἷοςδήποτε γνωρίζων ἱστορίαν ἔχει ἐπίγνωσιν τοῦ ἀῦξανομένου ἐξέχοντος ὁλοῦ, τὸν ὁποῖον διαδραματίζει εἰς δλόκληρον τὸν κόσμον, ὡς καὶ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ἢ Ἀνατολικῇ Ὀρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ».

Αἱ ὁμολογίαι αὗται δὲν δικαιολογοῦν μόνον τὴν ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως λήψιν μέτρων πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν λοιπῶν μεγάλων ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλον βαρεῖας ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Πάντες οὗτοι πρέπει κατὰ τρόπον συστηματικόν νὰ χρησιμοποιοῦν ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, ἵνα ἡ Ὀρθοδοξία παρουσιάζεται εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἑτεροδόξων ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ αἰγλῇ καὶ καθαρότητι.

Εἰς μνημόσυνον.

«Δὲν εἶναι ἀσύνηθες φαινόμενον ἡ ἐκδοσις τιμητικῶν ἢ ἀναμνηστικῶν τόμων. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν μάλιστα εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος δεκάδες τοιοῦτων τόμων, ἐνίοτε ὀγκωδεδστάτων. Ἀσύνηθες φαινόμενον εἶναι ἡ ἐκδοσις τοιαύτης φύσεως βιβλίων νὰ μὴ ἀναφέρεται εἰς πρόσωπα περιβαλλόμενα ἀξιωματικῶν πορφύραν καὶ βύσσον..., ἀλλὰ τῆς ἀφανείας καὶ τῆς ἀσημότητος τῆν ταπεινὴν πλήν θεοῦφαντον στολήν...». Δι' αὐτὸ ἡ ἐκδοσις τιμητικῶν τόμων, ἀφιερωμένων εἰς ἀφανεῖς ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐδόξασαν τὴν διακονίαν αὐτῶν, δεόν νὰ χαιρετίζεται θερμῶς καὶ νὰ ἐξαιρηται ἰδιαιτέρως.

Ὅθεν εἶναι κατὰ πάντα ἀξία ἐπαίνου τὰ πνευματικὰ τέκνα τοῦ ἀειμνήστου πατρὸς Σπυριδωνος Σγουροπούλου, ἅτινα διὰ τιμητικὸν τόμον, περιλαμβάνοντος ἑκατὸν ἐξήκοντα μεγάλας σελίδας, παρουσιάζουν πτυχὰς τινὰς τῆς χριστοκεντρικωτάτης διακονίας τοῦ ἀφανοῦς προεσβυτέρου». Οὕτω πάντες διὰ τοῦ τόμου αὐτοῦ δύνανται νὰ γνωρίσουν τὴν σπανίαν αὐτῆν προσωπικότητα, ἣτις, ἐν ταῖς ὥραις τῆς περισυλλογῆς, ἔγραψε: «Στὴ ζωὴ μου ἐγνώρισα εἰρήνην πραγματικὴν μόνο τις ὥρες πὸν ἐπολεμοῦσα ἀκατάπαντα κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἐεκοῦρα σὶ αἰσθάνθηκα μόνο τις ἡμέρες πὸν δὲν ἔσταμάτησα νὰ ἐργάζωμαι σὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐλέυθερο ἀληθινὰ ἔνοιωσα τὸν ἑαυτὸν μου μόνον ὅταν ἐκούσια σκλαβώθηκα σὸ Χριστό, τὸν Ἀνθρωπίνου μου».

Νέαν σημαντικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἡ ἐπιμελεῖα τοῦ πρωτοψάλτου κ. Περιστερή κατασκευὴ καὶ ἑτέρων δίσκων βυζαντινῆς μουσικῆς, περιεχόντων ὕμνους τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τοῦ Πάσχα ἀποτελεῖ νέαν σημαντικὴν ὑπηρεσίαν, προσφερομένην πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν.

Εἶναι τόσον μεγάλη ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς τελευταίας συνεδριάς αὐτῆς ἠσχολήθη περὶ τὸ θέμα τῶν διανομιῶν τῶν ἀποστελλομένων ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου ἐφοδίων καὶ ἀπεφάσισε σχετικῶς ὅπως ζητηθῆ παρα τοῦ Ὑπουργείου Κοιν. Προνοίας καὶ γίνωνται αἱ διανομαὶ τῶν ἐν λόγω ἐφοδίων ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγων, συντασσομένων ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τῶν κατὰ τόπους Ἱ. Μητροπόλεων καὶ οὐχὶ τῶν Κέντρων Προνοίας, ὡς μέχρι τοῦδε ἐγίνετο.

— Ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὠρίσθη ὡς ἐκπρόσωπος αὐτῆς εἰς τὴν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ἱεράν ἀποδημίαν τῶν ἐξ Ἑλλάδος προσκυνητῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Τιμόθεος.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος δι' ἐγγράφου αὐτῆς πρὸς τὸ Δ.Σ. τῆς Ἐνώσεως Συντακτῶν ἐζήτησεν ὅπως πρὸς παῦσιν τῶν ἐκ τῆς δικαίας παρανοήσεως κακῶν ὁ αἰρεσιάρχης Σ. Ζωδιάτης μὴ ἀναγράψῃ ὡς ἐπίτιτλον τῶν δημοσιευμάτων αὐτοῦ «Τὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς» καὶ τὸν ἀσαφῆ τίτλον «Εὐαγγελικοῦ Ἱεροκήρυκος», ἀλλὰ τὸν σαφῆ τοιοῦτον «Ἱεροκήρυκος τῆς Εὐαγγελικῆς Προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας».

— Ὡσαύτως ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐζήτησεν ἀρμοδίως ὅπως παύσῃ ἡ κυκλοφορία εἰς τὸ στράτευμα καὶ τὰ σχολεῖα τῆς παραφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς ἐκδοθείσης ὑπὸ τῶν Γεωδωνιτῶν, ἅτε ἀπαγορευομένης ρητῶς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς παραφράσεως τῆς Κ. Διαθήκης. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐγνώρισεν ὅτι ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκτυπῶνται εἰς ἓν ἑκατομμύριον ἀντίτυπα τὸ κείμενον τῆς Κ. Διαθήκης, πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὸν λαόν.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἔλαβε γνῶσιν τοῦ ὑπὸ τῶν κ. κ. Κελεμένη καὶ Κόγκα γενομένου διαχειριστικοῦ ἐλέγχου τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία».

— Ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου ἀπηυθύνθη τὸ κάτωθι ἐγγράφον :

Ἀριθ. { Πρωτ. 783
Διεκτ. 430

Ἀθήνησι 15-3-61

Πρὸς

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἐν Ἀθήναις
Συλλόγου τῶν ἀδιορίστων Πτυχιούχων Θεολόγων

Ἐ ν τ α ὁ θ α

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἁγιοτάτη Μητὴρ Ἐκκλησία εὐελπις τυγχάνει ὅτι οἱ τὴν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην σπουδάζοντες εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι λειτουργούσας Θεολογικὰς Σχολὰς προθύμως θὰ προσέρχωνται εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διακονοῦντες τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας Μυστήριον. Πρὸς τοῦτο ὑπάρχει ἠθικὴ δέσμευσις τῶν ἑκατοντάδων ἀποφοιτῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Πλὴν ὅμως παρατηρεῖται τὸ λυπηρὸν φαινόμενον οἱ πτυχιούχοι θεολόγοι, τέκνα πιστὰ καὶ

μέσω πρὸς ὑγιᾶ αἰσθητικὴν μόρφωσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας καὶ πρὸς παροχὴν εἰς αὐτὴν εὐκαιριῶν πνευματικῆς ἀνατάσεως καὶ ἀγνῆς ψυχαγωγίας, ὥστε ὀφείλονται θεομαί εὐχαριστίαι πρὸς τοὺς λαμβάνοντας τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν παραγωγὴν τοιοῦτων δισκῶν, προβεβλόντων τὸ ἑλληνορθόδοξον πνεῦμα καὶ προαγόντων τὸ πνευματικὸν αἰσθητήριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὰς μακροαίνας παραδόσεις αὐτοῦ. Ἡ προσφορὰ μάλιστα τῶν δισκῶν τούτων ἐντὸς φακέλλων κεκοσμημένων δι' εἰκόνων τῆς βυζαντινῆς μασ ἀγιογραφίας καθιστᾷ τὴν μορφωτικὴν ἀξίαν αὐτῶν ἔτι μεγαλυτέραν.

πεφιλημένα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, νὰ προτιμοῦν τὴν διδασκαλίαν, τοῦτο δὲ ἔργον θεάρεστον βεβαίως εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ οὐχὶ τὴν Διακονίαν τοῦ ἱεροῦ Θυσιαστηρίου. Λόγω δὲ τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, μέγα πλῆθος ἐκ τῶν πτυχιούχων τῆς θεολογίας ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀναμένει τὸν σχετικὸν διορισμὸν, καὶ πολλάκις ἐκτρέπεται εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἀλλοῖα τοῦ θεολογικοῦ αὐτῶν προορισμοῦ.

Ὅθεν, Συνοδικῆ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει, ποιούμεθα ἐκκλησίαν πρὸς τὰ πανθομολογούμενα αἰσθήματα ἀγάπης, ἀφοσιώσεως, σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς ὑμῶν πρὸς τὴν Ἁγιοτάτην Ἐκκλησίαν, καὶ πατρικῶς προτρέπομεν ὑμᾶς, ὅπως μετὰ προθυμίας προσέλθητε εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, εὐαρεστοῦντες Θεὸν καὶ τοὺς πιστοὺς ἱκανοποιούντες. Ἴδια δὲ θὰ ἔπρεπε ἄλλως αὐθορμητῶς οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν νὰ προσέλθητε εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ νὰ διακονήσητε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Κοινότητας τῶν ὁμογενῶν μας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ δι' τῆς Γερμανίας, ὅπου ὑπάρχει σπάνις Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων ἱερέων, καὶ παρατηρεῖται ἀθρόα συρροὴ Ἑλλήνων ἐργατῶν, κινδυνευόντων ν' ἀπολέσωσι τὴν Ὀρθόδοξον αὐτῶν πίστιν, εἰς τὸ ἐκεῖ ἑτερόδοξον περιβάλλον.

Ἐδελπιστοῦμεν ὅτι ἡ φωνὴ αὐτῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας θὰ γίνῃ εὐμενῶς ἀποδεκτὴ ὑφ' ὑμῶν, καὶ ἐπικαλούμενοι ἐφ' ὑμᾶς τὰς Θείας εὐλογίας, διατελοῦμεν

διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀπεστάλησαν, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, περὶ τοὺς 120 Πνευματικοὶ Πατέρες ἐκ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς Σχολὰς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ εἰς Νυκτερινὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς πρὸς ἐξομολόγησιν τῶν ἐν αὐταῖς μαθητῶν.

Πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ ἀνωτέρω ἔργου ἐξετυπώθη καὶ αὐθὺς ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας τετρασέλιδον φυλλάδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Φύλαξε τὸν θησαυρὸ σου», προτρεπτικὸν διὰ τὴν Ἱ. Ἐξομολόγησιν, ὅπερ καὶ διενεμήθη, τόσον διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀποσταλέντων Πνευματικῶν Πατέρων ὅσον καὶ διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, εἰς ἑκατὸν χιλιάδας ἀντιτύπων μεταξὺ τῶν μαθητῶν ὁλοκλήρου τῆς χώρας.

— Ἐγκρίσει καὶ εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου ὀκτῶ φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μεταβάντες καὶ πάλιν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνησεως εἰς ἱσαριθμοὺς Κοινότητος τῆς περιφέρειας Μεγαρίδος, ἐκήρυξαν τὸν θεῖον λόγον εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς, καὶ διένειμον εἰς τοὺς ἐκκλησιασθέντας δωρεὰν εἰκόνας καὶ φυλλάδια τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐποικοδομητικοῦ περιεχομένου.

— Ἐξετυπώθη εἰς β' ἔκδοσιν τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Πατέρες καὶ Συγγραφεῖς τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας» ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Δημητρίου Σ. Μπαλάνου. Τιμᾶται ἀντὶ δρχ. 20.

— Ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἡ εὐτυχιμένη οἰκογένεια» ἤρξατο ἐκδιδομένη ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας σειρά μικρῶν φυλλαδίων, ἐν οἷς εὐλόγητος ἐξετάζονται φλέγοντα προβλήματα τῆς Οἰκογενείας.

— Τῇ 14ῃ Μαρτίου καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ συμπληρώσεως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 50 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξ. Παπαδιαμάντη, διοργανώθη ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ ἡμετέρου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου εἰδικὴ τελετὴ, καθ' ἣν ὑπὸ χορωδίας τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ἐψάλησαν ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι, ἰδιαίτερος προσφιλεῖς εἰς τὸν τιμηθέντα μέγαν Χριστιανὸν Λογοτέχνην καὶ ἀνεγνώσθησαν περικοπαὶ ἐκ τῶν ἔργων του, εἰς δὲ ἐκ τῶν φοιτητῶν ἐξῆρεν τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ, τὸ ἀξιόλογον ἔργον του καὶ τὴν συμβολὴν του εἰς τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

— Ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο μεγάλῃ ἀηθυρικῇ συγκέντρωσις φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν

πασῶν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἐν τῷ πλασίῳ τῆς διόργανωθῆσης «Ἡμέρας Προσευχῆς» τῶν σπουδαστῶν, καθ' ἣν, παρουσία τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου, Σεβ. Ἱεραρχῶν, Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἑτέρων ἐκπροσώπων τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ὠμίλησεν ἐπικαίρως καὶ ἐμπεριστατωμένως περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς προσευχῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρω- νείας κ. Τιμόθεος.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην φοιτηταὶ τοῦ ἡμετέρου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ἐπεσκέφθησαν μετ' ἄλλων συναδέλφων τοὺς εἰς τὰ Νοσοκομεία νοσηλευμένους ἀσθενεῖς φοιτητῆς, ἵνα μεταφέρωσι πρὸς αὐτοὺς τὸ Χριστιανικὸν μῆνυμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδος.

— Τῇ 21ῃ Μαρτίου, ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς λήξεως τῆς 12ης σειρᾶς τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου, ὅπερ ἐλειτούργησεν κατὰ τὸ διαρρῆσαν δίμηνον ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου εὐχαριστήριον προσευχὴν, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Διευθυντοῦ τοῦ Φροντιστηρίου κ. Χρυσοστόμου Γιαλοῦρη ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ συντελεσθέντος κατὰ τὴν σειρὰν ταύτην ἔργου, εἰς δὲ τῶν φοιτησάντων Πατέρων, ἐκ μέρους πάντων τῶν συναδέλφων αὐτοῦ, ἠυχάριστήσεν τὸν τε Μακαριώτατον, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστ. Διακονίας ὡς καὶ τὸν Διευθυντὴν καὶ τοὺς Καθηγητὰς τοῦ Φροντιστηρίου, τοὺς μετῴχθησάντας διὰ τὸν ἀρτιώτερον πνευματικὸν ἐξοπλισμὸν αὐτῶν, ὑπεσχέθη δὲ ὅτι πάντες οἱ φοιτήσαντες θὰ καταβάλωσιν πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα προαγάγωσιν ἐτι μᾶλλον τὸ ἐν ταῖς ἐνορίαις των πνευματικὸν ἔργον.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασεν τὴν χαρὰν αὐτοῦ διότι καὶ ἕτεροι 25 Πνευματικοὶ Πατέρες, προερχόμενοι ἐκ διαφόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ νὰ διδαχθῶσιν πολλὰ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως, συνέστησε δὲ αὐτοῖς πατρικῶς τὴν μετ' ἐνθέου ζήλου μείζονα ἐπίδοσιν εἰς τὴν πνευματικὴν των ἀποστολήν.

Εἶτα ὁ Γεν. Δ/ντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἀ. Φυτράκης, ἀφοῦ ἠυχάριστήσεν τοὺς ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ διδάσκοντας καὶ ὑπηρετοῦντας, ὑπεδήλωσε τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ὁ Ὁρθόδοξος Κληρικός, ἐξῆρε δὲ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς κατὰ καιροὺς πνευματικῆς ἀναθερίανσεως τῶν Πνευματικῶν Πατέρων, ἦτις ἐπιδιώκεται διὰ τοῦ λειτουργοῦντος Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου.

Ἐν τέλει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, ὡς Συνοδικὸς Ἐπίτοπος τοῦ Φροντιστηρίου, μετέφερεν τὴν χαρὰν τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀνέφερε, θὰ ἀποτελέσῃ σταθμὸν εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι, ὡς διεπίστωσεν καὶ ὁ ἴδιος προσωπικῶς ἐκ τῶν ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως αὐτοῦ ἀποφοίτων τοῦ Φροντιστηρίου τούτου, οἱ φοιτῶντες εἰς αὐτὸ κληρικοὶ ἐφειδάζονται πνευματικῶς καὶ ἀποδοτικῶς ἐργάζονται ἐν ταῖς ἐνορίαις αὐτῶν.

Ἡ ὅλη τελετὴ ἔληξεν διὰ τῆς ἀνομοῆς εἰς τοὺς φοιτήσαντας Πατέρας τῶν πτυχίων καὶ ἐνὸς δέματος περιέχοντος βιβλία ἐκ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τὴν 26ην Μαρτίου ἐωρτάσθη πανηγυρικῶς ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ αὐτῆς ἡ Ἐθνικὴ ἑορτὴ, παρουσία τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου, Σεβ. Ἱεραρχῶν, Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, πλήθους Κληρικῶν καὶ Φοιτητῶν.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἑορταστικὴν τελετῇ, μετὰ τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Γεν. Δ/ντοῦ τῆς Ἀποστ. Διακονίας Καθηγητοῦ κ. Ἀνδρ. Φυτράκη, ἀνεπύχθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μ. Σιώτη τὸ θέμα «Ἡ θρησκευτικὴ ἀξία τῆς ἑθνικῆς ἐλευθερίας».

Ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῶν φιλοξενουμένων ἐν τῷ ἡμετέρῳ Θεολογικῷ Οἰκοτροφείῳ ἄλλοδαπῶν Σπουδαστῶν ἀπηυθύνθη χαιρετισμὸς ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἡμῶν ἑορτῇ, ὑπὸ χορωδίας δὲ ἐκ φοιτητῶν ἐψάλλησαν ἐπικαιροὶ ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι καὶ ἔθνικὰ ᾄσματα.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ διαρρῆσαν δεκαπενθήμερον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος συνειργάσθη μετὰ τῶν Θεοφ. Βοηθῶν αὐτοῦ Ἐπισκόπων, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν Διευθυντῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐπὶ θεμάτων ὑπηρεσιακῆς φύσεως. Ὡσαύτως προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Δ. Συμβουλίων τῆς Ἀποστ. Διακονίας, τοῦ Τ.Α. Κ.Ε. καὶ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

— Τῇ 15ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνελεύσεως τοῦ Οἴκου Τυφλῶν.

— Τῇ 17ῃ ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Μοσχάτου κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν.

— Τῇ Κυριακῇ, 19ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησεν κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ.

— Τῇ 21ῃ Μαρτίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Κιουσόπουλον.

Αὐθήμερον ἐπεσκέφθη τὸ ἐν Πεντέλῃ Πνευματικὸν Φροντιστήριον Κληρικῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῇ 23ῃ Μαρτίου ὁ Μακαριώτατος παρέστη εἰς τὰς ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ γενομένης τελετᾶς ἐν τῇ Σιβιτανιδεῖῳ Σχολῇ καὶ τῇ Μαρσαλίῳ Παιδαγ. Ἀκαδημίᾳ.

— Τῇ 24ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὸν Βουλευτὴν κ. Μπουρνιαῦν καὶ τὸν Διευθυντὴν Ὑποκ. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Βρυώνην.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη εἰς τὴν τελετῇ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀν. Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ.

— Τῇ 25ῃ Μαρτίου παρέστη ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Μητροπόλεως εἰς τὴν ἐπὶ τῇ Ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς γενομένην ἐπίσημον Δοξολογίαν, παρουσία τῶν Α.Α.Μ.Μ. τῶν Βασιλέων καὶ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως, τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν. Τὸ ἀπόγευμα παρέστη ἐν τῇ Αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ γενομένην τελετῇ.

— Τῇ 26ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐχοροστάτησεν κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ εἰς τὴν γενομένην τελετῇ ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ Ἐπετείῳ.

— Τῇ 27ῃ Μαρτίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν κ. Καλλιὰ καὶ τὸν Στρατηγὸν κ. Ἐμμανουήλ.

Αὐθήμερον παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πειραιικοῦ Συνδέσμου εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κηθύρων κ. Μελετίου.

— Τῇ 28ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Δ. Συμβουλίων τοῦ Δημητριαδεῖου Κληροδοτήματος καὶ τῆς Σιβιτανιδεῖου Σχολῆς.

— Τῇ 30ῃ Μαρτίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν τ. Ὑπουργὸν καὶ Βουλευτὴν κ. Γόντικαν.

— Τῇ 24ῃ Μαρτίου κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτος ἐχοροστάτησε εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναὸν συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐσταθίου καὶ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος. Ὡσαύτως τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Πατάρων κ. Μελέτιος εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγίων Ἀναργύρων Ν. Ἰωνίας, Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμων εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Νικολάου Πευκακίων, Κεντρῶς Ἀφρικῆς κ. Κυπριανὸς εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγίου Σπυρίδωνος Πειραιῶς, Τιβεριάδος κ. Ἀνατόλιος εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀναργύρων Μετοχίου Π. Τάφου, πρ. Κοζάνης κ. Ἰωακείμ εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Νικολάου Νικαίας, πρ. Ἡλείας κ. Ἀντωνίου εἰς Ἱ. Ναὸν Κοιμ. Θεοτόκου Π. Φαλήρου, πρ. Θηβῶν κ. Πολύκαρτος εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Τριάδος Κεραμεικοῦ, πρ. Πάρου κ. Φώτιος εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Παύλου οδοῦ Ψαρρῶν καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος εἰς Ἱ. Ναὸν Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς.

*

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θ α υ μ α κ ο ὺ κ. Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς κατὰ τὰς Κυριακὰς τοῦ παρελθόντος μηνὸς

Μαρτίου ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς Ἱεροῦς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς.

— Τῆ 3ῃ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Β' Στάσις) ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Χατζηκυριακείου Πειραιῶς.

— Τῆ 5ῃ κατὰ τὸν Κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν τῆς Β' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, ὠμίλησεν εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Νικολάου, χοροστατήσαντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου.

— Τῆ 10ῃ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Γ' Στάσις) ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Κεραταίνιου.

— Τῆ 17ῃ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν (Δ' Στάσις) ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Καμινίων (τοῦ Ὀρφανοτροφείου Θηλέων «Ἅγιος Σπυρίδων» Πειραιῶς).

— Τῆ 19ῃ κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν, ἣν ἐτέλεσεν εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Νείλου, ἐχειροτόνησεν, ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, εἰς Πρεσβύτερον τὸν Διάκονον Παναγιώτην Μπαλκανῶν, ἐκλελεγμένον Ἐφημέριον τοῦ ἐν Καλλιθέᾳ ἐνοριακοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων, ὁμιλήσας κατὰ τὴν χειροτονίαν.

— Τῆ 21ῃ ἐπεθεώρησεν οἰκόπεδον δι' ἀνέγερσιν παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτριάς εἰς Νίκαιαν τοῦ Πειραιῶς, ἀνήκοντος εἰς τὸ Χατζηκυριακίον Ὀρφανοτροφεῖον Πειραιῶς καὶ συνεργάσθη μὲ τῶν ἀρμοδίων διὰ τὴν ὥς ἄνω ὑπόθεσιν. — Ἀκολουθῶς ἐπεθεώρησε τὸν ἐν Γερμανικοῖς Πειραιῶς ἱερὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ συνεργάσθη μετὰ τῶν περιοίκων Χριστιανῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ παρεκκλησίου τούτου.

— Τῆ 24ῃ παρουσία τῶν Ἀρχῶν τοῦ Πειραιῶς, ἐτέλεσε Τρισάγιον εἰς τὸ παρὰ τὴν Τερψιθέαν Μνημεῖον τῶν πεσόντων καὶ παρέστη κατὰ τὴν κατάθεσιν στεφάνων ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ, γενομένην ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Πειραιῶς.

— Τῷ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω ἡμέρας ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς.

— Τῆ 25ῃ ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ὡς ἄνω ἱερὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς, ἐντολῇ δὲ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, ἐχειροτόνησεν εἰς Πρεσβύτερον τὸν Διάκονον Ὀμηρον Μόντινον, ἐκλελεγμένον Ἐφημέριον Ἀγίου Γεωργίου Καλλιθέας Ἀθηνῶν, ὁμιλήσας κατὰ τὴν χειροτονίαν. — Ἀκολουθῶς, ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν τέλει τῆς Δοξολογίας εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης παρουσίᾳ ἀπασῶν τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἐπὶ τῇ Ἐθνικῇ ἑορτῇ, καὶ ἐν συνεχείᾳ παρηκολούθησεν τὴν κατάθεσιν στεφάνων εἰς τὸ παρὰ τὴν Τερψιθέαν μνημεῖον τῶν Ἡρώων καὶ τὴν μετ' αὐτὴν γενομένην παρέλασιν.

— Τῆ 26ῃ ἐκπροσωπῶν τὸν Μακαριωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητον, ἐχοροστάτησε, κατὰ τὸν Κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου Καμινίων, καθ' ὃν ὠμίλησεν ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Χρυστόδουλος Παπαγιάννης ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

*

Ἄγιος Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Μάρτιον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησε εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ Κυριακὰς καὶ ἑορτάς.

— Τῆ 3ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τὴν Β' Στάσιν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίας Εἰρήνης.

— Τῆ 9ῃ Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Παρνασσῷ δοθείσαν διάλεξιν τοῦ κ. Ν. Σκαπέου, Συμβούλου τοῦ Α.Σ.Δ.Υ.

— Τῆ 10ῃ Μαρτίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τὴν Γ' Στάσιν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγ. Κωνσταντίνου Ὀμονοίας.

— Τῆ 12ῃ Μαρτίου, Γ' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε κατὰ τὸν Κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Ἐλευθερίου Ἀρεῶς.

— Τῆ 13ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 14ῃ Μαρτίου ἐπεσκέφθη τὸ Πνευματικὸν Φροντιστήριον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ὠμίλησε πρὸς τοὺς ἐν αὐτῷ φοιτῶντας ἱερεῖς.

— Τῆ 22ᾳ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ 23ῃ Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Παρνασσῷ δοθείσαν, παρουσίᾳ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου, διαλεξίν τοῦ κ. Ἀναστ. Βαρβαρέσου.

— Τῆ 24ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ αὐτῇ παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός» ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἑπετείου τῆς 25ῆς Μαρτίου, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου.

— Τῆ 26ῃ Μαρτίου προέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἀφίξει ὁμογενῶν ἐκδρομῶν μελῶν τῆς ἐν Ἀμερικῇ ὀργανώσεως ΑΧΕΠΑ.

— Τῆ 27ῃ Μαρτίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κέντρῳ Παραγωγικότητος πανηγυρικὴν ἑορτήν τῶν μαθημάτων.

— Τῆ 29ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 30ῃ Μαρτίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ αὐτῇ παρέστη, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ Παρνασσῷ διάλεξιν τοῦ κ. Φρίξου Βράχα, Διευθυντοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Κύπρου.

— Τῆ αὐτῇ παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Σωματείου «Ἅγιος Χαράλαμπος Ἡλυσίων, διάλεξιν τοῦ κ. Παν. Γεωργούντζου, Προέδρου τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

*

Ἄγιος Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῆ 3ῃ Μαρτίου προέστη τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησε ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Ἱεροθέου Ἀνθουπόλεως.

— Τῆ 6ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ διαλέξιν τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς δοθείσαν διάλεξιν ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ Ἀγ. Ὀρσους κ. Κ. Κωνσταντοπούλου μὲ θέμα «Τὸ μῆνυμα τοῦ Ἀγ. Ὀρσους πρὸς τὴν ἐποχὴν μας».

— Τῆ 10ῃ Μαρτίου προέστη τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησεν εἰς Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Γλυκερίας.

— Τῆ 7 Μαρτίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλ. Ἀσύλου Ἀγίου Ἀνδρέου.

— Τῆ 12ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ἐτέλεσε τὸ μνημόσυνον ἐν τῷ Ἀ' Νεκροταφείῳ τοῦ ἀποθανόντος Νικολ. Καλημέρη, ἐκδότου τῆς ἑφημερίδος «Ναυτιλιακὰ Νέα».

— Τῆ 17ῃ Μαρτίου ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον προσεφώνησεν ἀγγλιστὶ εἰς τὸ παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Μάρτη γενόμενον γεῦμα ἐν τῷ Βασιλείῳ Μέλαθρον δοθὲν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας Δημοσίων σχέσεων.

— Τῆ ἰδίᾳ ἑσπέρα προέστη τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Νικολάου Κουκακίου.

— Τῆ 18ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, εἰς τὴν ἐν Παρνασσῷ γενομένην, παρουσίᾳ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Ἀντιβασιλέως, διάλεξιν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Λεωνίδα Φιλιππίδου μὲ θέμα «Τὸ παιδί καὶ ἡ εὐθύνη μας».

— Τῆ 19ῃ Μαρτίου ἐκπροσωπῶν τὸν Μακαριωτάτον Ἀρχιεπίσκοπον ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἀγ. Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης, ἔνθα ὠμίλησεν ὁ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Πανοσιολογ. Γεώργιος Δημόπουλος.

— Τῆ 20ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλ. Ὀρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τῆ 23ῃ Μαρτίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν τῷ Κέντρῳ Παραγωγικότητος γενομένην διάλεξιν ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Κυριαζῆ.

— Τῆ 24ῃ Μαρτίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπί-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χηρευούσης τῆς θέσεως τακτικοῦ ἡφμερίου τῆς ἐνορίας Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Λουτρῶν Ἱπάτης προσκαλοῦνται οἱ βουλόμενοι νὰ καταλάβωσι ταύτην καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Α.Ν. 807/1945 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ τῆς σχετικῆς αἰτήσεώς των.

Ἐν Λαμίᾳ τῆ 23ῃ Μαρτίου 1961.

† Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνὸς

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47, καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2.200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν δύο κενῶν ἡφμεριακῶν θέσεων τοῦ ἐν Κατερίνῃ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-

σκοπον εἰς τὴν παρουσίᾳ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου γενομένην Διάλεξιν ἐν τῇ Στρατ. Σχολῇ Εὐελπίδων ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς καὶ με θέμα «Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821 καὶ ἡ Βόρειος Ἑλλάς».

— Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον παρέστη εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἱ. Σταματάκου γενομένην, κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας, διάλεξιν με θέμα «Διδάγματα ἐκ τῆς Ἐπαναστάσεως 1821».

— Τῇ 26ῃ Μαρτίου κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἔχειροτόνησεν εἰς Διάκονον ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγ. Γερασίμου Κουπονίων τὸν Παντελ. Παπακωνσταντίνου.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

Πρὸς ἔξαρσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας καὶ διαφώτισιν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς, τῆς συμβολῆς αὐτῆς εἰς τὴν πνευματικὴν κατάρτισιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐναντι αὐτῆς, ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Γερμανοῦ ἡ ἑβδομάς ἀπὸ 12-3-1961 ἕως 18-3-1961 ὡς «Ἐβδομάς τῆς Οἰκογενείας».

Κατ' αὐτὴν καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἐπραγματοποιήθησαν τὰ κάτωθι:

1) Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Ἐβδομάδος, Κυριακὴν 12-3-1961, ἀνεγνώσθη ἀπ' ἀμβωνος τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ ἀντὶ κηρύγματος, ἐγκύκλιος ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας. 2) Μετεδόθησαν ὑπὸ τῶν Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν Πύργου καὶ Ἀμαλιάδος εἰδικαὶ περὶ Οἰκογενείας ὁμιλίαι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας. 3) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐβδομάδος ἐγένοντο εἰς ἅπαντα τὰ Σχολεῖα, κατόπιν σχετικῆς πρὸς τοὺς τοὺς κ.κ. Ἐπιθεωρητὰς ἐγγράφου παρακλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου ὁμιλίαι περὶ τῶν καθηκόντων τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς. 4) Εἰς ἅπαντα τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Ἀνώτερα, Μέσα καὶ Κατώτερα, ἀντὶ τοῦ τακτικοῦ μαθήματος, ἐγένοντο παρὰ τῶν Κατηχητῶν εἰδικαὶ ὁμιλίαι περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας καὶ τῆς πρωταρχικῆς σημασίας αὐτῆς διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐγκληματικότητος, ἡ ὁποία κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἐπικινδύνως ἔχει ἐπεκταθῆ. 5) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐβδομάδος οἱ Ραδιοφωνικοὶ Σταθμοὶ Πύργου καὶ Ἀμαλιάδος μετέδιδον, κατὰ διαστήματα, εἰδικὰ περὶ Οἰκογενείας συνθήματα. 6) Εἰδικαὶ πινακίδες, με ἀναγεγραμμένα περὶ Οἰκογενείας συνθήματα, ἀνηρτήθησαν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τὰς αἰθούσας τῶν Σχολείων, τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῶν Δημοσίων ὑπηρεσιῶν, Τραπεζῶν ὡς καὶ εἰς ἅπαντα τὰ καταστήματα τῶν πόλεων καὶ χωρίων.

σιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κατερίνῃ τῆ 27ῃ Μαρτίου 1961.

† Ὁ Κίτρους Βαρνάβας

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ τὰς τούτω σχετικὰς διατάξεις, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ χειροτονηθῶσιν ὡς τακτικοὶ Ἐφημέριοι εἰς τινὰ τῶν ἐνοριῶν τῶν χωρίων 1) Πουλήθρων καὶ 2) Μεσορραχίου, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ εἰρημένου Νόμου καὶ τῶν νεωτέρων σχετικῶν διατάξεων ἀπαιτούμενων Πιστοποιητικῶν, προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὰς Ἐνορίας ταύτας.

Ἐν Τριπόλει τῆ 28ῃ Μαρτίου 1961.

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ

Κλητήριον Ἐπίκριμα

Πρὸς

τὸν Ἱερομόναχον Αἰμιλιανὸν Κουταλιανὸν

ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι ὅπως ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας τὴν 20ὴν Μαΐου ἐ. ἐ. ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 11ην πρωινήν ἵνα δικασθῆς διὰ τὰς ἀποδοθείσας σοι κατηγορίας ἐν φ' χρόνῳ ὑπηρετεῖς ὡς προσωρινὸς ἡφμέριος Νέας Γωνιάς.

Εἰς περιπτώσιν μὴ ἐμφανισέως σου προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι θέλεις δικασθῆ ἔρῃμην.

Ἐν Πολυγύρῳ τῆ 17ῃ Μαρτίου 1961

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κασσανδρείας Σύνεσιος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδ. Σπεράντσα, Μόνον ὁ Χριστός.

Ἐόρτια Γράμματα.

Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος.

Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας Τιμοθέου, Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νεότης.

Θεοκλήτου Μοναχοῦ Διονυσιάτου, Αἱ προϋποθέσεις τοῦ Χριστοκεντρικοῦ Μυστικισμοῦ,

Ἀρχιμ. Π. Πολυμεροπούλου, Ὁ χριστοκεντρικὸς, ἐκκλησιαστικὸς καὶ λειτουργικὸς χαρακτήρ τοῦ ἰδεώδους τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς (Συνέχεια).

Κων. Τσιροπούλου, Τὸ καθῆκον τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ».

Δημ. Φερούση, Ἐκκλησία καὶ Ψυχαγωγία.

Ἰωάννου Χρ. Κωνσταντινίδου, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν 35ετίαν 1923-1957 (Τέλος).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.